

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő: VÉSEI JÓZSEF.
Felelős szerkesztő: BRAUN SÁNDOR.
KIADÓ: A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 28 k., (14), 1/3 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 ft).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

A nemzetiségi rém.

Budapest, február 6.

(s.) Harmadéve is erős hullámokat vetett a költségvetési vitában a nemzetiségi kérdés, épp úgy, mint az idén. Akkor Komjáthy Béla dobta bele, abban a reményben, hogy sikerül vele az alig megalakult többség soraihoz zavart okoznia, kompromittálva Széll Kálmán politikájának hármasságát a nemzetiségi fronton. Csábító volt erre a téma és az alkalom. Voltak, akik szembeállították a Bánffy-féle erőszak politikáját Széll Kálmán törvénytiszteletével és a brutalitást úgy tüntették fel, mint az egyetlen fékező erőt a nemzetiségi igazgató állambontó törekvéseivel szemben. Sokakat hipnotizált a bukott rendszernek az a tagadhatatlanul ügyes mesterfogása, amely a törvénytípust az erős nemzeti politika hamis nimbuszával vette körül. Akik ennek a mesterfogásnak a hálójába estek, nem vették észre, hogy az a hamis tétel, amely a törvénytelenések pandurpolitikáját a sovínista politika piedesztáljára emelte, voltaképp a nemzeti gyöngeség bevallása volt; bevallása annak, hogy a magyarság kizárólagos uralmát törvényes eszközökkel, a jogok tiszteletével, az államnak csakis legitim hatalmával nem lehet biztosítani.

Széll Kálmán már akkor nyíltan, önértzetesen szembeszállt ezzel a felfogással. A közvélemény tapsai között hirdette a jog, törvény és igazság politikáját, végcéljául a magyar nemzeti állam megerősítését jelölve meg. Kijelentette, hogy érvényt szerez a jognak, a törvénynek, az igazságnak, de ezen az alapon állva rendületlenül, megvédi a nemzeti állam épségét, amelyet mindenek fölé helyez.

Akik az erőszak uralmának rehabilitációját remélték a nemzeti rém falra festésétől,

buzgón pingáltak tovább az ő kedvelt rémjüket. Tele tüdővel hirdették a nemzetiségi forradalmat; homlokukat műráncokkal ékesítve aggodalmaskodtak, hogy az első tiszta választás meg fogja nyitni az eddig csend-örökkel és választási elnökök ravaszkodásával őrzött kapukat, amelyeken keresztül beözönlik majd a törvényhozásba a nemzetiségi aspirációk romboló áradata és elpusztítja a magyarság uralmának mesterségesen emelt védőgátjait. Hogy ez az aggodalom mennyire vált be, azt látjuk. Bejött a tiszta választáson őt, mondd őt nemzetiségi képviselő, négy tót és egy rác. A mostani költségvetési vita pedig fényesen demonstrálja a hatását e kisdad nemzetiségi csoport bevonulásának.

A vitának most is egyik főtémája a nemzetiségi kérdés. Érdekes, hogy erről nem is a tótok, nem is a szerb, sőt nem is a régi számarányukban bennlevő szászok gondolkodtak, hanem a magyar nemzeti álláspontot képviselő politikusok, még pedig nemzetiségi különbség nélkül. A minap egy román nemzetiségű képviselő, Papp József ostromozta az intranzigens nemzetiségi politikát, ma pedig a rutének véréből való honatya, Rabár Endre vallotta magát és népét magyarnak, még pedig tüzes, nem alkuvó sovínista magyarnak. Ez a szimpatikus fiatal szónok egy füst alatt foglalkozott a görög-katolikusok magyar liturgiájának a kérdésével is, igaz, hogy védőállásban, mert provokálva volt rá, de a lelkes magyar hazafinak elszánt határozottságával.

Megszóltak a tótok is. Deznált parlamenti vezérük, Veszelszky ur tárta fel az ő külön politikájukat, persze úgy, amint az ország színe előtt hivatalosan prezentálni kívánják, roppant óvatossággal, törvényes aláírás bújtatva, óvakodva attól, hogy, bár csak a törvényhozói immunitás védelme alatt is, ki-

szalasszon a száján olyasmit, amiért oda-künn nyakon csipné a királyi ügyész. Nem is kapott még csak egy elnöki rendreutastást sem. Miért is kapott volna? Hiszen a magyar állam egységét és oszthatatlanságát hirdette; a törvények tiszteletéről prédikált és hevesen tiltakozott minden kifelé való gravitálás ellen. Ez tegnapelőtt történt. És tegnap már megkapta Veszelszky ur a választ is ugyanott, ahol ügyes és perfid beszédjét elmondta. Haydin Imre sietett letépni a cirkuszspektus tót arcától a tetszetős álarcot, bemutatva azt a kommentárt, amelylyel a parlamenti beszédet a nemzetiségi tót sajtó fel-találta a tót népnek, bemutatva, hogy amit a tótok a törvényhozás termében mondanak, mi annak az igazi értelmében benn és künn. Benn, a maguk hamis zuzájában, és künn, a félrevezetett nép elbódított lelkében. Ma pedig Hódossy Imre a törvénykönyvvel kezében, a tudás és a logika erejével mutatta ki, hogy a törvényes mezbe öltöztetett nemzetiségi igazgatásnak még ez a ruhája is rongyos, csupa lyuk és erőtlen fércelés. A törvény, amelyre hivatkoznak, nem azt mondja, amit belőle ők olvasnak ki; a törvény, akármilyen nagylelkűen gyenge, akármilyen rossz is, mégsem annyira gyenge és annyira rossz, amint ők hiszik, vagy hazudják. Annak a törvénynek az alapján hiába követelik az iskola eltörlését a kisdévdőtől a főiskoláig; a bíróság és hatóságok hivatalos tót nyelvet a legalsóbb foktól a legfelsőbbig. Erre nem ad nekik jogot a törvény, bármennyivel többet enged is meg, mint amennyit megengedni szükséges és szabad volna. Tegnap Haydin kimutatta, hogy akik idebenn a magyar állam egységét és oszthatatlanságát vallják, odakünn magyar Svájccról, Szvatopluk birodalmának feltámadásáról ábrándoznak; ma pedig Hódossy rájuk olvasta, hogy még benn,

T Á R C A.

Esti csillag.

Sötét iszapján nyüzsgő emberárnak,
Kalmársziveknek szennyes tengerén,
Hol tisztaság és tartalom leszálkál
A feneketlen mélybe feketén,
Kietlen utcák sorvasztó kódében,
Hol még az álerény is lopva ballag —
Mért tündökölsz le szüzi hóféhéren,
Ó, esti csillag?

Komor bérházak árnya tornyosul rám
— S te odafenn ragyogsz rejtelmesen —
Köröttem böszen zúg a szennyes hullám
— S te csak ragyogsz, ott fenn, szerelmesen —
Gyülvölködés hangzik fülembé durván
— S szemembe, túlhan, égi béke csillog —
Hogyan repüljek hozzád, földet túrván,
Ó, esti csillag!

Ha már ragyogsz, búbjá s reménnyel telten,
Vér széjjel ezt a rettentő ködöt,
Hogy fényeddel a nagy világ beteljen
S tovább ragyogj az emberek között.
Ha gyöngye még hozzád repülni szárnyunk,
Repülj le hozzánk s sziveink kinyilnak,
Hass át meg át, hogy érezzünk, hogy áldjunk,
Ó, esti csillag!

Zúzd szét a gátakat, hol fennakadva
Tespéd ma még sok égő szerelem,
A paloták falát megrázogatva,
Büvöld el büszke nőit hirtelen,
Rang, születés, ruházat férfit és nőt
Ne választhasson el többé, ha ifjak...
És önts belém szerelmi lángot, végsőt,
Ó, esti csillag!

De hogyha nincs erőd rá, balga fénynyel
Vergődő lelkemet ne esald tovább,
Oszolj inkább a rémes ürbe széjjel,
Ha nem vagy több, mint gyöngye delibáb.
Mit ér e szép szerelmi esőjka Egnek,
Ha itt a földön nincs se fény, sem illat,
Se esők, mely visszacsókolhatna téged,
Ó, esti csillag!..

Martos Ferenc.

Vérbosszu.

— A Budapesti Napló tárcája. —

Irta: G. J. Bogosavljevics.

Az arnautát már gyermekeségtől fogva nevelik a vérbosszura. Ha megölt rokonokról marad rá örökségül a vérbosszu, akkor egy pillanatra sem felejtje el a kötelességét. Alig nővi ki a gyermekieipőt, végrehajtja a bosszu művét. Éjjelnappal csak arra gondol, hogy megvesse és győztesse az ellenségeit, kezére járjon a bajtársainak, azonkívül még büszke nagyon a nemzetségére. Ha az arnaut minden gonosz szándék nélkül, csakis merő véletlenségből öl meg egy másik

arnautát, akkor is alá van ugyan vetve a vérbosszunak, de az áldozat családja rendszeresen megbocsát a tettesnek. De ha gyilkosság történt, akkor a vérbosszu nem maradhat el. Az arnautának ilyenkor azon kell lennie, hogy kézrekerítse a bűnöst s meg kell őt ölnie, mielőtt elérje. Még ha a világ végére menekül is a bűnös, akkor is a nyomában kell lennie mindig s nemcsak rajta, hanem hozzátartozóin is meg kell torolnia a kölcsönt. Ezért gyakran a tettes egész családjának is menekülnie kell. De mert ilyenformán a bosszu műve ismét felhívja az ellenfél megtorlását, azért a vérbosszu apától fiura, erről az unokára száll. Így esik meg aztán gyakran, hogy vérbosszu utján valósággal egész falvak kihálnak a fegyverfogható férfinep kipusztulása következtében.

A vérbosszura néha — természetesen csak nagyon ritkán — általános kibéküléssel ér véget, de vérdíjjal is megváltható, amelyet a megölt ember családja kap a másik féltől. Ez a vérdíj lehet készpénz vagy valami szép, ezüstveretű fegyver, esetleg egy ló, szarvasmarha, vagy más egyeb. Az ilyen békét a következőképpen kötik meg: Azok, akik két ellenséges család kibékülését közvetítik, arra törekcsenek, hogy mind a két félre nézve üdvös módon állítsák helyre a békeséget. Ha bölcs rábeszéléssel sikerült megszelídíteni a megbántott családot, akkor a tettest veszik elő, s bessával (hüségessé) biztosítják, hogy semmi bántódása nem lesz. Azután a bekötött szemű bűnbánót a kibékülés színteréül előre kiválasztott helyre vezetik. Lassan, komolyan megenyten, akárcsak a vesztőhelyre kísérik, az a fegyver, amelylyel a gyilkosságot elkövette, a nyakában lóg. Majd letérdel szemben azzal, akinek a vérvél adós, kezével a földnek támaszkodva. Így marad mindaddig, amíg a néki megbocsátó fél nem emeli, aki azonban rendszeren már a fele-

a törvényhozásban is elcsavarják a törvényt, olyasmint olvasnak bele, ami az ő hitvány célzataiknak megfelel, de a törvény szellemének és betűjének nem.

Az együttes hatása pedig az egésznek az, hogy a parlament összes pártjai egyesülnek a törvényes formában megjelenő hazáruoló fondorlatok leleplezésében, visszautasításában és eltiprásában. Együtt látjuk itt a képviselőház összes pártjait, bármilyen nagy elvi ellentétek választják is el őket minden más kérdésben. Még a néppárt is, amely a választási cimboraság révén és tótnyelvű sajtója révén közelebb áll a panszláv apostolok társaságához, mint a parlament többi pártja, ha nyílt felszólalásban nem is demonstrálta az államellenes üzemek ellen való tiltakozását, mégis az egységes parlamenti közhangulat hatása alatt helyesléssel kísérte a nemzeti álláspont védőinek fejtegetéseit.

Ennek az egységes parlamenti közhangulatnak a kialakulásában látjuk mi a nemzetiségi áramlatok parlamenti megszólalásának közvetlen hatását és egyúttal a most folyó költségvetési vita legnevezetesebb jelenségét. Örvedetes ez a jelenség kivált most, mikor politikában és társadalomban egyre aggasztóbban jelentkeznek a felekezeti és osztályellenes bontó ereje. Ezzel a bontó erővel szemben megbecsülhetetlen az az egyesítő, kiralyenlítő energia, amely a magyarság uralmának, a nemzeti állam sérthetlenségének oltalmára egymás mellé sorakoztatja a közélet összes hazafias elemeit párt-, osztály- és felekezeti különbség nélkül. Már csak ezért is érdemes volt — ha sok más egyébért nem is lett volna szükséges — megkockáztatni a tiszta választást, hogy parlament lőtávolba kerüljön az a borzasztóan félelmesnek lefestett nemzetiségi rém, amely, ime, már az első ütközetben majd hogy el nem vértett.

A budgetvita.

Budapest, február 6.

Két tengely körül forog most már az egész vita: a vámpolitika és a nemzetiségi kérdés körül. Ma majdnem kizárólag az utóbbi volt szónyegen. Az egy *Rákay* Lászlót kivéve, aki tüzes és öletes beszédben az egész kormányzatról mondott kritikát, a többi szónok csak a nemzetiségi kérdést tette szóvá. Az egyik a ruthénekről, a

uton jön elébe, hogy a töltött fegyvert elvegye tőle. Most olyan pillanat következik, amelytől eláll az ember szívverése, s a tettes minden ízében reszket. Mert az ellenfél a fegyvert tetszése szerint vagy a bűnbánó mellének szegezhetheti, vagy a levegőbe sűtheti el. A legtöbb esetben természetesen az utóbbit teszi meg. A közvetítő ekkor leveszi a tettes szeméről a köteleket, az ellenfelek megölelik egymást, kicserelik fegyverüket, vagy fegyverzetüknek valamelyik más tárgyát adják át egymásnak, végül kettő törnek egy pénzdarabot, amelynek egy-egy felét a volt ellenségeskedők kapják. Ezzel aztán végképpen meg van pecsételve a barátság.

De előfordul az is, hogy a megbántott fél a ceremónia alatt agyonlővi a bűnbánó tettest, s rögtön az erdőbe menekül. Akkor aztán többnyire a közvetítők vérbosszújának esik áldozatul, mert hiszen azok bessával kötötték le neki magukat, tehát azt a kötelezettséget vállalták, hogy az oroszva kiontott vért újabb vérontással bosszulják meg. Vannak esetek, amikor a kibékülést valami összeházasodással is szentesíti a két család.

Tudok egy esetet, miképpen bosszulták meg görög-keleti arnauták a pópájuk meggyilkolását. A szerb-török határon lévő egyik falucsukában élt ez a Pecsanc nevű pópa, aki a szomszédos Peosából került oda. Nagyon tanult ember volt és a szó igazi értelmében vett lelkipásztor és — aminek azon a vidéken különös jelentősége volt — valóságos hős. Az arnauták nagyon gyűlölték őt s csak az alkalmat lesték, hogy megsemmisítsék. Jól tudta ezt a pópa és soha sem ment sehová se fegyvertelenül. Egy napon az arnauták tul a szerb vámbázián átlépték a határt, vagy egy óra hosszat mentek befelé a szerb területen, lesbe állottak s mikor a pópa arra ment, lövöldözni kezdtek rá. A pópa védekezett, a támadók közül kettőt megölt, de akkor egy kilőtt patron megakadt puskájában csővében, hiába bibelődött vele, nem tudta kipipázkálni s nem tölthette

másik a székelységgel kapcsolatban a románokról, a harmadik a tótokról szötte fejtegetéseit, mind egyik érdekesen, mindegyik általános figyelem közepette.

Legjelentősebb volt *Hódossy Imre* felszólalása. A szabadelvűpártnak ez az oszlopos tagja kezébe vette a nemzetiségi törvényt, s ennek világánál szedte szét Veszelyovszky Ferenc tót programját. Sorra vette a tót követeléseket s magából a törvényből mutatta ki, hogy nemcsak e novella szellemével, de betűivel is ellentétbe vannak. A t. Ház minden pártjának lelkes tapsai között konstatálta, hogy amit a tótok olyan jámbor képpel követelnek, az nem a nemzetiségi törvény végrehajtása, hanem a törvény felforgatása és tiszta panszláv szellemben való reviziója. Ezt pedig a magyar törvényhozás soha sem fogja megengedni. Nagyon érdekes volt *Hódossy* beszédének az a befejező passzusa, melyben a kormány és az adminisztráció feladatai közé állította a tótságból rejlő s még idomítható nyersanyag magyarrá formálását. Tapolt ennek minden párt, minden magyar ember.

Érdekes felszólalással mutatkozott be a t. Háznak *Rabár* Endre a szabadelvűpártból s ugyancsak érdekes fejtegetéssel *Sebes* Dénes a Kussuth-pártból. *Rabár* Endre magas beszédében a ruthén-kérdés rejtett mélységeit tárta fel, igazán okosan, igazán liberálisan. Nagyjelentőségű volt a magyar liturgia dolgában bejelentett akciója is, melylyel az egész törvényhozás támogatását kérte a görög-katolikus magyar községek hazafias ügyéhez. Ezt a nemzeti kérdést ilyen széles alapon s ilyen teljességében még nem hozták a törvényhozás elé s az egész Ház, de főleg a szabadelvűpárt a legnagyobb elismeréssel adózott az új ember szerenés debütálásának. Szükséges tájékoztatás volt a Kossuth-párt *Sebes* Dénes rajza is, melylyel az erdélyi román pénzintézetek munkáját vázolta. Ha a tájékoztatáshoz fűzött reflexiókban a szónok el is vetette a súlykot, de azért beszéde érdekes is volt, értékes is volt.

Egyébként a mai ülés végén is volt interpelláció. *Nessy* Pál terjesztette elő tegnapi elmaradt interpellációját a német nyelvtanításnak a fővárosi népiskolákból való kiküszöbölése tárgyában.

A képviselőház ülése február 6-án.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf *Apponyi* Albert.

A kormány részéről jelen vannak: *Széll* Kálmán miniszterelnök, *Lukács* László, gróf *Szechenyi* Gyula, *Darányi* Ignác.

meg újra Peabody-puskáját. Mikor az arnauták észrevették, hogy a pópa nem lö többé rájuk, akkor rárontottak és a pópa elesett, akármilyen hősiesszen védekezett is a puská tusával. Az arnauták agyonszurkálták a késekkel, s kifosztották mindenéből, amit csak találtak nála. Elrabolták a fegyverét, az óráját, elvették a gyűrűjét és a nála lévő kevés pénzt. Aztán levették a fejét és azzal együtt elmenekültek. Mikor közel voltak már a falujokhoz, elsütötték a fegyvereiket, s üvöltöttek a zsákmányon való örömlükben, ami két emberükbe került. A szerb határőrök, akiket már a puskaropogás tett figyelmessé, későn érkeztek, a véréngész helyén csak a pópa megcsontított testét találták. Az arnautáknak nyoma se volt.

Ez a rémtett fölkellette a görög-keleti arnautáknak, főként azonban a pecsabelieknek a bosszúvágyát. Nem akadt senki sem, aki ne áhított volna a tettes vére, de arra is gondoltak, hogy a hatóságok fogják üldözni és szigorúan megbüntetni a bűnt. Azt hitték, hogy a gyilkosokat majd kivégzik az igazság kedvéért és az özvegy pópáné elégtételére. Három hónap mult s nem történt semmi sem. Akkor utra kelt a falu férfinepe, álltpejt a határon, hogy megbosszulja lelkipásztorát, hogy egykoron nyugodtabban alhasson sírjában. Ami aztán történt, azt már a kirándulás egyik szereplője, egy tizenhét esztendősen legény mondja el a következőkben:

Egy este egybehitvakt bennünket. Aki csak fegyvert foghatott, mind el kellett, hogy jöjjen. Egy messze lévő helyre vittek bennünket, hogy valami „fontos ügyet” beszéljünk meg. Alkonyodott, mikor oda értünk. Egy öreg vezér aztán így szól hozzánk:

— Testvérek, az arnauták minden valámire való emberünknek az élete ellen törnek. Mindent elrabolnak tőlünk, ami ér valamt. De mindez nem elég nekik. Megölték azt a férfit is, aki imádkozott velünk és nekünk a szentírást olvasta. Ha nincs pópánk, nincs hitünk, akkor nem va-

(Jelentések.)

Elnök bemutatja a főrendiház elnökének átiratát.

(A költségvetés.)

Rabár Endre: Óhajta a bírói testület fizetésének soron kívül való rendezését, mint amely testület a legfontosabb feladatot végzi és az összes állami funkcionáriusok között a legmagasabb kvalifikációhoz van köte. Kivánatosnak tartja, hogy az al-bírói cím töröltessek és ez ezen első folyamodásu bíró a nyolcadik rangosztályba soroztassék. A büntetőjog terén a humanizmusnak bizonyos tultengésével találkozunk. A végrehajtási törvény hiányos és kéri az igazságügyminisztert, hogy ígéretéhez híven, e törvény türethető alakban kerüljön a képviselőház elé. A nemzetiségi kérdéssről szólva, konstatálja, hogy a nemzetiségeknek sehol a világon nincs oly jó dolga, mint nálunk. Nincs szökés a nemzetiségi törvény végrehajtására, mert nálunk a nemzetiségeknek minden joga megvan. Egyedül jogos az a panasz, hogy a közigazgatási funkcionáriusok nem értvén a nép nyelvét gyakran visszazsárogok irodulnak elő.

Helyesnek, célszerűnek és hasznosnak ismeri el a miniszterelnök nemzetiségi politikáját, de nem helyesnek az erőszak politikáját. Attér a ruthén-ügyre és kimutaja, hogy nem lehet az ország azon részének egész népét a ruthén elnevezéssel illetni, mert annak csak osékely töredéke igazi ruthén, a többi magyar. Ezért örömmel üdvözli a földművelésügyi minisztert, aki a költségvetésben felvidéki segélyakcióiról szól. Hangsúlyozza e nép hazafiaságát, amelyre nézve felhozza, hogy Szent-istván-napján a munkács püspök vezetése alatt egész zarándokcsapat vonult fel a szent koronához, buzgón imádkozva ott, adjon az ég e hazának még számos ezredévet. Beszél a ruthén nép anyagi romlásáról, amely már a birtokrendezésnél kezdődött. Kárhoztatja tehát azt az állítást, mintha e felvidéki nép nyomora csupán az otáni zsidóságnak, illetve a bevándorlásnak volna betudható. Erinti a kongrua-kérdést és kijelenti, hogy a görög-katolikusok épp ugy óhajják az autonómiát, mint a latinszerbtársuk. A magyar liturgia-kérdését mint közvetlenül érdekelt fél is, majdnem kizárólag egyházi vonatkozásu kérdéssnek ismeri és tekinti és nem azért hozakodik e kérdéssel elő, mintha az a parlament elébe tartoznék...

Sebes Dénes: Dehogyan nem tartozik!

Rabár Endre: ... hanem, mert ez a kérdés itt a parlament előtt már többször felszínre volt hozva. A munkács és az eperjesi egyházmegyék görög-katolikus hívei között, mintegy 300.000-en vannak olyanok, akiknek anyanyelve tisztán magyar. Mintán a görög-katolikusoknál a szertartás különbözik a latin szertartástól, amennyiben a latin szertartásban a misét a pap egyedül végzi, ellenben a görög-katolikusoknál a misét a pap és a nép egyeteme végzi, korrespondáló lévén ez az eljárás mise alkalmával és más szertartásoknál, mert hisz ugyanígy van a keresztelestésnél, a temetésnél és minden más szertartás alkalmával: ennél fogva, amennyiben quasi dogma — mert nem dogma — a latin szertartásuaknál, (Ellentmondás a néppárton. Halljuk! Halljuk!) hogy a nyelv a szertartásban a latin nyelv és csak az egyöntetűség szempontjából van így. Éppen annyira quasi dogma — mert szintén nem dogma nálunk sem — hogy a szertartási nyelv a nép által értett nyelv legyen. Tekintettel arra, hogy mintegy 300.000 görög-katolikusunk van, akik a magyar nyelven kívül más nyelvet nem tudnak és nem beszélnek, már mintegy száz ez-

gyunk emberek, hanem pogányok. Ki kell találnunk valamit ez ellen a gazság ellen, mert így nem élhetünk tovább, mint igaz szerbek. Panaszt tettünk mindenütt, ahol csak lehetett, de nem segítettek rajtunk. Itélkezünk hát magunk. Hogy jelenhetünk meg egyszer isten színe előtt, ha pópánkat meg nem bosszuljuk? Körünkbel két-három derék, bátor ember vállalkozzék rá, hogy végrehajta az ítéletet.

Most azon tanácskozunk, hogy ki pusztuljon el az arnauták közül, hogy a teljes elégtétel meglegyen. Némelyek azt mondták, hogy négy arnautát öljenek meg, mások úgy vélekedtek, hogy egy kocbasát (bíró) és két mahalabasát (társbíró) végezzenek ki, megint mások azt kívánták, hogy egy tekintélyes arnauta legyen az áldozat, akinek aztán perzeljék fel a birtokát. Mind ez a javaslat nem tetszett, azért hát tovább tanácskoztak, hogyan kellene legalaposabban megbosszulni a pópát. Az egyik azt mondta:

— Emberek, egy hodzsát (török pap) a pópáért!

— Helyes! Helyes! — hallatszott mindenfelől.

Igen, de hát ki fogja megölni azt a hodzsát, amikor az arnauta területen csak határányira a határtól találni a legelsőt.

— Kit küldjünk ki? — kérdezte a vezér.

Akárcsak a sasfók, úgy kapta fel a fejét mindenki és károgtá:

— Én akarok elmenni! Én! Nem, nem te, hanem én!

Igy ment ez vég nélkül. Sorsot kell huzni, vagy kockát kell vetni, kiöltötte közbe egy vén farkas. És így is történt. Én huztam a legkurtább vesszőcskét és így esett a sors rám és az öreg csetobasára (bandavezér), aki örömben énekelni kezdett és ugrált, amiért a pópát megbosszulhatta. Mi ketten megöltük, megcsókoltuk egymást és barátságot kötöttünk. Mert eladdig,

tendővel ezelőtt a lelki szükség hozta magával, hogy egyes papjaink lefordították a szertartást és abuzus-képpen bevitték az egyházba ezt a magyar szertartást. Rómából a görög-katolikus püspökökhöz titó rendezet érkezett amely szerint a magyar szertartás azonnal megszüntetendő és a könyvek azonnal elégetendők. (Nagy mozgás a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Szép! Hallatlan!)

Rákosi Viktor: Tessék, az üldözött nemzetiségiek! Csak a magyart üldözik Magyarországon, oláh-nak szabad oláhnak, orosz-nak orosz-nak lenni.

Kubik Béla: Mégis csak hallatlan, hogy ezt el-tűrik! Minek van a kormány? Meg a püspökök! (Nagy zaj, Elmök csenget.) Hallatlan, hogy Magyar-országban ily dolog történhessen!

Rabár Endre: A mi püspökeink, ismerve a helyzetet, Rómába informáló leterjesztést tettek ő szentségéhez, amelyben kijelentették, hogy ez lehetetlen. mert egy évszázados gyakorlatot ilyen nagy tömegnekél erőszakosan, közvetlenül és egyszerre megszüntetni képtelenség. Ez az ő informáló leter-jesztésük tudomásul vétetett azaz az utasítással, hogy lassankint, észrevétlenül kell megint azon egyház-községekre az ő szláv liturgiát bevinni. (Élénk moz-gás a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Ez hallatlan!)

A fővárosban országos bizottság alakult, amely a maga programját elkészítette és minden agitáció nélkül kibocsátotta a magyar görög-katolikusok közé, azok legnagyobb részben csatlakoztak és ezt az országos bizottságot mandátummal látták el, hogy el-járhasson az ő érdekükben az egyház törvényes útján.

Igy történt, hogy megszerkesztettük azt a me-morandumot, amelyben kimutattuk, hogy történelmi, kánoni és liturgikus szempontból jogos a mi kíván-ságunk, amelyet előterjesztünk. Ezt a memorandumot, a mi mérhetetlen szegénységünkhez képest óriási számmal, ötszázad felül, tengerre kelve, elvittük Rómába.

Rákosi Viktor: És az eredmény?

Rabár Endre: Nem akarom eszetelni, milyen szívszorogással voltunk az alatt a pár nap alatt Rómában, mert ösztönöszertileg éreztük, sugta nekünk valami azt, hogy ott ellenünk illetéktelenül á-s-kálódnak.

Kubik Béla: Hát a magyar kormány támogatása hol volt?

Rabár Endre: Mi úgy éreztük Rómában, ahova azt a szegény népet nagy áldozatok árán csodították, hogy az illetékes fórumhoz talán oda se tudunk jutni, de a magyarok istene megsegített minket abban, hogy igenis oda tudunk jutni és azt a memorandumot egy püspöki szöveget bevezetésével ő szentségének át tudtuk adni.

Molnár Jenő: A spioik majd ott is dolgozni fognak!

Rabár Endre: Már most az első köteleesség, hogy mi itt kérjük a kormányelnöktől, hogy ebben minket támogatni sziveskedjék. (Helyeslés a szélső-baloldalon.)

Kubik Béla: Ez csak kötelessége!

Rabár Imre: De van még egy másik momen-tum és ez az, hogy a mi közös külügyi képviselő-tünk ugy van szervezve (Zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Rosszul! Itt van a baj! Helyes! Rá-jön már! Elmök csenget), hogy ami a két államra nézve közös, azt közösen intézik el, ami pedig Magyar-országra nézve önálló belügy, azt Magyar-or-szágra nézve külön, s ami Ausztriára nézve belügy, azt Ausztriára nézve külön intézik el.

Szél Kálmán miniszterelnök: Igy is kell lennie

alig ismertük egymást. Én magam lelkemből örültem, hogy egy ilyen kipróbált hőnek lehettem a bajtárs. Megbeszéltek, hogy mihez dereng a hajnal, átkelünk a folyón s megyünk bosszúállásra. Másnap a megbeszélés időben elindultunk és éjfélre egy malomba értünk. A kasban, amelybe az ö-lésre szánt kukoricát öntik, szakadatlanul kavargott már a korpa, mert már régen öntötték fel. Ebből azt magyaráztuk ki, hogy nemcsak a majd csak jönnek kell valakinek, aki vagy újra felönt-sön, vagy pedig megállítsa a malmot. Vártunk tehát. Cigarettát sodortunk, s éppen rá kártunk gyújtani a tüzhely hamvadófényben lévő parázsán, amikor lódobogás hallatszott. Rögtön kiugrottunk a szabadba, lövére kész fegyverrel. És ime, mit látunk? Eppen egy hodzsza volt! Ő jött, hogy utána nézzen a malmának. Mikor megpillantott bennünket, ránk kiáltott:

— A kije ti? (Ki az?)

Felelet helyett a csetobasa rásütötte a fegy-verét, de a golyó nem érte. Abban a pillanatban a hodzsza kirántotta övéből a revolvért.

— Lőj, fiacskám! — szolt hozzám a cseto-basa — vagy „feketüljön meg a képed“ (vigyen el az erdőg!)

Én is elsütöttem a puskámat, s szive kellő közepén találtam a hodzsát. Holtan bukott le a földre. A csetobasa levágta a fejét, mind a ketten felkaptunk a hodzsza lovára és menekültünk a he-gyok közé. A fejet a zabtarisznyába tettük. Csak-hamar észrevettük, hogy arnauták vannak a nyomunkban, de nem tudtak elérni bennünket, mert nagy előnyben voltunk. A ló ekkora hajszában a nagy teher alatt még az uton tönkre ment. Gyalo-gmentünk tovább. Olyan gyorsan mentünk, hogy csakhamar a határon voltunk. Ott a mieink tárt karokkal fogadtak bennünket. A hodzsza fejét a pápa sirjához vittük és a keresztre tűztük. Így legalább könnyebb lesz pihenése a sirban.

(Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Igy kellene! Zaj.) Igy is van, így is történik! (Egy hang a szélsőbalol-dalon: Majd meglátjuk, mit csinált benne a mi-niszterelnök!)

Molnár Jenő: Rómában még legjobban vagyunk, másutt ily sinos!

Rabár Endre: Már most, amit a kormányelnök úrtól kívántunk és kérünk...

Kubik Béla: Követelünk! Nem kérünk ilyen dolgokat!

Szél Kálmán miniszterelnök: Elfogadom!

Rabár Endre:... igenis követelünk, ez az, mel-tóztatassék a kormányelnök úrnak odahatni, hogy ve-lünk szemben ilyen speciális magyar belügyben sem-miélle illetéktelen tényező (Élénk helyeslés és a jobb-és szélsőbaloldalon.) hamis információkat Rómában ne adhasson. (Élénk helyeslés és a jobb-és balol-dalon.)

Kubik Béla: Tessék a mulasztásokat is szá-mon kérni!

Rabár Endre: Tekintetbe kell vennünk még azt, hogy ma még abban a kedvező helyzetben is vagyunk, hogy ezt a vatikáni követséget magyar ember tölti be.

Rátay László: Nekünk három oszilgunk van, három fekete csillag: az összománkia gondolata, a nagybatalmi állás és a közös hadsereg. A költségvetés adataira meggyezi, hogy a pénzügyminisztert a kereskedelmi törvény értelmében hamis könyvelés alapján vád alá lehetne helyezni. A földadóról szólva megjegyzi, hogy a miniszter a földadóról évről-évre pár millióval kevesebbet irányoz elő, holott a zárszá-madatok szerint mindig emelkedik a földadó.

Kérdi a pénzügyminiszter, hogy van-e tudomása arról, hogy az Osztrák-Magyar Bank a vi-déki intézeteknek nyújtott hiteit már néhány év óta a felnyire szállította le. A vidéki pénzüzete-tek ellenőrzése nagyon hiányos és azok ellenőrzésé-nek autonóm uton való rendezését ohajlja. Számos társulat bélyeg- és illetékmentességet, vagy adómen-teségeit kap a kormánytól; így az osztályorszátek, az Ipar- és Kereskedelmi Bank, a Nagyszébeni Föld-hitelintézet. Az Agrárbank bélyeg- és illetékkezdve-ményt kapott és már évek óta nem ad kölcsönt szó-lókre, de idegenbe fekteti be tőkéjét. A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaságnak szintén kedvezményt ad a kormány.

Az alapokról és alapítványokról szólva, ezek-nek törvény útján való rendezését kéri. Kárhoz-atja a különböző betegséglázó és kizárásitási egy-letek gombamódra való szaporodását. Atér a ki-e-gyezés kérdésére. Egy második Mohács fenyegeti az országot, a nemzet el van altatva és már nem bi-zik törvényeinek szentségében. A törvényben az is világosan benne van, hogy mi csak alkotmányos Ausztriával tárgyalhatunk. Körber osztrák miniszter-elnök megfenyegette a pártokat az alkotmány visszavonásával és mikor Koeber a magyar eleni gyűlést szításával igyekszik kibékíteni a pártokat, addig a magyar miniszterelnök mindig csak azt hangoztatja: hogy jog, törvény és igazság. A költségvetést nem fogadják el.

Elnök az ülést öt percre felfüggeszti.

(Szünet után.)

Módosy Imre: A nemzeti kérdés a magyar államnak egyik életbevágó legfontosabb kérdése, amely egy a törvényhozásnak, valamint a kormány-nak is állandó és éber figyelmét kell, hogy igénybe vegye.

A napokban a Háznak egyik tagja itt bizonyos követelésekkel lépett fel a tót nemzetiség nevében és azt mondta, hogy ő a követeléseket a nemzetiségi törvényre alapítja. Az északi Kárpátok alatt, Pozsony-tól egész Ungvárig, körülbelül 750 négyzetmértőidet tevő terület van, melynek közepé tót. Különböző dialektusokat beszél, de ősszelogialjuk abban az egy szóban, hogy tót. Intelligenciája annak a népek nincsen mert a felvidéken az intelligencia mind ma-gyar. (Helyeslés a jobb-és baloldalon.) Igy volt ez a multban és így van ez, kevés kivétellel, ma is. A kéznép nem volt ott mindig tót. A városok a felvidé-keken hadan németek voltak: német telepek igen nagy és virágzó iparral és kereskedelemmel.

E német iparosok és kereskedők tönkrementek a Mária Terézia és József császár idejében inau-gurált közgazdasági, vám- és kereskedelmi politika foly-tán s elszegényedve az ottani köznépbe, a tótországba merült és eltöfozódott. Ez lévén az, amit ma tótnak nevezünk a Felvidéken, ez sem történelmi multtal, sem ilyen tradíciókkal nem bírva, soha állami életet nem élén, soha semmiféle nemzeti öntudatra nem is emelkedhetett. (Helyeslés a jobb-és a baloldalon.) Kollár volt a XIX. század elején az első, aki a tót nemzetet feltalálta; nem feltalálta, hanem feltalálta, még pedig pánszláv alapon. Ő a tótságot, mint a nagy szlávorságnak egyik ágát állította oda és ebben az irányban igyekezett ott valami tót nemzeti érületet feltámasztani és felbresztetni. Ugyanakkor volt ez a Felvidéken, amikor a Délvidéken, Horvátországban, Gáj kezdte a délszláv ideát szintén a pánszláv alapon fejletetni. Gáj és társainak törekvései odalenté-keny sikereket vintak ki. Az osztrák befolyás és az akkori magyar királyi udvari kancellária ugy a Kol-lár-téle északmagyarországi törekvéseket, valamint különösen a Gáj-téle délvédeli délszláv törekvéseket is pártolta. Az osztrák betolyás, a kancellária, mind-keutő a renitens, alkotmányát szívszán védő magyar-ság ellen mintegy szövetségesének akarta tekinteni és felhasználni. Kollár azonban a Felvidéken egyál-talán nem volt képes hasonló eredményeket elérni. Mert a Felvidék intelligenciája a legmérévebb szes-zautasítást ajánlotta Kollár és törekvéseivel szem-ben. A felvidéken az akkori földbirtokosoztályok összes intelligenciája szembeszállott Kollár törek-véseivel, ugy, hogy Kollár legfeljebb néhány pap-nak és iskolamesternek támogatására számíthatott.

Béke volt a Felvidéken, egész 1848-ig, amidőn ismét erős mozgalom támadt; de ekkor az agitátorok mes-terkedése megindult északon, a tótság között éppen ugy, mint ahogy délen is a magyarság ellen kelet. Az osztrák betolyás egyszerre tudta mozgósítani dél-ről Jellachichot, északon pedig megkísérelte Hurban és Hodzsza alatt mozgósítani a tótságot, de Hurban és Hodzsza és az a kis számalmas csapat, amely hozzájuk csatlakozott, magának annak a tót népek is csúsága volt. (Igaz! Ugy van!) a bal-és szélsőbaloldalon.) A tót népesség sem fogadta őket másképp, mint guny-nyal és megvetéssel. (Ugy van!) a közepén és a bal-oldalon.) A Bach-korszak következtét ezután és ez azon agitátorokak, akik a Hodzsza- és Hurban-téle mozgalmat megindították, honorátia annyiban hogy őket kitüntette, itt-ott hivatalokba is elhelyezte és — persze akkor a germanizáció ellen nekik nem volt sok kifogásuk — e hivatalaikban ők éppen olyan jól germanizáltak, mint a Csehorországól és Ausztriából importált többi Bach-hivatalnokok. És egy ment egészen 1860—1861-ig, 1861-ben, amidőn a többi Bach-hivatalnokokkal együtt ők is megbuktak, mert az egész Bach-rendszer megbukott: ők egy-szerre az újra feleletlenül magyar irányzat ellenében felállítottak egy tót nemzetiségi, vagy inkább — amint ők nevezték — tót nemzeti programot. (Halljuk! Halljuk!) Ez volt az első program, amelyet tót nem-zeti programnak neveztek azok az agitátorok akik a Bach-korszak után kezdtek a 60—61-es érában működni. Az agitátorok által tervezett chimerák-nak azonban csakhamar vége szakadt az 1867-iki évi kiegyezéssel. Megbukott Schmerling, megbuk-tak ezek az ideák és csakhamar e kiegyezés után jött létre az 1868-iki évi XLIV. törvény-cikk a nemzetiségek egyenjogúsítása tárgyában. Ez az a törvény, amelyről Veszelszky azt mondta, hogy követeléseit arra alapítja. Ime, így szolt: Követeljük azt, hogy azon népek nyelve, az általuk tömegekben lakott vidékeken az iskolákban és pedig a nép-, az alsó-, a közép- és a felső-iskolában egészen az egyetemig, a községekben, a városokban, a megyékben, különile hivatalokban, az egyházakban, a bíróságnál és a törvényhatóságoknál használtassék. Mi ezen jogokat, a nem-magyarajkuak természeti, isteni és törvényes jogánál fogva követeljük. Kö-veteljük ezen jogokat, ezen nyelvek használatát az 1868: XLIV. törvényeikk, a nemzetiségi törvény alapján.

A törvény kimondja, hogy Magyarországnak minden honglára nemzetiségi különbség nélkül egy-egyes oszthatatlan magyar nemzet. És habár ezen egy nemzetiségre való tekintet nélkül egységes és oszthatatlan magyar nemzetet képező nemzet-nek minden egyes tagja, minden különbség nélkül, egyenlő jogokban részesül e hazában, de egyre nézve különbséget tesz ez a törvény és ez a hiva-talos nyelv használatát. Ebben a tén az egyenlőség-éről ez a törvény nem tud, hanem megszabja azokat a különbségeket, amelyek e tekintetben szem előtt tar-tandók. Megmondja, hogy Magyarországon a nemzet politikai egységénél fogva az állam nyelve a magyar és a többi nyelvekre nézve speciális diszpozíciókat tesz, hogy hol szabad azokat és milyen mértékben a magyar mellett alkalmaztatni.

E törvényre hivatkozva, Veszelszky elsősor-ban az iskolában és pedig a nép-, az alsó-, a közép-és felső-iskolában, egészen az egyetemig, a tót nyelv használatát követeli. Nézzük meg ennek a törvény-nek az iskolákra vonatkozó intézkedését. A 17. § ily-g hangzik:

Az állam illetőleg a kormány által állított vagy a szükséghez képest állítandó tanintézetekben a tanítási nyelvek meghatározása, amennyiben erről tör-vény nem rendelkezik, a közoktatásügyi miniszter teendőhöz tartozik. De a közoktatás sikere, a köz-művelődés és közület szempontjából, az államnak is leg-őbb célja lévén, kötelez ez az állami tanintézetek-ben a lehetőségig gondoskodni arról, hogy a hon bármely nemzetiségű, nagyobb tömegekben együtt élő polgárai az általuk lakott vidék közelében anyanyel-vükön képezhessek magukat egészen addig, hol a magasabb akadémiai képzés kezdődik.

Veszelszky a maga követelésével messze túl megy azon, amit a beütje is ennek a törvénynek megenged. (Igaz! Ugy van!) Ez a törvény a maga-sabb akadémiai képzést kezdéstől kezdve a magyar-nak követeli és hogy az nagy nyelven történjék, azt egyenesen és világosan kizárja. (Ugy van! jobbjelől.) És mégis ennek a törvénynek az alapján és ennek végrehajtására követeli, hogy ne csak a nép-, alsó-és közép-, de a felsőbb iskolákban is egészen az egye-temig a tót nyelv használtassék. Végrehajtása volna ez ennek a törvénynek? Nem! Ez ennek megváltoz-tatása, vagy ha tetszik, revíziója volna; de nem ab-ban a szellemben, amelyben ez a törvény alkotott és amelynek ez a fejezet kiejezést ad. (Igaz! Ugy van!)

Az akarám Veszelszky, hogy mi neveljünk egy tót intelligenciát, amely ma nincs. Ez az ő rész-ről legalább is nem méltányos kívánság. (Igaz! Ugy van!) Mi pedig azt fogjuk elsősorban mérlegelni, hogy az ily követeléseknek teljesítése megvezetett-hető-e a nemzetiségi törvény igaz szellemével, meg-egyezethető-e a magyar állam egységének és bizton-ságának érdekében. (Általános élénk helyeslés.)

De ő tovább megy és azt mondja, hogy követeli az ő nyelvük használatát a bíróságnál is kivétel nél-kül. A Felvidéken az egyes községekben a községi bírásokodás mindenütt az illető községi nyelven foly-ik. (Igaz! Ugy van!) a többi bíróság a király által kinevezett bíró, a kormány által kinevezett bírós-ág. Ezekre nézve pedig a törvénynek 18-dik szakasza azt mondja, hogy az államkormány által kinevezett minden bíróságok hivatalos nyelve kizár-ólag a magyar. Honnan meríti tehát azt a jogosults-ágot ebből a törvényből, hogy azt kívánja, hogy a Felvidéken az összes bíróságoknál, amelyek pedig az államkormány által kinevezett bíróságok, a tót nyelv

legyen a hivatalos nyelv? Hisz ez megint nyilvánvalóan ellenkezik a törvény világos szavával. (Igaz! Ugyan!) Látnak, hogy itt sem a törvény végrehajtását, de revízióját, megváltoztatását kívánja egészen más irányban és célzattal, mint a minőség a törvény maga elé tűzött. (Igaz! Ugyan!) Továbbá azt kívánja, hogy a különféle hivatalokban is tót legyen a nyelv. Hivatalokról szólva, semmi megkülönböztetést nem tesz; tehát ő ez alatt, miután a törvényhatósági hivatalokról külön beszél, érti a pénzügyi hatóságokat, a postahivatalokat, szóval az összes állami hivatalokat is, és ezeknél is kívánja, hogy a hivatalos nyelv a tót legyen. Már pedig erre nézve a törvénynek 1. §-a világosan mondja, hogy a nemzet politikai egységénél fogva Magyarország államnyelve a magyar nyelv, a magyar országszűlés, stb. és az ország kormányának hivatalos nyelve a kormányzat minden ágában a magyar. Tehát az országos kormány által kinevezett összes hivataloknál a hivatalos nyelv ezen törvényről fogva kizárólag a magyar, és ha Veszelszky az összes hivataloknál, tehát a pénzügyi hatóságoknál és postahivataloknál is a tót nyelv alkalmazását kívánja, itt ismét azon törvénybe ütközik, melynek ő végrehajtását követeli.

Nyilvánvaló, hogy Veszelszky követelése a nemzetiségi törvényben semmi legkisebb alappal sem bírnak. (Igaz! Ugyan!) mert azok nem e törvény végrehajtását, hanem e törvénynek pánszláv szellemében való megváltoztatását kívánják. (Élénk hejjesítés.) Jellemzi felszólalását az is, a mit ő a virilizmusról mond. Ismételve ráter a virilizmusra és azt mondja, hogy a Felvidéken a legsürgősebb teendő, hogy ott a virilizmus eltörlődtesse. (Mozgás.) Mit jelent ez? A vagyonosabb osztály a Felvidéken magyar; az a városi polgárság, mely vagyonságát megtartotta, az a nagyobb földbirtokos, az a pap, az a tanító, az a jegyző, az az ügyvéd, szóval, az intelligencia kevés kivétellel magyar. S most ezt az egész magyar intelligenciát egy tollonással szeretné onnan törülni, nyilván arra számítva, hogy azután csak azokat fogja ott a nép a bizottságokba megválasztani, kikre az agitátorok megfelelő nyomást gyakorolni képesek. (Élénk hejjesítés.) Hogy ezt a magyar törvényhozás meg nem teheti, világos. (Igaz! Ugyan!) Felszólalásában a legviszársabb hatott az, amit ő Amerikára vonatkozólag mondott. Nagy baj hazánkra nézve ez a kívándorlás Amerikába; mindenképpen rajta kell lennünk, hogy azt a népet megtartsuk, hogy neki megélhetési módot nyujtsunk és visszatartsuk attól, hogy kimenjen tengerentútra. De Veszelszky úgy beszél Amerikáról, mintha az valami Eldorado volna azokra, kik innen oda mennek s azután biztatja őket oly dolgokra, amelyek nem igazak. (Igaz! Ugyan!)

Kubinyi György: Ő nem megy!
Hódossy Imre: Azt mondja, hogy a tótok Amerikán sajtó anyanyelvüket bárhol szabadon használhatják. (Zaj. Halljunk! Halljunk!) Aki Amerikában megfordult, vagy aki csak itt-ott olvasott az ottani viszonyokról, tudja, hogy ez teljesen alaptalan beszéd. (Igaz! Ugyan!) Szabadon élhetnek vele társaságban, szabadon élhetnek a maguk tempiómában, de hát Magyarországon nem? (Igaz! Ugyan!)

Rákosi Viktor: Miért nem megy Amerikába Veszelszky?
Hódossy Imre: Veszelszky még azt is mondja, hogy a tót nép Amerikában jelentékeny szabadsággal él, mert az északamerikai Egyesült-Államok köztársaságának közszabadsági intézményei a tótságra is kihatnak. Ez annyit tesz, hogy ize, Magyarországon a tótnak nincs szabadsága, nincs jogosultsága, ellenben Amerikában a szabadság kihat a tótságra is. Ellelejtette, hogy a nemzetiségi törvény első szakasza az hogy az országnak minden polgára, bármely nemzetiséghez tartozik is, a magyar nemzetnek egyenjogú tagja. Hol mutathat oly példát, ahol valamely, bármely nemzetiséghez tartozó honpolgár nem ugyanazon jogokban részesül, mint akárcsak más? (Általános élénk és hejjesítés.)

Vérszi József: Csak a kötelességeiket nem teljesítik így!

Kubinyi György: Azt már nem!
Hódossy Imre: A Veszelszky által előadott követelések nem alapulnak a nemzetiségi törvényben, abba holkegyenest beleütköznek, nem ezen törvény végrehajtását kívánják, hanem felrögzítését. A köznép a Felvidéken jó, szelid, jámbor nép. Olyan nyersanyag, amelyből az lesz, amit belőle csinálnak. A pánszláv agitátorok már régen kivetették rajuk hálójukat, de Kollártól kezdve a legujabb időkig még nem sok sikerrel. Ujjab időben igaz, 1896. óta nagyobb sikerrel kezdenek működni. A kormány feladata úgy intézkedni, hogy az iskolai oktatás kellő alkalmazása és jó, helyes adminisztráció útján...

Rakovszky István: Ugy van!
Hódossy Imre: ... ezt az elemet teljesen és véglegesen örök időkre ide csatolja az országhoz. (Élénk hejjesítés.)

Rakovszky István: Ez igaz!
Hódossy Imre: Ne engedje ott azokat az agitátorokat szabadra, kísérje őket figyelemmel azoknak működését. De ez már most csakugyan az utolsó óra, hogy ezt megtegyük. (Hejjesítés a szélsőbaloldalon. Hosszantartó élénk tetszés és éljenzés a jobboldalon és a középben. A szónokot számosan üdvözlik.)

Sebess Dénes a nemzetiségi kérdéssel és különösen a román nemzetiségi mozgalmakkal foglalkozik. Bizonyítja, hogy az Uniót, vagyis Erdély és Magyarország egyesítését az összes Erdélyben levő nemzetiségek idővönnek tartották. Szerinte a román nemzetiségi törekvések célja Dákó-Románia megalakítása, aminek bizonyítására példákat hoz fel. Helyteleníti a nemzetiségi törvényt, amely sem a magyarságot, sem pedig a nemzetiségeket nem elégíti ki. A székegyeséget tartja annak a bástyának, amelyen a román törekvések megtörnek. Szerinte ez a bástya már át van törve. Szól a román pénzüzetekről,

melyek a székegy földeket kisajátítják, hogy azokat románokkal telepítsék be. Ismerteti a székegyesség bajait és azok okait. Átíróve a külön vámtérület kérdésére, utal Romániára, amely önálló vámtérület mellett pezsgő ipart tudott teremteni. Rámutat a székegynek ipari rátermettségére. amit azzal bizonyít, hogy a székegy munkások Romániában a legkeresettebbek. A költségvetést nem fogadja el.

Elnök a vita folytatását holnapra halasztja.

(A német nyelv.)

Nessy Pál a következő interpellációt intézi a vallás- és közoktatásügyi miniszterhez:

1. Van-e tudomása az igen t. miniszter urnak arról, hogy a budapesti iskolaszékek, valamennyi egy ellen, a fővárosi közoktatásügyi bizottság pedig egyhangulag állást foglal a német nyelvnek az elemi iskolából való kiküszöbölése mellett.

2. Van-e tudomása arról, hogy ennek dacára a német nyelv oktatása a főváros elemi iskoláiban zavartalanul folyik, mert a székegyvárosi tanácsnak nincs bátorsága ezen kérdésben állást foglalni?

3. Szándékozik-e az igen tisztelt miniszter ur még oly időben intézkedni, hogy a jövő iskoláiban a német nyelv oktatása a főváros összes elemi iskoláiból kiküszöböltesse?

Elnök az interpellációt kiadja a miniszternek s az ülést délután negyed 3 órakor berekeszti.

BELFÖLD.

Az új főrendek. A hivatalos lap mai száma közli, hogy a főrendház február 4-én tartott ülésében az igazoló-bizottság jelentése alapján gróf Vay Gábor nagybirtokosnak, Czorda Bódognak, Semsey Andor, dr. Müller Kálmán és Kornjeld Zsigmond élethosszra kinevezett főrendeknek nevét a főrendek jegyzékébe pótlólag beiktatta. Ugyancsak ma jelent meg hivatalos közlése annak, hogy a főrendház a Budapesti meghalt báró Léway Henrik élethosszra kinevezett főrendi tag nevének a főrendeknek jegyzékéből töröltét tudomásul vette.

Adóháboru. Ausztria és Magyarország között egy idő óta adóháborúság folyik. Nem a közvetett adók terén, melyen az átutalás rendet csinált, és szerencsés, hogy nem itt, mert hiszen ezen a téren a háborúság a viszonyosság megsértésével volna egyértelmű, ami aztán nagyon is nagy baj volna. De van igenis háborúság az egyenes adók terén s a háborúságot természetesen Ausztria kezdte. Ma pedig úgy áll a dolog, hogy bevált a közmondás: székegy támad, székegy bánja. Ma már Ausztria szívesen visszaszívna a támadást, ha tudná, hogyan. De nem tudja.

Nekünk alkalmunk volt arról a kérdéssel a magyar adó-ügy egyik kitünőségével beszélni, aki arra a kérdésre, hogy van-e csakugyan ilyen háborúság és honnan eredt? — a következő érdekes felvilágosítással szolgált:

— Igenis van háborúság, vigan folyik és igen heves. Honnan eredt? Ausztria hibájából. Az előzményekhez tartozik, hogy a magyar malmok néhány esztendő óta Bécsben raktárakat rendeztek be, többnyire a vasutak közelében s azzal a szándékkal, hogy elhelyezvén e raktárakban lisztkészleteiket, a sütők kisebb-nagyobb szükségleteit onnan mindjárt kielégíthessék. Ezt annál nyugodtabban tehetik, mert a malmok itt Magyarországon fizetik egyenes adókat s kétszer ugyanazt az üzemet nem lehet megadózni. Nekik pedig Bécsben csak kisegítő raktáraik voltak, de üzletük nem. Mégis az történt, hogy tavaly a bécsi adóhatóság ráirt valamennyi magyar lisztraktárra, hogy Bécsben is fizessenek egyenes adót, még pedig nemcsak ezentul, hanem három esztendőre visszamenőleg. Egyben a bécsi adóhatóság bekövetelte a Bécsben raktárt tartó magyar malmosok könyveit s a malmok egész ausztriai forgalmát újra megadóztatta. Hiába reklamáltak, hiába hívatkoztak arra, hogy ők üzemiükért már megfizették egyenes adójukat, a bécsi adóhatóság szelnek eresztette a reklamációkat s könyörtelenül behajtotta az adókat. Azt a listet Bécsbe hozták, ott hevert raktáron, ott ádták el — azért tehát ott kell megfizetni az egyenes adót. Punktum. Hát punktum — a magyar malmok fizettek, mint a köles. Egyszerre azonban megjött a bécsi támadásra a válasz Budapestről, még pedig nagyon esztendő válasz. Budapestben ugyanis több mint kétszáz osztrák nagyipari vállalatnak van effajta kisebb raktára. Szintén csak a forgalom könnyebb lebonyolítása érdekében. Minthogy pedig az

osztrák adóhatóság olyan szépen kitanította a magyar adóhatóságot, hogy az egyenes adót kétszer is meg lehet venni valakin, az adóhatóság Budapestben is bekeré a osztrák vállalatok budapesti raktárainak könyveit, szintén kivette rájuk az adót és szintén visszamenőleg, és pedig tíz esztendőre visszamenőleg. Ez volt a magyar felelet az osztrák támadásra. Már most igaz ugyan, hogy a bécsi keresztény-szocialisták, amilyen gaudiummal látták a magyar malmokat bajban, olyan toporzékolással és üvöltözéssel fogadják most a visszavágást, de ki törődik velük. Ami Bécsben igazságos, Budapestben is méltányos. Csak örövendezni lehet, hogy a budapesti adóhatóság megtalálta a kellő tromfot. Most az osztrákok reklamálnak, de hát az adóhatóság autonóm módon jár el, ellene legföllebb a közigazgatási bírósághoz lehet felebbezni, az pedig alig valószínű, hogy a közigazgatási bíróság kifogásolná ezt Budapestben, amit Bécs minden fórumon keresztül helyesnek minősített a magyar malmokkal szemben. Mig tehát Bécsben egy pár magyar malom vesztett a tréfán, Budapestben kétszáznál több bécsi nagyiparos jajgat s azért igaz a mondás, hogy — székegy támad, székegy bánja.

A t. Ház farsangi szünete. A képviselőház a jövő hét első három napján szünetet tart, amint ezt minden farsang végén szokta. A budgetvitát csak csütörtökre folytatják.

Barkassy Géza nyugdíjazása. Barkassy Géza miniszteri tanácsos nyugdíjazásáról írt egyik-másik újság. Erre vonatkozólag a Magyar Nemzet a következőket írja: Barkassy tényleg folyamodott Széll Kálmán miniszterelnökhöz nyugdíjaztatásáért, amelyre okul megrongált egészségi állapotát hozta fel. A miniszterelnök azonban nem adott helyt a kérvénynek. Nem egyszerűen azért, mert három esztendő alatt Széll Kálmán miniszterelnök Barkassy Gézában olyan odaadó és tehetséges munkaeerőt ismert meg, akinek közreműködéséről, a meddig csak lehet, nem hajlandó lemondani.

Határozatképtelen bizottság. A képviselőház IX. bíráló-bizottsága ma délbén tizenkét órára hívta össze Simó Lajos bizottsági elnök a Rakovszky István és Bruckner Vilmos mandátuma ellen fölmerült formai kifogások tárgyalása végett. Minthogy azonban a bizottságnak csak három tagja jelent meg, holott a házszabályok a tárgyaláshoz legalább öt tag jelenlétét kívánják, az ülést nem lehetett megtartani. Az elnök e hónap 11-ikére új ülést tűzött ki.

A torontáli főispán. Azzal a hírrel szemben, mintha Rónay Jenő torontáli főispán állásától megválni készülne, félhivatalosan azt jelentik, hogy ez a hír még korai.

A képviselőház közgazdasági bizottsága ma délután 5 órakor gróf Andrássy Tivadar elnökletével ülést tartott, melyen a kormány Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter képviselte. A bizottság mai ülésében a tengeri szabad hajózást üző magyar kereskedelmi hajóknak állami segélyben és kedvezményben való részesítéséről szóló törvényjavaslat előadójának Kabos Ferencet, a kereskedelmi viszonyainknak Mexikóval való ideiglenes rendezéséről szóló törvényjavaslat referálásával pedig Heltai Ferencet bízta meg.

A csorbátóli birtok megvásárlása. A képviselőház földművelésügyi bizottsága ma délután 1/2 órakor Simó Lajos elnöke alatt ülést tartott, melyen a kormányt Darányi földművelésügyi miniszter és nemeskéri Kiss Pál államtitkár képviselte. A bizottság tárgyalás alá vette a csorbátóli birtoknak az államkincstár részére történt megvásárlásáról szóló törvényjavaslatot, melyet Hertelendy Ferenc ismertetett és ajánlott elfogadásra.

Darányi földművelésügyi miniszter megismertette a bizottsággal azokat a fontos okokat, amelyek őt arra bírták, hogy a törvényhozás utólagos jóváhagyása reményében a csorbátóli birtokot az állam részére megszerezze. Keltős alternatíva előtt állottunk. Vagy idegen kézre kerüljön volna az ország ez egyik legszébb pontja, vagy pedig a kormánynak saját felelősségére közbe kellett lépnie ennek megakadályozására. Szilárd meggyőződése, hogy akkor jártak el helyesen, amikor az utóbbi választották. (Hejjesítés.) Papp Elek helyesléssel fogadja a javaslatot s örvend rajta, hogy a kormány a birtok megvásárlásával a Csorbátónak idegen kézre kerülését sikerrel megakadályozta. Semsey László szintén örömmel járul a javaslatához. Egyben kifejezi azt az óhaját, hogy az idegentörzslom és a jövendőbeli emelése céljából a csorbátóli üdülőhelyet teljesen európai színvonalra emeljék, mert fűrdőknek csekély látogatottságának egyik fő oka éppen a kényelem és ellátás hiányossága. Darányi Ignác földművelésügyi miniszter kijelenti, hogy bár egyelőre a statusquo megmarad, gondja lesz rá, hogy

a furdóhely emeléséhez szükséges beruházások megtétele. A törvényjavaslatot a bizottság azután általánosságban el fogadta. A javaslat részleteit Darányi miniszternek egy módosításával színién el fogadják, mire Hertelendy előadó indítványára a bizottság egyhangulag köszönetet szavazott a földművelésügyi miniszternek azért a hazafias érzésért, amely őt a csorbátói birtok megvásárlásánál vezette.

A dési választás. Báró Dániel Tibor, a Décsi kerület szabadelpárti jelöltje, tegnapi délután délután mondtott programbeszédet. A jelölt támogatására Deésre utazott édesatyja, báró Dániel Ernő volt kereskedelmi miniszter is. A választás február 13-án lesz.

KÜLFÖLD.

Németalföld békeközvetítése.

Budapest, február 6.

Tegnap este maga Lord Salisbury szólalt fel a békeközvetítés kérdésében és magyarázatokot fűzött az angol válasza. Így hát a legkompetensebb helyről halljuk Anglia álláspontjának és dél-afrikai programjának fejtegetését. A beszéd — amely a *Junior Constitutional Club* tegnapi estebéjén hangzott el — azzal kezdte a kormányelnök, hogy hallgatói nem fognak tőle sok felvilágosítást hallani arról az ügyről, amelynek tárgyalásáról az utóbbi napokban tele voltak a lapok hasábjai. Egyáltalán nem tudja elképzelni, mi akar tulajdonképpen elérni a németalföldi kormány legutóbbi tett lépésével. Világos, hogy Angliának a kontinensen tartózkodó ellenségeit semmiféle meghatalmazást nem kapott. A németalföldi ajánlat közzététele után mindezek az ellenségek vetélkedtek egymással annak a kijelentésében, hogy ezek az ajánlatok teljesen képtelenek.

A miniszterelnök szívesen elismeri a németalföldi kormány barátságos gondolkodását, de a brit kormány egyáltalán nincs tisztában vele, hogy mely okból és milyen szándékkal tették ezt a különös lépést. Nem tehet föl egyebet, mint azt, hogy az angol boerbarátok bírák rá erre a lépésre. Anglia most egyáltalán olyan stádiumba jutott, hogy sok ilyen ajánlatot tesznek neki.

Az egyetlen ok, amiért 6 olyan dolgról beszél, amelyek magukban véve nem nagyfontosságúak, az, hogy ezeket az ajánlatokat olyan időben tették, amikor többet kell hallgatni az ész szavára, mint a szív sugallatára. Sok szeretőreméltó, kitűnő ember talán azt kívánja, hogy Anglia áldozzon föl mindent azért, hogy koros békét hozzon létre, amely nem volna tartós. Pedig meg kellene gondolni, hogy érzelmeik most nem jöhetnek tekintetbe. Anglia belekezdett egy munkába, amelyet végre kell hajtania. Anglia bizottságot keres és nemcsak szívesen, de örömmel fogadná el a békének minden olyan helyreállítását, amelynek a király jogai elismeretnének, s amely a birodalom biztonságáért kezkeskednék. Ez a biztonság az egyetlen kárpótás, amelyre Anglia minden veszteségért és áldozatért törekszik.

A miniszterelnök megjegyezte azután, hogy vannak még más kérdések is, amelyeket fontolóra kell venni, ha majd vége lesz a háborúnak. Anglia iparügyi pozíciójának magatartása a legvitásabb kérdés, amely most a birodalomra vár. Ha az erre irányuló törekvések valaha megfognak, a birodalom a legnagyobb veszedelembe jutna, amelyet valaha látott és ez sokkal fontosabb kérdés, mint a dél-afrikai háború.

Brüsszel, február 6.

Irányszó boer körökben a helyzetet az angol-hollandiai jegyzékváltás közzététele után változatlanok mondják. A boer vezérek nem fogják a békekötést kérni, valamint az itt időző boer megbízottak sem fognak szabad kísérletet kérni Angliától, hogy a harcban levő boer vezérekkel a békéről tanácskozzanak. A háború tehát tovább tart.

London, február 6.

Az alsóház mai ülésén Canning azt a kérdést intézte a kormányhoz, hogy megadott-e az alkalom, hogy a hollandiai kormányval folytatott iratváltást Steynnek és Schalk-Burgennek tudomására hozzák. Balfour, a kincstár első lordja azt válaszolja, hogy február elsajén a jegyzékváltás másolatát levélben elküldték Milner főbiztosnak, aki táviratilag azt az utasítást fogja kapni, hogy Kitchenert hívja fel arra, hogy a jelzett iratokat a harcban álló boerokkal közölje. (Tetszés.) Labouchère kérdezi, hogy Landsdowne miniszternek a hollandi jegyzékre adott válasza úgy értendő-e, hogy ha a boer haderő vezérei a háború megszüntetésére javaslatot tennének, ezt a javaslatot megfelelő céljából az angol kormány számára továbbítaná-e, továbbá azt is kérdezi, hogy a tárgyalások megindítására Steyntől és Schalk-Burgen-től eredő javaslatokat szintén közvetítenék-e. Chamberlain gyarmatügyi miniszter Labouchère mindkét kérdésére igenlőleg válaszol.

London, február 6.

A Times örömmel üdvözli Salisburyt tegnapi beszéde alkalmából, amelyet nagyon alkalmának tart arra, hogy Anglia terveit illetőleg eloszlasson minden félreértést. Bármilyen sajnálatos és sok költséget felmérő is a háború, mégsem gyengítették Angliának azt az elhatározását, hogy a birodalom hatalmát Dél-Afrikában és egyebütt is biztosítsa.

Hága, február 6.

A boer köztársaság ideérkezett küldöttsége a kedden kiadott sárgakönyv tartalmáról így nyilatkozott:

Erdeklődéssel olvastuk a németalföldi kormány jegyzékét és Anglia válaszát. Elismerjük a németalföldi kormánynak azt a jó szándékát, hogy véget akar vetni az áldatlan háborúnak és teljesen méltányoljuk azt, ugyancsak nagyra becsüljük minden fáradozását, amely olyan béke szerzésére irányul, amelyre, úgy hiszünk, jöhetnek van. Természetesen kívánatos, hogy az európai megbízottak személyesen érintkezhesse-nek az afrikai kormányokkal. Azt az állítást, hogy a megbízottaknak nincsenek utasításai kormányaitól, hogy 1900. március hava óta nincs többé befolyásuk a köztársaságok dél-afrikai képviselőire és hogy a tanácskozásokon nem is hallgatják meg többé szavukat, csak abból a ténnyel következtetik, hogy megbízóleveleik abból a időből datálódnak. Ez helytelen következtetés. Nem is szólva azokról a közleményekről, amelyeket az elnök megerősítése előtt és után időről-időre mások is küldöttek, elég arra emlékeztetünk, hogy amikor 1901. július havában a dél-afrikai köztársaságok kormányaival béketárgyalásokról volt szó, ezek a kormányok világosan megmutatták, hogy e tekintetben semmit sem akarnak tenni a nélkül, hogy Krüger elnöktől és a bizottságtól tanácsot kérnének. Az angol kormány ismeri az összefüggést, a kábelközlekedést 6 közvetítette. Azóta semmi sem történt, ami a megbízottak felhatalmazását, vagy befolyását valamiképp alterálta volna, vagy csak legkisebb okot is adhatott volna az angol kormány állítására. A németalföldi kormány ajánlatának visszautasítása nem fejt meg bennünket. Csak megerősít bennünket abban a nézetünkben, amelyben Afrikában lévő polgártársaink is osztoznak, hogy tudniuk attól a pillanattól fogva, hogy Anglia a háborút provokálta és a köztársaságokat harca kényszerítette, semmi sem változott az angol politikában, amely mindent elkövet, hogy a boer népet kiirtsa és megfossza minden fáradozását, amely reánk nézve tisztességes békére vezetne. Ami az angol kormánynak azt az ellenvetését illeti, hogy a megbízottak ide-és odautazása három hónapig tartana, majd megmutatja a jövő, hogy ez a határidő a béke érdekében olyan nagyon hosszú-e? Az angol kormány válaszában alakja nem engedi, hogy a boer megbízottak Angliától *salvus conductus*, vagy egyebet kérjenek.

London, február 6.

Ma állítólag hivatalos helyről közzétettek egy levelet, amelyet Smuts szeptember 2-án írt Botha Lajosnak Ermelből, s amely az angolok kezébe jutott. A levélben Smuts válaszol Bothának egy levelére, amelyben ez Smutsot elmozdítja a főparancsnok segédjének állásától, mert nem találta elegendőnek azokat az okokat, amelyek Smuts Bremersdorff elhagyására nézve illohozott. Smuts a levélben védelemre kell ennek az intézkedésnek és azt mondja, hogy az ellenségtől elbogyott és a boeroktól sem használt házak elhagyására egészen jogosult volt. Minden hadviselő fél így cselekedett volna. Azt mondja továbbá, hogy Bothától azt a parancsot kapta, hogy a boer asszonyokat küldje el; azt hiszi, hogy ha az angolok megtagadják az asszonyok átvételét, küldjék őket át az angol vonatokon. Végül erőlesen óvást tesz elmozdítása ellen.

London, február 6.

A Times Rudyard Kipling egy fokvárosi leveléből a következő részleteket közli:

Ami a háborút illeti, itt minden dolgot jól halad. Egyedül attól félünk itt mindnyájan, hogy Anglia a tizenegyedik órában annesztát fog adni a gyarmati lázadókna, azoknak az embereknek, akik az utolsó években égettek, raboltak és lovakat loptak. Nem beszéltek most a transvaalokról és Orange lakosairól, hanem a gyarmati lázadókról. Kiteik Eosebery és Camwell-Bannermann, szinte érthetetlen könyvelésigéti és a liberális párttól, hogy a lázadóknak annesztát adnak. Bár egyes egészségesen gondolkodó politikussal meg lehetne érteni, hogy az annesztia élet-halál kérdése a gyarmatra nézve.

London, február 6.

Kitchener jelenti Pretóriából: Kehevich ezredes azt jelenti, hogy egy angol csapat Leader őrnagy parancsnoksága alatt Delarey kommandójából hét embert megölt és tizenhárom elfogott, köztük Sarel parancs-

nokot, Jean Duplessy lovas-zászlóst. Az angolok vesztesége kicsiny, halottjuk nem volt.

Róma, február 6.

Az *Osservatore Romano*, a Vatikán lapja, az angol és a németalföldi kormány jegyzékéről azt mondja, hogy a jegyzékek közzététele nagyon szerény mértékben redukálta Németalföld kezdeményezését, amennyiben kitűnik belőle, hogy a németalföldi kormány csak jószolgálatát ajánlotta fel, hogy közlekedést hozzon létre az európai boer megbízottak és a harctéri vezérek között és megkönnyítse a béketárgyalásokat. A lap kívánja, hogy a béke mielőbb létrejöjjön.

A trónörökös Péterváron. Nagy súlyt helyez a cár arra, hogy Ferenc Ferdinánd prezmitiv trónörökös nagyszabású ünnepeletésének legyen központja. A cár a főherceget abban a kiváló megtisztelésben részesíti, hogy a Preobraszenszki testőrezredet zászlóval és zenekarral a pályaudvarra küldi a főherceg fogadására. Ez az intézkedés különösen azért nagyon megtisztelő, mert ez az ezred az orosz hadsereg elitjéből való s csak nagy ünnepeleken szokott szolgálatot tenni. A herceg lakása előtt is a legdrágább orosz ezred csapatai fogják az őrszolgálatot teljesíteni. A cár elrendelte továbbá, hogy a Bug-ezred, amelynek tulajdonosa Ferenc Ferdinánd főherceg, deputációt küldjön Pétervárra a főherceg üdvözlésére.

Pétervár, február 6.

Ferenc Ferdinánd főherceg gróf Nostitz főudvarmester, Windischgrätz hűg herceg és báró Zumerkirch kapitány kísérelében ma délután 2 óra után Pujvisianskaja-Praga állomásra érkezett, ahol Cserikov főherceg, a helyi katonai és polgári hatóságok fejei üdvözölték. Miután bemutatják a főhercegnek az Oroszországban való tartózkodása alatt mellé szolgáltattak kirendelt Dolgorucki Miklós herceg főhadnagyát, gróf Suvolov szárnysegédét és Deleghard ezredet, továbbá Müller őrnagy osztrák-magyar katonai attasét, a fenséges ur megzemléte a Ferenc József császár nevét viselő Keksholm-féle ezred díszszázadát, miközben a katonai zenekar az osztrák himnuszát játszotta. 2 óra 23 perkor a főherceg tovább utazott Pétervárra. Báró Aehrenthal osztrák-magyar nagykövét és gróf Kinsky nagykövetségi tanácsos holnap reggel Gacsinaij elébe utaznak a főhercegnek.

A csehek és németek torzsalkodása. Bécsi tudósítónk jelenti, hogy a képviselőház folyosóján ma délelőtt az a hír terjedt el, hogy Rezek cseh miniszter le akar mondani. Hír szerint a cilli-i szlovén gimnázium ügyében tanusított álláspontja nagy mértékben ellenkezésben van azzal a nyilatkozáttal, melyet Hartl közoktatásügyi miniszter ebben az ügyben tett. Cseh képviselő körökben azonban úgy vélekednek, hogy Rezek lemondó szándékának nem kell nagyobb komolyságot tulajdonítani.

A cseh lapok hetek óta egyébről sem irnak, mint a második cseh egyetemről. Biztosra veszik, hogy az egyetem meglesz, csak azt nem tudják, hová építi a kormány. Mint hogy a morvaországi németek nem engedik, hogy a cseh egyetem Brünbben épüljön fel, a csehek pedig el helyre kérik, új terv merült fel. A kormány állítólag azt az eszmét vetette fel, hogy az új cseh egyetem a Brünnell összeépített Königsfelden volna ültáthatható. Ily módon nem igazná a németek érzékenykedését s a csehek kívánsága is teljesítne bizonyos mértékig, mert Königsfeld ma holnap ugyis Brünnhöz csatolódik. Erdekes az, hogy a csehek hogyan készítik elő az új cseh egyetem megalkotását. A prágai *Hlas Naroda* szerint legközelebb a prágai cseh egyetemen minden tantárgyra két tanerőt alkalmaznak. A rendes tanárok mellé rendkívüli tanárokat alkalmaznak, akik kötelezik magukat, hogy az új cseh egyetem felállítása esetén oda mennek át.

A keresztény-demokrata pártok megrendszabályozása. Római lapok jelentése szerint legközelebb nyilvánosságra bocsátják Rampolla bíborosnak és a rendkívüli egyházi ügyek kongregációjának a keresztény-demokrata pártok elnyomására vonatkozó rendeleteit. A rendeletek ezt a pártot a püspöki tekintélynek alárendelik s megtiltják, hogy független keresztény-demokrata pártok mozgalmában a hívők részt vegyenek és hírlapjaikba dolgozzanak. Nincs kizárva, hogy Rampollának ez az intranzigens intézkedése nagy zenebonát kelt a keresztény-demokrata pártokban, amelyeknek csak elenyészőn csekély töredéke lesz hajlandó a püspökök útmutatása szerint kormányozni a politikáját.

Fordalmi kiáltványok Oroszországban. Néhány angol lap Kievből azt a hírt kapja, hogy Dél-oroszország el van árasztva fordalmi kiáltványokkal. A lapok hírei szerint a városokban a falak tele

vannak ily kiáltványokkal aggatva, a hivatalnokok pedig postán kapták meg. Sőt a színházakban a karzatról szórta le a közönség közé olyan nyomtatványokat, amelyekben *Karpovicsot*, aki *Bogolyepov* minisztert meggyilkolta, diosdítik és martinak tüntetik föl. A cárt „*a mi kis szultánunk*”-nak nevezik benne és kiadják a jelszót: „*Le az arisztokráciával!*” — „*Éljen a szabadságot hozó forradalom!*” Eddig még nem sikerült kinyomozni, hogy hol nyomtatták ezeket a kiáltványokat, de a rendőrség erőlyesen nyomoz és Odesszában, Kievvben, Charkovban és Kisenevben eddig is nagyon sok embert tartóztattak már le.

Egy szerb diploma a bolgár-szerb szövetségről. A szófiai *Telegraf* című lap egyik munkatársa meginterviewolta *Gyágya* szófiai szerb követet az esetleges bolgár-szerb szövetségről, amelynek *Gyágya* a leglekesebb szószólója. A követ valóságos lelkesedéssel nyilatkozott a szövetségről, amely *Oroszország* egysége alatt volna kötendő.

— Ez a kérdés — ugymond — immár teljesen megérett. Az egyetlen kontroverzia *Macedóniára* vonatkozik, de ezt is könnyen el lehet igazítani, még pedig úgy, hogy Szerbia és Bulgária kötelezik magukat közreműködni azon, hogy Macedónia teljes autonómiát kapjon. Így azután Macedónia megszűnik a két állam között vetélkedés tárgya lenni. A tavasszal meg fogom kísérteni annak a keresztültételét, hogy a szerb hírlapírók testületileg Szófiába ránduljanak és hogy a szófiai hírlapírók ezt a látogatást viszonozzák. Ez lenne a kezdő lépés a szövetség megkötésére, amelynek első következménye a vámanál lenne. Ennek a tervezetét már be is mutattam *Danev* külügyminiszternek. A szövetség szükséges, mert a késelem veszélyt rejti magában. *Ha szövetkezünk, ketten jelműlő katonát tudunk kiállítani.* Ehhez hozzászámítva még *Oroszország* protektorátusát, senki sem lesz képes bennünket megakadályozni abban, hogy ne haladhassunk a magunk utján.

Asz albán-kérdés. Két-három hónappal ezelőtt a lapokat bejárta az a hír, hogy *Olaszország* *Oroszországgal* konvenciót kötött, amely az albán-kérdésre vonatkozik. Most egy bécsi könyvnyomatos újság azt jelenti, hogy ez a konvenció csakugyan létrejött, még pedig *Ausztria-Magyarország* hozzájárulásával. A lap szerint a konvenció a következő alapon jött létre:

1. A statusquo a Balkánon minden körülmény közt jennartandó és *Macedónia*, valamint *Albánia* részére retormok követelendők.
2. Ha a statusquo jenn nem tartható, akkor a három állam kötelezi magát arra, hogy konfliktus esetén valamelyik közbejér. Hogy ezt melyik teszi, az attól függ, vajjon északon, délen, vagy keleten tör-e ki a konfliktus.

Az olasz kamarában interpellációkat jelentettek be *Prineti* külügyminiszterhez az albán törzsfőnököknek olaszországi öszszjevetele ügyében. *Prineti* bizalmas körben már is kijelentette, hogy az öszszjevetelet nem akadályozhatja meg, ha csak az albánok át nem lépik az olasz törvények határait és nem okoznak diplomáciai nehézségeket *Olaszországnak*. A kongresszus fölött azonban szigorúan fognak őrködni és a rendőrség szigorúan fog ügyelni a felett hogy a kongresszuson sem a szövetséges, sem a barátságos államok egyikét se sértsék meg.

A bécsi könyvnyomatos híret a krónika kedvéért regisztráltuk, de okunk van, hogy azt teljesen légbőlkapottnak tekintsük.

Interpellációk két háborúról. A német birodalmi gyűlésen a szocialista párt két érdekes interpellációt terjeszt a ház elé a költségvetés második olvasásánál. Az egyik szóvá teszi a kínai háborút és indítványozni fogja, hogy a Kínából elhozott csillagászati szerzeményeket adják vissza a kínai kormányának. A másik interpelláció szóba hozza a *délafrikai eseményeket*. Birodalmigyeülési körökben a szövetségtanáos nyilatkozatát várják, amelyben tiltakozik az ellen, hogy a vámtarifá-tételek meghaladják a kormány javaslatát.

HIREK.

Budapest, február 6.

— BUDAPESTI NAPLÓ. Január 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— Személyi hír. *Desseuffy* Sándor osanádi megyés püspök állapota annyira javult, hogy már elhagyhatta betegágyát, de azért még kénytelen a szobát őrizni.

— A király itthon. A király reggel esőndes misét hallgatott, amelyet *Kanter* Károly apátplébános mondott. Később ő felsége visszavonult lakosztályába.

— A király itt időzéseének mai első napján honvédségreg teljesített szolgálatot a budai királyi várpalotában. Az őrség vidám zenezóval vonult végig a városon s utjában nagy tömeg kísérte föl a várba, ahol tömérdek nézője volt az őrségváltásnak s nagy hallgatósága a rögtönzött tőzerének.

— **Frigyos főherceg bálón.** *Poszonyból* jelentik, hogy az ottani helyőrség tisztikarának tegnapi bálján megjelent *Frigyos* főherceg is. *Isabella* és *Mária Krisztina* főhercegnőkkel, akik a táncban is résztvettek. Az első négyest *Isabella* főhercegnő *Gáhl* Gusztáv honvédtábornokkal, *Krisztina* főhercegnő pedig *Schwarzenberg* Félix herceg vezérkari századossal táncolta. A főhercegi család tíz órától éjtélég maradt a bálón.

— **Új közigazgatási bíró.** A király a miniszterelnöknek a minisztertanács nevében tett előterjesztésére — mint a hivatalos lap mai száma közli — *Seinyei Merse* József miniszteri tanácsosi címmel felruházott földmivélségügyi miniszteri tanácsosi, az 1891. XVII. t.-c. 41. §. 4. pontjában gyökerező akadály alóli egvidejű fölmentes mellett, a közigazgatási bíróságához ítélőbíróvá kinevezte.

— **Az orleansi herceg Bécsben.** *Bécsből* jelentik, hogy *Lajos Fülöp* orleansi herceg nejevel, *Mária Dorottya* főhercegnővel *Alcsuthról* őra érkezett.

— **Henrik herceg Amerikában.** *New-Yorkból* táviratozzák: A rakpartnak azt a részét, ahol a *Hohenzollern* horgonyt vet, óriási nagyságu, káprázatosan megvilágított togadósarmokká alakították át, *Henrik* herceg valószínűleg a *Hohenzollern* fog lakni. A *new yorki* polgármestert a furcsábbnál-furcsább tervekkel és ajánlatokkal frásztják el. Így a többi között meghívták egy ünnepi ebédre, melyet a herceg tiszteletére a kínai városrészen szándékoznak rendezni. *Március* 9-én az amerikai vitorlás-és evező-klubok ünnepi öszszjevetelt tartanak. A *new yorki* városi iskolatanács meghívta *Henrik* herceget, hogy látogassa meg a városi iskolákat. Némi feltűnést kelt, hogy a *baltimorei* községtanáos nem szavazta meg a *Henrik* herceg ünnepies fogadása ügyében beterjesztett indítványokat. Alólitog az azért történt, mert a herceg csak husz percz szándékozik *Baltimoreban* maradni, de valószínűbbnek látszik, hogy a községtanácsban az a fellogás érvényesül, hogy a demokratikus érzülettel nem fér öszsze egy herceg ünnepies togadása.

— **Tojások a francia képviselőházban.** *Egy párisi táviratunk* szerint a francia képviselőház mai ülésének elejét egy kis incidens zavarta meg. A gyarmatügyi miniszterem előirányzatának tárgyalása alatt *Rieunier* tengernagy beszéde közben, ki kritizálta a gyarmatok igazgatását, egy asszony a karzatról *Megloptak!* - kiáltással egy csomó tojást dobott le a terembe. Az asszony a tojásokat egy kendőben hozta magával és azzal együtt hajtotta le a tanácskozó-terembe. Esés közben a kendő kioldódzott és a tojások közül egyik-másik a képviselők fején, ruháján fröcscent szét. Az asszonyt a parlamenti őrség azonnal kivezette a teremből s az ülés nyugodtan folyt tovább. Az asszony a rendőrségen makacsul megtagadott minden felvilágosítást. Azt hiszik, hogy nincsen helyén az esze.

— **A jaaki apát fölszentelése.** Az erzsébetvárosi plébánia-templomban gróf *Széchenyi Miklós* győri püspök ma délelőt kilenc óraker szentelte föl dr. *Kollányi* Ferenc muzeumii őrt jaaki apátá. A szép ünnepségen ott volt *Sealay* Imre miniszteri tanácsos, dr. *Kovács* G. ula udvari tanácsos, *Kelemen* Mór kuriai bíró, *Frey* Ferenc és *Lászar* György országgyűlési képviselő és a Nemzeti Muzeum és *Egyetem*i Könyvtár egész tisztviselői kara. A püspök asszusztenciájával a *kolárt*hoz vonult, felöltötte a misemondó ruhát és megkezdte a szertartást. Misközben *Kayser* Lajos pápai kamarás, törökbecsei plébános fölolvasta a *Kollányi* Ferenc kinevezéséről szóló okmányt és kérte a fölszentelést. A püspök erre megáldotta az apát keresztjét, gyűrűjét, püspöksüvegét és pástortobát. Mise után az új apát és a püspök áldását osztotta. Szertartás alatt a kóruson az Erzsébet-leányárvaház és a *Gazdasszonyok Egyesületének* növendékei szép régi magyar egyházi énekeket adtak elő. A mai apát-szentelés volt gróf *Széchenyi Miklós* első nyilvános püspöki funkciója.

— **Kossuth Ferenc betegsége.** *Kossuth* Ferenc, a függetlenség és 48-as párt elnöke állapotában a napokban javulás állott be, a mai napon azonban ismét visszatértek oszuzos lájdalmai, úgy, hogy orvosának dr. *Müller* Kálmánnak tanácsára a hideg időre való tekintettel pár napig ismét a szobát kénytelen őrizni.

— **Nagyheteg szerb miniszter.** *Tausnovics* Koszta volt szerb miniszter, a szerb radikálisok egyik vezére, aki a *Milán* ellen szőtt öszszeesküvésben is szerepelt s néhány nap óta *Fiumében* időzik az *Európa*-szállóban, tudgyulladásban oly súlyosan megbetegedett, hogy kórházba vitték. *Belgrádban* lévő

hozzártartozóit táviratilag értesítették a katasztróia lehetőségéről.

— **Civis hungaricus.** *Egy* derék magyar ember szólal meg ma a berlini *Börsencourier* című lapban, nyílt levelet tévén közzé *Civis hungaricus* aláírással, amelyben egy cikkel polemizál, amely *Magyar türelmetlenség* cím alatt a magyarországi németellenes áramlat ellen fordult. A levél azt mondja többek között:

Nagyon jól értem, szerkesztő ur. hogy a német sajtóban időről-időre felhazszik a magyar türelmetlenség vádjá, amelyet legutóbb önök is hangoztattak. Nem akarom szépitgetni a dolgot. Csak néhány szóval akarom elmondani, hogy mely irányban vagyunk türelmetlenek és miért nyilvánvaló nálunk ez a türelmetenség olykor úgy, hogy sem visszajóitani, sem elnyomni nem lehet. Türelmetlenek vagyunk minden olyan nyilatkozattal szemben, amely az államnak néptörzsek szerint való szétlorgácsolására irányul, türelmetlenek vagyunk minden olyan törekvés ellen amely ártatlan iskola- és közoktatásügyi kérdések köntösében közjogokat követel egy néptörzs számára és tárt kaput nyit a politikai agitációnak.

A levélíró azután *Lindner* szász képviselő felszólalásával foglalkozik, amelynek kapcsán egyes német lapok felzudultak a magyarországi „németialás” ellen és azt mondja: Ami „németfalásunk”, vagy amit annak neveznek, történetünknek ugyszólván fattyuhajtása. Minden abszolutizmus. Így I. Lipót alatt, II. József alatt, *Bach* miniszter alatt, Magyarországon a germanizálással kezdődött, de nem *Goethe* és *Schiller* kultúrájának meghonosításával, mert hiszen ezeknek a műveit a cenzura eltiltotta, hanem a k. k. *Kasernendeutsch* ránk erőszakolásával. Magyarországot és különösen Budapestet 1867. után valószággal ki kellett ragadni a felemás német nyelv kényszeruralma alól. Magyarországon ezt a küzdelmet mindig félreértették, amint hogy félreértések egyrészeöl és tulzások másrészeöl mindig velejárnak ezzel a helyzettel. De talán mégis csak különbséget kellene tenni a németiség ellen való gyűlölet és a germanizációtól való iőtőzés között, amely utóbbi ellen Magyarországnak létjogért kellett küzdenie. És ha most eltűnt is már a germanizációtól való félelem, ez a dolog mégis a nép lelkének lájő hurja maradt, amely olykor éles hangot ad, kivált ha professzionátus sovinszták erőszakosan rángatják. Ez a mi ugynevezett „németfalásunk” lélekta. Van benne a germanizációtól való gyanakvó félelem örökölő eleme, de van benne a mellett becsületes lelkesedés *Schiller* és *Goethe* nemzetének kultúráért.

— **Munkások az igazságügyminiszternél.** *Dr. Ploss* Sándor igazságügyminiszternél tegnapi munkácsi ügyvédeköl aöl küldöttség járt, arra kérve a minisztert, hogy a munkácsi járásbírósság részére megfelelő helyiségről gondoskodjék. Az igazságügyminiszter kiútásba helyezte a kérelem teljesítését. A küldöttség tagjai voltak: *Várady* Gyula, dr. *Fenyves* Lajos és dr. *Gergely* munkácsi ügyvédek.

— **Egy udvari fogat balesete.** *Bécsből* jelentik, hogy ott ma reggel igazimas baleset történt egy udvari kocsival. Reggel kilenc óraker az arzenál mellett lévő térről felszállott *Lipót Szalvator* főherceg *Meteor* nevű léghajója, amelyben a főhercegen kívül a felesége, *Blanka* főhercegnő és *Reszaldina* sorhajóhadnagy ült. Mikor a fölszállás helyére hatattak, veszedelmes baleset érte azt az udvari kocsi, a melyben a kíséret *Reszaldina* sorhajóhadnagy, *Szőnyi* Péter tengerészújszúti és *Di Poja* grófnő, udvarhőgy ült. A *Heugasseban* az egyik lö megosuzott a vilámos sínen és elesett. A kocsi lebukott a bakról, mire *Reszaldina* a bastra ugrott, hogy a gyeplőszárat megfogja. A lovat sikerült is fölállítani, de a lovak ebben a pillanatban megvadultak és elragadták a kocsi. *Szőnyi* kiesett a kocsiöl és *Balkarján* kettős csonttörést szenvedett. A lovak *Reszaldinával* és a grófnóval tovább rohantak; mire *Reszaldina* vakmerő elhatározással leugrott a kocsiöl; a lovak élé kerülve, megragadta a kantárszárat s nagynehezen megfékezte a megvadult lovakat. Ezután egy másik kocsi folytatta utját és a főherceggel együtt elindult a léghajó utra. *Szőnyit* a lakására szállították. A léghajó még a délelőt folyamán felszállt a földre *Boroszló* közelében, *Steinkircho* községe mellett. Ugy *Lipót Szalvator* főherceg, mint *Blanka* főhercegnő nem látszóttak kimerülteknak a pár óraig tartó utazás után. A légiút, amelyet a léghajó megtett, egyenes irányban körülbelül 100 kilométer *Bécs*től *Boroszló*ig. A főhercegi pár holnap vasuton utazik vissza *Bécsbe*.

— **Lindner Gusztáv öröke.** *Lindner* Gusztáv a kolozvári egyetem közjogi és közigazgatási tanszékéről tudvalevőleg leköszönt. Ez állás betöltésére nézve tegnapi határozott a kolozvári egyetem jogkara. Első helyre dr. *Nagy* Ernőt, a nagyváradi jogakadémia tanárát, második helyre *Jászai* Viktort, harmadik helyre dr. *Polczner* Jenő országgyűlési képviselőt, szegedi ügyvédet jelölte.

— **Rataxi hercegné halála.** *Rataxi hercegné*, Nagy Napoleon egyik unokahugának, Bonaparte Leticianának leánya, ma hetvenéves korában meghalt Párisban. A hercegnő az ötvenes évek legünnepeltebb szépsége volt, az a világszép asszony, aki Napoleon minden dicsőségét és szellemének ragyogását megőrizte, gyönyörű arcáról sugározta s élő emlékként járt még soká Európá népei közt, hirdette egy pompás család minden előnyét. A hercegnő *Rataxinak*, a hírneves olasz államférfinak, Cavour után Olaszország legnagyobb államférfiának lett felesége. Szépsége delelőjén, pompás alakjával, éles vonásaival és fejedelmi tekintetével a női Napoleon volt. Noha *Wyse* nagykövet volt édes atyja, aki Bonaparte princesszt vett el feleségül, a szép hercegnő sohasem mulasztotta el, hogy Napoleonnal való rokonságának külsőleg is kifejezést adjon. Nagy alkalmakkor tolettjei tele voltak csillogó himzésű Bonaparte-koronákkal s legzivesebben vette, há a röviden Bonaparte hercegnének címezték.

A gyönyörű asszony Magyarországgal számos vonatkozásban állott. Ismerte hazánkat, rokonszenvezett népünkkel. Tudvalevő, hogy *Türr István* egyik nővérét vette feleségül *Raxazi hercegnének*. A hatvanas évek végén jött először a hercegnő Budapestre, ahol több hétig tartózkodott s ahol meleg fogadtatásban részesítették. Gróf *Andrássy Gyula* akkor a Margitszigeten nagy ebédet rendezett a szép asszony tiszteletére. Ezen az ebéden az egész magyar arisztokrácia, köztük báró *Eötvös József* és *Pulszky Ferenc* is részt vett. Utóljára a millennium évében volt a hercegnő Magyarországon. Ekkor már *Rute* hercegné, egy spanyol főnemesnek volt a felesége. *Rute* herceg halála után, a háromszor is özvegy maradt hercegnő az irodalomnak szentelte magát. *Baron Stock* néven nemzetközi folyóiratot szerkesztett *Revue International* címen, melynek minden számába két cikket írt, ismertetve *Rataxi* roppant érdekes emlékiratait s ezenkívül havonként egy-egy szépirodalmi cikket is írt. Legjobb és legrégebb barátja *Castellar*, a nagy spanyol államférfi volt, aki lapjában a külügyi rovatot vezette s tollából a *Revue* minden hónapban közölt egy-egy elmefuttatást az európai politikai viszonyokról.

A millennium évében a hercegnő a sajtó-kongresszusra jött Budapestre. Az itteni sajtókörök vezetőihez megleghangú ajánlólleveleket hozott a hercegnő s ittélje alatt nagy szeretettel és gyöngédséggel fogadták. Résztvett báró *Bánffy Dezső*nek, az akkori miniszterelnöknek emlékeztetésén, melyen nagy feltűnést keltett az aranyárga, koronákkal telehintett pompás tolettjével.

— **Tibád Antal temetése.** *Tibád Antal* holttestét tegnap helyezték örök nyugalomra a Székely-Udvarhely mellett lévő Kadiosfalván. Haláláról a székelyek a következő gyászjelentést adták ki:

A székely nép nevében alakult rendezőbizottság a legmélyebb megilletődéssel és hazafii bánattal tudatja, hogy Udvarhely vármegye nagy szülőjé, a székelység lángeszű fia, vezére, támasza és oszlopa, kadiosfalvi *Tibád Antal közigazgatási bíró*, volt belügyi államtitkár, országgyűlési képviselő stb., törvényhatósági bizottsági tag, ez évi február hó 1-én rövid szenvedés után elhunyt. Kialudt a jáklya, mely világot terjesztett a székely nép előtt és meletget árszított szívükben, lehullt a csillag, mely utmutatónk volt a nehéz küzdelemben. Elvesztettük édes testvérünket, ki büszkeségünk, dicsőségünk vala. Az egész székely nemzet gyász, zokogása kíséri őt utolsó útján. Hült tetteit az e hó 5-én délelőtt 9 órakor megtartandó szent mise után fogjuk a székelyudvarhelyi Szent-Ferenc-rendű zárda templomából, hol ideiglenesen elhelyezve van, a kadiosfalvi római katolikus temetőben örök nyugalomra helyezni. Béke lengjen nagy halottunk porai felett. Székely-Udvarhely, 1902. február 8.

— **Mérnyelet a montenegrói trónörökös ellen.** Arról van szó, hogy vajjon mi igaz a két montenegrói herceg között lezajlott incidensből. Az-e, hogy párbajt vívtak, vagy a másik értesítés, hogy *Mirko* herceg egy jól irányított revolverlövéllel sebesítette meg a bátyját, *Daniló trónörökös*t. S míg a világ azon töri a fejét, hogy melyik a hitelesebb a két hír közül, Zárából egy nem kevésbé érdekes történet híre érkezik. Ebben már része van *Nikitának* és *Ivanovic Száva* nevezetű urnak is. No meg az udvarnak, a minál zajosabb kis udvar nem létezik széles e világban. A zárai hir ezeket meséli:

Mikor nemrég *Daniló montenegrói trónörökös* külföldi utjáról visszatért és *Cattaroban* partraszállt, a rendőrfő észrevette, hogy egy ember nagyon tolokodik arafelé, ahol *Daniló* kiszállt. A rendőrség letartóztatta a gyanus embert és konstátálta, hogy *Ivanovic Száva* hírvjék és hogy *Nikita fejedelemnek* egykor ordonánostiztje volt *Montenegróban*. Tíz évvel ezelőtt a fejedelem parancsára feleségül kellett vennie egy hölgyet, akinek meglehetősen rossz híre volt a montenegrói udvarban. *Ivanovic*ot nem sokára *Milanóba* küldték a hadifiskolába „magasabb kiképzés végett”, a felesége azonban *Cettin*ben maradt, hol férje távollétében egy-egy gyermeknek adott életet. *Ivanovic*

*Milanó*ból szemrehányó levelet írt *Nikita* fejedelemnek és azt követelte, hogy rendeljék vissza *Montenegróba*. A fejedelem megtagadta a kérését, mire *Ivanovic* a rendjeit dirib-darabokra szeszétörve visszaküldte, állásáról lemondott és fenyegető levelet írt *Cettin*ébe. A levél miatt *Ivanovic*ot *Nikita* fejedelem különös kívánságára *Triesztben* annak idején letartóztatták. De hat hét múlva bizonyítékok híján szabadon bocsátották. *Ivanovic* *Triesztből* *Boszníába*, *Dél-Magyarországba* és *Szerbiába* ment. Mindenütt a montenegrói emigránsokhoz csatlakozott és röpiratokat írt *Montenegró* szomorú viszonyairól. Végre *Milan* király titkos ügynöke lett. *Ivanovic* sohasem titkolta, hogy vagy *Nikita* fejedelem, vagy egyik fiát bosszúból meg fogja ölni. Kényerét vesztve, nagy nyomorúságban végre *Kattaróba* ment, hogy bosszutervét végrehajtsa. *Ivanovic* már mindent megvalloott. Töltött revolvért is talált nála.

— **Az udvariasság hazája.** Nagy tévedésben van mindenki, aki azt hiszi, hogy *Franciaország*ról van szó. Ahhoz az udvariassághoz, finomsághoz és tapintathoz képest, amelyről itt e hirben lesz szó, a közismert és megcsodált francia udvariasság a brutálisok, tapintatlanságok és illetlenségek sorozata. Hol van tehát ez a híres és nevezetes föld? A fölkelő nap, a mimóza, a sárkányok és virágzó thea birodalmában: *Khinában*. Ott az elhunyt mandarinoknak címekei ajánldékoknak s kecsesebb, édesebb, lágyabb jelzői nincsenek a föld egy népének sem. Mikor a a nesztelen járásu, selyembe öltözött mandarin belép barátja házába, megáll a küszöb előtt és kezét szavére téve, megszólal:

— Légy áldva minden istenektől, te 999 évig élő dicsőséges gazdája e háznak. Áldassanak őseid, dédszüleid, nagyszüleid és áldassanak utódaid ezrediziglen. *Pompázó* krizantémumok nyiljanak kertedben öröktől örökké és soha feleg házad fölött a ragyogó, arany napot ne homályosítsa el. Oh, engedd meg az istenek legalázatosabb szójájának, hogy fonséges, dicső és napsugaras házába betolakodhassék . . .

De ez csak kezdete az üdvözlésnek. Mi szegény, elmaradt európaiak még csak reprodukálni sem tudjuk az ő finomságait. A tavasz minden virágának illata, a szerelmek minden mómora és ami csak szép és ragyogó a földön, minden benn foglaltatik egy ilyen üdvözlésben. De ez csak egy lehellet a legujabb kínai császári rendelethez. Nem a szavak, hanem az érzések udvariassága ez. Itt nincs már többé szó, nincs jelző; csak hangulat és lelkebe temetett finomság és udvariasság van. De beszéljen maga a rendelet:

December 14-én átkelünk *Linjuen*-kaonál a *Sárga folyón*. Az idő nagyon szép és tiszta volt, s a víz olyan sima, mint a tükör. A császári menet teljes biztossággal átkelhetett a folyón, a minek mindenki rendkívül örvendett. *Est a folyamistenek rendkívüli tapintatának* köszönhetjük. *Taivang* tehát a többi istenekkel együtt *küönös diss-cimet* érdemel. A szerktársok államtitkárat tehát megbizzuk, hogy vizsgálja meg ezt az ügyet, s a szóban forgó istenek új címére vonatkozó javaslatait a trón elé terjeszse. A tartományi mandarinok, akik jelen voltak az átkelésnél, jutalmat fognak kapni. A császári bárka legénységének 2500 ezüst taelt adományozunk.

Hol az a poeta, ki az új címet meg fogja teremteni? Mert van-e nagyobb cím a világban, mint *Isten!* Hatalmasabb-e *Taivang*, ha mandarinok teszik, vagy az első osztályú sárga selyemköpenyekt adják neki? . . . Oh, de szegényes a mi fantáziánk. Ahol az istenek olyan rendkívüli tapintatosak, ott a nép se rosszabb s bámulva fogja hallani egész Európá, mire nem képes a kínai udvariasság.

— **A román kulturiga ünnepe.** Ma kezdődtek *Bukarestben* azok az ünnepek, melyeket a havasalföldi fejedelemnek királyságát alakulásának évfordulója alkalmából rendezett a román kulturiga. Az ünnepekre nemcsak az oláhországi románok, hanem az oláhországi diákok is közreműködtek annak előkészítésében. Az ünnepek köpontja természetesen *Bukarest*, de *Románia* minden közegében ünnepszamba megy a mai évforduló. A nagygyűlésen, melyen *Florescu*, a Liga főtitkára volt a főszónok, természetesen az erdélyrezi románok helyzete sem maradt szó nélkül s erős szavakkal kelt ki a „barbár” magyarok ellen. Sőt *Oroszország* ellen is kifakadt és *Besszarbia* visszafoglalását is kilátásba helyezte. A *bukaresti* főszékesegyházban istentisztelet volt, melyen a románok vezető emberei is résztvettek. Az új román nemzeti párt is képviselve volt az ünnepeken s igen számosan a külföldön tanuló román ifjak közül.

— **Jaques Haas.** Csak nyolc-kilenc esztendeje annak, hogy egy elclapban kép jelent meg, ami a híres Haas és *Deutsch*-cég mindenhatóságát tárgyazta. A *Lajtha* mellett határjelző oszlopon tábla állott a képen ezzel a fölirással: *Haas és Deutsch, ezélt Magyarországon*. — Az övek óta a világ és pedig mindonféle tekintetben, ami az üzletet illeti. Epitettek, vettek, eladtak, béreltek, romboltak, erdőt, mezőt kihalasztáltak, hatalmukba hajtottak malmot, gyárat és ezrek meg ezrek hordták össze a hatalmas cég vaskasszáiba a pénzt. Igazi világeg volt ez a két név így együttesben, tárgya egy csomó kis vállalkozás irigykedésének . . . Föl kellett nézni rájuk. Csodálatos energiával, vaserővel dolgoztak s lázas mohósággal hajszolták fel a milliókat onnan is, ahol más, kevésbé merész üzleti szellem nem is sejtett hasznót. Tüneményes sikereik közben mintha meg is botlottak volna egy-egy pillanatra. Olyan szinezete volt némely vállalkozásainak, mintha nem teljesen egyenes uton jutottak volna a nyereséghez s némely visszaélések voltak az okai annak is, hogy az állami vállalkozásokból kizárták a céget. Ez azonban — az általános hiedelem szerint — keveset változtatott a cég dolgaiban. Amiben részt akartak venni, abból kivették azután is busásan a maguk részét. Egy ilyen hatalmas vállalkozás árnyékában sok kicsi ember húzódik meg és a kis egzisztenciák lépésről lépésről szolgálták a két nagy pénzembernek az emelkedésben. A cég a maga régi mindenhatóságában dolgozott tovább, míg ezelőtt hét esztendővel bele nem csapott a katasztrófa. Egy elkésereedett és izgága ember, akinek a vélt vagy csakugyan fennálló igazságot nem akarták elismerni, agyonlőtte *Deutsch*ot, aki pedig — úgy mondják — az agilisabb volt a cégben. A merész koncepció, a vakmerő játékos. S attól a perctől kezdve, ahogy a fényes iroda parkettjén végigzuhan a compagnon, mintha vele együtt elhagyta volna a szerencse is a társaságot. A Haas *Jakab* energiája már nem volt az, ami a halottban lakott. Nem volt képes összeszedni kezibe azt a sok gyepőlőszárat, amivel dirigálni kellett az ezerfelé elágazó sok üzletet — s egymásután egész sor veszteség érte a céget. Balga ember is volt *Jaques Haas*. Összetört az a csapás is, hogy egyedül maradt és így maradt egyedül. Az üzletek balsikere is bántotta s nemrégiben híre járt annak búrzi körökben, hogy tökéletesen visszavonul az üzletől. Akkoriban sajnálkozva beszéltek róla. Azt mondták, hogy: szegény ember! Az egész óriás vagyónból csekély három millió maradt. Nem koronákban, hanem forintokban. Az idők pedig mind rosszabbra fordultak. Beállott a nagy építőipari válság s hónapok alatt szegény ember lett sok olyan gazdából, akit megingathatatlannak hittek a kevésbé beavatók. Az öreg *Holzspach* kiment a *Hüvösvölgybe* koresmárosnak s veje, a másik nagyhatalom, *Weissenbacher* *Endre* valahol *Amerikában* él a munkája után, vagy amint ujában híresztelik, a hitelezői pénzen. Bukott ember lett *Haas Jakab* is. Egy csomó telkének az értéke majdnem elveszett s egy csomó háza félig üresen még a költségeit se hozta. Mindazonáltal szívoisan, most már valami erőszakos konokszággal ragaszkodott az üzletéhez, amiben elárult, majdnem idegenül rendelkezett s remélte, hogy ki tudja kopolni az időt, míg jobb évek következnek. Összeszedte minden régi összeköttetését, betartotta a terminusait, eladott, vásárolt, konvertált, dolgozott reggeltől estig — s ez az emberfeletti munka felfalta az amugy is gyenge öreg ember életerejét, tönkrement az idegzete . . . Nem volt képes arra, hogy bevárja annak a nagy munkának a végét, ami a társaság likvidációjával jár s ami évek óta folyik már. Tegnap hosszas betegeskedés után meghalt.

— **Otero kellemtelenégel.** *Otero*, akit a napokban kitűnyültek *Bolognában*, ott ugyan nem lépett fel többé, de átment s a *Dal Verne*-színházban tegnap mutatkozott meg óriási közönség előtt. A fogadtatás igen kedvező volt. Nagy tapsal fogadták énekét s táncát. Egy ének- és két táncszám után azonban a függöny váratlanul véglegesen leereszkedett s a zenészek otlogatni kezdték lámpáikat és elrakosgatták hangszereiket. A közönség, amely eleinte nem akarta hinni, hogy a nagy helyarákat olyan kis műsorral kelljen beérnie, pokoli riadalomban tört ki. A *Milanói* tüntetés még borzalmasabb volt. Sikoltozás, dobogás támadt, a legválogatatlanság jelzők röpködtek s tartott a pokoli zsvaj mindaddig, míg a zenekar ismét visszaült helyére és a függönyt felrángatták. *Otero* mosolygva lejtett elő s kézmozdulataival jelenti, hogy félreértés van a dologban s hogy ő nem oka semminek. De hiába volt minden, az éles füttyök tultetek a tapsokon. Az elkényeztetett diva félig mosolygva, félig sirva végzett a megtoldott programmal. Különbösen *Rómában* is volt érdekes kalandja *Oterónak*. Fejébe vette, ha török-szakad, beszélni fog a pápával. De hát az *Oterók* nem udvarlopések s a pápa elő sem bocsátották. A táncosnót szinte erőszakkal kellett kiteszkolni a svájci testőröknek a pápa előszobájából.

— **Az elcsorélt Roberts.** Londonban mindenki *Salisbury* lord tévedésén kacag most, aki bebizonyította végre, hogy elég rövidlátó ember. A miniszterelnök nemrégiben pompás mulatságot rendezett egyik vidéki birtokán, melyre egy Robert nevű előkelő kereskedő is meg volt hívva. Mikor Robert ur, aki negyvenéves, zömök természetű ur, belépett az elfogadó terembe, *Salisbury* elébe sietett, melegen kezét szorított vele s így szólt:

— Szeretnék önrel beszélni. Régen kerestem az alkalmat. Menjünk dolgozószobámba. Az ámuló kereskedőt karonfogva kísérté *Salisbury* dolgozószobájába, ahol másfél óráig beszélgetett vele az afrikai háborúról s megkérdezte, hogy Robert urnak mi a véleménye a délafrikai eseményekről. A kereskedő józan és okos feleleteket adott s a miniszterelnök boldogan beszélte később, hogy *Roberts* tábornokkal nagyon hasznos dolgokat beszélt meg a háborúról.

A vendégek csodálkozva néztek a miniszterelnökre.

— Robertsel beszélt? — kérdezték.

— Igen.

— Mikor?

— Az imént. Másfél óra hosszat tárgyaltuk a délafrikai eseményeket.

— De hisz *Roberts* nincs is itt a vendégek közt.

— Dehogyan nincs. A miniszterelnök rámutatott arra az urra, akivel beszélgetett.

— De hisz ez nem *Roberts* s nem generális. Ez Robert londoni nagykereskedő.

A társaság kacagott, a miniszterelnök pedig avval húzta ki magát a kényes helyzetből, hogy így szólt:

— Mindegy! Robert ur úgy beszélt, mintha ő volna a hadvezér és *Roberts* a kereskedő.

— **Vegyes párok.** Tudvalevő, hogy Magyarországon egyetlen egy rabbi volt, aki a különböző hitfelekezeti párokat is megáldotta a zsinagógában. Az aradi rabbi, aki ezt az álláspontját theologiai érvekkel igazolta, most gyakorlati érvekre hivatkozva kijelentette, hogy többé a vegyes párokat nem fogja megáldani. A hitközség fölszólította a rabbit, hogy nyilatkozzék elhatározásának okairól s fejtejtse ki, hogy eddigi álláspontjának megváltoztatására mi indította. A rabbi ma hosszu nyilatkozatban tett eleget ennek a földhívásnak, s kijelenti, hogy a vegyes párokat nem áldja meg többé, bár elvi szempontból megmarad régebbi főlétgása mellett s hangsúlyozza, hogy sem a zsidó vallással, sem a talmuddal nem ellenkezik az, hogy vegyes párokat áldásban részesítsen, de gyakorlati szempontból jobbnak látja, ha a vegyes párokat ezentúl nem adja össze. A hitközség a napokban gyűlést tart, hogy határozatának a rabbival szemben érvényt szerezzen.

— **Házasság.** Ifj. *Jósa Jenő* pénzügyminiszteri számtiszt február 10-ikén délután 5 órakor vezeti előltérő az úpesti plébánia-templomban *Vályán Olga* kisasszonyt, *Vályán János* egyetemi nyomdai pénztáros leányát.

Dr. Steuer Géza budapesti ügyvéd eljegyezte *Friedmann Irén* kisasszonyt, *Friedmann Gyula* leányát Budapesten.

Dr. Fratricsevits István újvidéki járási szolgabíró február elején vezette oltárhoz *Vértess Stefániát*, *Vértess Károly* ügyvéd leányát Zomborban.

Ifj. *Dulcs Antal* pesti hazai első takarékpénztári tisztviselő szombat délután 5 órakor tartja esküvőjét *Bayer Irén*kével, *Bayer László* fővárosi bizottsági tag leányával a Deák-tervi evangélikus templomban.

Pick Dezső tejmérgei gazdálkodó eljegyezte *Vasvári Margit* kisasszonyt, *Vasvári Mór* budapesti magánzó leányát.

— **Sikkasztó körjegyző.** *Fécsor* táviratozzák: *Guttai Lajos* baranyabakoczi körjegyző *Troll Ferenc* pécsi címzetes püspöknek levelet írt, amelyben 4000 korona kölesért kér tőle s azzal fenyegetőzik, hogy kérése megtagadása esetén löbe lövi magát. *Troll* püspök a levelet a szolgabíróhoz küldte, mire *Guttai* ellen vizsgálatot indítottak. Kikint, hogy a jegyző 6000 korona közpénzt sikkasztott. A jegyzőt felüggesztették s az ügyet a kir. ügyészségnek bejelentették. *Guttai* alkalmasint már le is tartóztatták.

— **Egan Éde emléke.** *Egan* Edének, a szerencsétlen véget ért ruthén kormánybiztosnak tudvalevőleg kőzadakozásból emléket fogtak emelni. Az emléket kezdetben sirja fölé tervezték, most azonban, mint értesülünk, arra a helyre szánták, hol *Egan* tragikus halálát lelta.

— **Robbanás Chicagóban.** Chicagóból jelent egy táviratot, hogy az éjjel a 22-ik utcában gázrobbanás történt, amely két épületet elpusztított. Tizenhárom ember életét veszítette, sokan megsérültek. A robbanás oka még nincs kiderítve.

— **A vonat kerekelt alatt.** *Nagy-Enyedről* írják: *Hossz István* 17 éves gépiakatos a nagyenyedi vasútiállomás közelében hétfőn reggel a vonat elé vetette magát s a vonat tetét teljesen összeroncolta. A szerencsétlen fiatal ember könnyelmű életmódot folytatott és tettét valószínűleg a feletti elkeseredésében követte el, mert anyja a segílyt megvonta tőle.

— **Liechtenstein József ünneplése.** A miskolczi déli kertlet szabadalvúpartjának végrehajtóbizottsága ma tisztelgett *Görgey* László pártelnök vezedése alatt *Liechtenstein* Józsefnél, a miskolczi szabadalvúpart elnökénél, hogy üdvözölje nemességi történeti kitüntetésé alkalmából. A *Görgey* üdvözlő szavai után *Liechtenstein* mélyen meghatva válaszolt. A szabadalvúpart mind a két kerületnek tagjai közös bankettet rendeznek *Liechtenstein* tiszteletére.

— **Az államvasutak nyugdíjintézete.** A m. kir. államvasutak nyugdíjintézete alapszabályainak 6-ik cikke szerint az állami szolgálatból átépített egyéneknek csak abban az esetben számíthatók be az állami szolgálatban töltött nyugdíjigogosult idejük, ha az átépítés közvetlenül az állami szolgálat folytatásaképp történt. Ha tehát valamely volt állami alkalmazott nyugdíjas állapotban lép a m. kir. államvasutak szolgálatába, az a nyugdíjintézeti alapszabályai értelmében felelhet ugyan a nyugdíjintézeti tagok sorába, azonban nyugdíjigogosult szolgálati ideje, miután nem közvetlenül lép át, be nem számítható. Ily egyének az állami szolgálat után szerzett nyugdíjuk élvezetében továbbra is megmaradnak és e mellett vasuti szolgálati idejük után a szabályszerű nyugdíjigényt is megszerzhetik. Az állami tisztviselőkkal egyenlőnek tekintetnek a katonatisztek is, ha nyugálományban lépnek a m. kir. államvasutak szolgálatába. Azóta ők is felvehetők a m. kir. államvasutak nyugdíjintézetének tagjai közé a nélkül, hogy e miatt katonai nyugdíjukat elvesztenék.

— **Agyonlőtt kultuszminiszter.** Megdöbentő esetet jelent Szófiából egy táviratunk. *Egy Karanyulov* nevű volt tanár ma délután örültségi rohamban agyonlőtte *Kancev* közoktatásügyi minisztert és azután önmagát. Egy második, valamivel részletesebb távirat konstatálja, hogy a gyilkos merénylet a miniszter hivatalos helyiségében történt. A tanár kétszer lőtt rá a miniszterre. A gyilkos — macedóniai származású ember — annakelőtte gimnáziumi tanár volt, de az utóbbi időben nem volt állása. Nincs tehát kizárva, hogy elkeseredés és bosszu adta kezébe a gyilkos fegyvert.

— **A tüzoltók sztrájkra készülnek.** A tűzvédelem dolga nagyon el van hanyagolva Magyarországon. Ezen a téren is a fővárosnak jutott a vezető szerep. Mostanság sok szó esett erről s a tegnapi közgyűlési határozat után remélhető, hogy segítenek is a főváros tüzoltóinak baján. Rendezetlen azonban a tűzvédelem ügye az egész országban. Nem a tüzoltók dolga, mert hiszen azoknak a munkája teljesen önzetlen, hanem magának a tüzoltásnak az ügye. És ez ideig hiábavalóan bizonyult a tüzoltó-testületek minden fáradozása abban az irányban, hogy a kérdés végre-valahára rendezve legyen. Ez a huzavona végre is elkeserítette a tüzoltókat s úgy látszik, hogy olyan energikus lépésre határozták el magukat, amit kétszer is jó lesz meggondolni, mielőtt tényleg válnék. Sztrájkra készülnek. Erről beszél legalább, nem tudjuk, hogy mandátummal-e vagy a nélkül a Budapesten megjelenő *Tűrendészeti Felügyelő* legújabb száma. Hosszabb cikkben írja le az újság azt, hogy micsoda nembánomsággal bánik el ezzel a fontos kérdéssel a kormány s milyen hiábavalónak bizonyult az Országos Tűzoltó-Szövetség minden küzdelme ezzel a közönytessel szemben. A helyügyi tárca költségvetésének tárgyalásakor meginterpellálják a dolgotban a kormányt s ha most se lesz fogantatja a szavaknak... Itt következik a fenyegetés...

Ha panaszos szavunkat ezutal sem hallgatja meg a kormány, akkor előnkünk vegye még egyszer kezébe azt a riadó-kürtöt, amelynek szavát, ha embertársaink vagyónának és életének megsemmisítése forgott kockán rettenthetetlenül követünk mindig és adjon jelt: a munka megszűntetésére. Ezt a jelt meg fogják hallani az egész országban, visszhangot fog keletni mindenütt, hogy minden tüzoltó meghallja. És bizonyára minden tüzoltó tudni fogja, mit jelent ez.

Megsemmisítés helyett bizonyára megsemmisítés olvasandó. A fenyegetést azonban nem akarjuk komolyan venni. Ugy kell lenni, hogy a tüzoltó újság fenyegetőzik és nem a tüzoltók. Mert abban már csak semmi logika nincs, hogy azért éjjen le a tüzoltók szeme láttára a szegény ember háza, mert a kormány nem akarja rendezni a tűzvédelmet.

— **Apagyilkosok.** *Sár-Szent-Lőrinc*s községben még a mult évi novemberben *Győri József* megöltötte saját édes apját *Győri Jánost*. Tettét védekezése szerint azért követte el, mert atyja folytonosan üldözte őt és édesanyját. A bűnügyi tárgyalás most folyt le és a szegárdi törvényszék *Győri* három évi fegyházra ítélte. — Ugyancsak három évi fegyházra ítélte ma a törvényszék *Soponyai Józsefet*, aki szintén apját ölte meg. Az apa ugyanis ittasan ment haza és késsel támadta meg feleségét, amit a fiu látva, atyját addig ütötte agyba-löbe, amíg meg nem halt.

— **A tékozló fiu.** Egy elzúllott ekszisztenciáról van szó, akinek sorsáról legutóbb az egész ország beszélt. Sok csalódást okozott, de végre mégis csak megkomolyodott és beváltotta azokat a reményeket, amelyeket kezdetben hozzá fűztek. Sokáig el se tudtuk képzelni, vajjon hová fog vezetni szertelen kivételeessége, rendetlen akaratossága, káprázatos szeszélyessége és valóban már-már úgy hittük mindnyájan, hogy ő is egyike lesz azoknak, akik nem felelhetnek meg hivatásuknak. Temperamentuma szélsőségekbe ragadta, amelyek kétségbeesettettek és valahányszor egy-egy újabb csinyjét láttuk, lemondunk arról, hogy a rakoncátlan valamikor még megtérhessen. Eltekintve kora ifjúságától, amikor a legszebb reményekre jogosított, egész pályáját eddigelé hajmeresztő kirugások szakadatlan sora jelzi és hányszor nem sóhajtottunk már: vajjon benő-e valaha a feje lágya? És amiről már mindenki lemondott, megtörtént. Nem zúllott el végképpen. Megtért. És ha a jelek nem csalódnak, ezutal derekasan elszánta magát, hogy csupán hivatásának akar élni, amint azt a természet rendje megköveteli. A tékozló fiu megtért, — ez a mai nap szenzációja. Ne tessék azonban valami családi tragédiára gondolni. A térről van szó. Mert végre megemberelte magát a tél és elkésve bár, mégis jelentkezik a fagy, öröme a korcsolyázók ezreinek. Ma hajnalban már — 7 fokot mutatott a hőmérő s a városligeti mesterséges jégpálya jege ma 6 centiméter vastag, míg a tó jege 7. A tartósan ígérkező hideg nagy gyorsan meghozza a törvényes 8 centiméter vastag jeget s akkor a korcsolya-éhes nép azonnal kizáródkol a városligeti csarnokba. Igen valószínű, hogy az egyleti jeget — a mesterséges pályát — holnap délután nyitják meg vidám katonazenével s a már-már kétségbeesett korcsolyázók megkezdik az iringálást.

— **A gyilkos démoni hatalma.** Kalandos regényekben sem lehet külön történet olvasni, mint amilyen Pittsburgban esett meg. Erről a dolgról a következőket írják New-Yorkból: A pittsburgi börtönben egy testvérpár, *Edward* és *Jack* *Bridle* a kivégzését várta. Gyilkosságok miatt ítélték őket halálra. *Edward*nak, az öregebbiknek démoni hatalma volt a nők felett, s a börtönében csakugyan sok asszony, köztük több előkelő hölgy is meglátogatta. És ezt a démoni hatalmat arra használta fel, hogy megszők-jék. A szőkésben a börtönfelügyelő támogatja őt és öcsét. Egy előkelő hölgy közbenjárására elhalasztották egy hónappal a kivégzésüket, amelynek január 14-ikén és 16-án kellett volna megtörténni. *Edward* aztán egy napon kijelentette, hogy beteg, s az őt hívatta. A cellában az öcsével rávetette magát az örrre, megölték, elvették a kulcsait. A folyosón két őr a zajra szembe került velük, azokat is megölték véres küzdelem után. A küzdelmet már leste a börtönfelügyelő, aki aztán polgári ruhával látta el a gyilkosokat, aztán több helyiségen és a lakásban át kivezette a szabadba. Künn egy pittsburgi milliomas leánya szánón várta már őket. Felültek a szánra, a kocsis a lovak közé csapott, elváltattak. Mikor csakhamar észrevették a szőkést, a sleri embeivel üldözésükre indult. Nagysokára utól is érték őket. Revolverek kerültek elő mindkét fél részéről, s a harcban az üldözők közül több ember, maga a sherik is elesett, a két elítélt és az előkelő hölgy is meghalt. Mikor a börtönfelügyelő ezt látta, agyonlőtte magát.

— **Halálözás.** *Makolay József* m. kir. posta- és távirtdelügyelőben, aki az éjjel Brassóban elhunyt, *Moinár Viktor* miniszteri tanácsoson kívül *Szterényi József* miniszteri tanácsos is sógorát gyászolja. A megboldogult, aki a székesfehérváros után az ország legnagyobb posta- és táviróhivatalát vezette, szombaton délután temetik.

Csongrádról írják: *Sohlya Antal* csongrádi nyugalmazott római katolikus kántor 81 éves korában tegnap végelgyengülésben meghalt. Elhunyt nagyszámú családja, köztük fia, *Sohlya Gyula* köztégi főjegyző gyászolja.

Keller Adolfné, született *Schwartz Ceclia*, jótékonyságáról ismert urasszony életének 62-ik, boldog házasságának 42-ik évében elhunyt *Mátészalkán*, ahol tegnap kísérték örök nyugalomra, általános részvét mellett.

— **Az öngyilkosok végredelele.** Megirtuk, hogy *Matisch* Károly és felesége tegnap közös elhatározással marólugot ivott. Az asszony meghalt, a férfi pedig a Rókusban apólják. A rendőrség ma házkutatást tartott *Liliom-utca* 11. sz. alatti lakáson, ahol megtalálta az öngyilkos házaspár végredeleletét. A végredelelet tartalma a következő:

Az almáriomban elhelyezett *Matisch* Borbála nevére szóló 640 korona összegből 200 azaz kétszáz korona *Matisch* Mihályé illeti, a többi fennmaradó összeg pedig öreg *Heruann* Károlyé, valamint az almáriomban elhelyezett 3 darab gyűrű s 9 korona kármépbán mind öreg *Herman* Károlyé illeti. Ellenben a börtönben talált 3 darab gyűrű és 14 korona készpénz, valamint az összes ingóságok és ruhanémük *Matisch* Mihályé. Közös elhatározással mentünk a halálba. A házber májusig ki van fizetve.

— **Vihar a Calais-osztorán.** Egy hajó kalandos hányattatását jelentik Londonból. A *Maria Henriette* belga hajó, amely Ostende és Dover között közvetít a forgalmat, szombaton délután három órakor indult el Doverből szokott útjára, amely rendes körülmények közt alig tart négy óráig. Alig távolodtak el egy órányira az angol parttól, már erőlenül küzdött a hajó a hullámokkal, amelyek kényük-kedvük szerint hányták-veleik. Doverből és Ostendéből, ahová híre ment a *Maria Henriette* szörnyű sorsának, rögtön kiküldtek egy-egy vontatógőzöst, de ezeknek sem sikerült a veszélyben levő hajót megközelíteni. Így járt a *Prinz Albert* is, amely szintén segítségre sietett, de sikertelenül, sőt a hullámok az ő szalonidőzelének egy részét is letépték és végül tizenkét órán át dobálták a tengeren. E közben a *Prinzessin Clementine*, amely Ostendéből indult el, arra törekedett, hogy az élelmiszerek nélkül szűkülő hajót eleséggel lássa el. Leboosított egy megrakott mentőcsónakot és a két hajóról aggodalommal lesték, sikerül-e a csónaknak az eleséget az éhezőkhez eljuttatni. A ladikot dióhéjként vetették az óriási hullámok és egyre attól kellett félni, hogy a víztömeg maga alá temeti. De végre is sikerült a bator hajósoknak elérni a *Maria Henriette*-t, amelynek utasai akkor már sokat szenvedtek az éhség miatt. A vihar ezalatt el nem állt s a *Maria Henriette*-nek a harmadik napon újabb eleségre volt szüksége. Hétfőn döntött a *Flandern* jutott a bajorban levő hajó közelébe, kötelet dobott át amannak idődelére és azon eszattott át zsákokban nagy tömeg élelmiszert. Bevontatni azonban ekkor sem sikerült még. Kedden reggel végre, miután elcsöndesült a vihar, egy vontatógőzös bevitte a *Maria Henriette*-t Ostendébe, ahol partraszállították a sokat szenvedett utasokat és javítás alá vették a megsérült hajót.

— **Jótokony adományok.** *Király* Anna 5 koronát küldött hozzánk a kenyérszót-bolt javára. Ugyanerre a célra a *Berger Leo kávéházi asztaltársaság* 7 korona 8 fillért küldött. *K. S. (Győr)* 4 koronát küldött a teleszót javára. A szíves adományokat rendelkezési helyükre juttatjuk.

— **Szerelmi dráma Ujpesten.** Megrázó szerelmi dráma történt tegnap este Ujpesten, a József-utca 2-ik szám alatt lévő házban. *Rozának* Ferenc 28 éves magántisztviselő meglátogatta a menyasszonyát. A jegyesek nagyon szerették egymást s tegnap is jó hangulatban elbeszélgettek közeli esküvőjükről. *Rozának* egyszerre csak bement a másik szobába és ott revolverrel hasbalötte magát. Mire a menyasszonya berobant hozzá, meghalt. Öngyilkosságának okát nem tudják. Holttestét a boncoló-intézetbe vitték.

— **Az új földesur.** *Sátoralja-Ujhelyről* jelentik, hogy az *isznyai birtokot* 200.000 koronáért eladták *Burger* Elek moosári bérnöknek. *Burger* a birtokot parcellázta, hogy a parasztok szántóidőhöz jussanak.

— **Akik már nincsenek.** A rendőrség ma szomorú kötelességet teljesít, persze nem az a melanholiával, amivel mi olvassuk el némely száraz hivatalos adatait. A mult évről kiadott statisztika például beszámol azokról, akik eltűntek. Nincsenek. Ezernégyezer ezeknek a száma. Ezerszázhuszonnyegyszer megkerült közülük, de kétszázhetvenhét: nincs. Elpusztult valahol. Majd kidobja őket egyszer magából a Duna vagy előkerülnek tavasszal a hó alól. A főváros területén százezerannyi ismeretlen holttestet találtak. Százöttről közülük meg lehetett állapítani, hogy ki volt, amíg élt. A többi pedig lefotografálták s eltemették név nélkül.

— **Elfogott tolvajok.** A rendőrség letartóztatta *Forczik* Lidi 17 éves cselédet, aki *Molnár* Józsefnél, akinél szolgálatban volt, a szekrény feltörése után több ruhaneműt ellopoit. — Ugyancsak letartóztatta a rendőrség *Nagy* József püspökadiányi születésű 19 éves foglalkozás nélküli lakatos segédét és *Milán* László 23 éves foglalkozás nélküli kovács segédét akiket tetten értek, mikor a kőbányai alsó pályaudvaron a vasúti kocsikról a *Karoly*-léle tömlő kapcsolat vagdoszták le.

— **Dinamitmerénylet.** Arrasból jelentik, hogy a mult éjjel Mazingaroban dinamitmerényletet követtek el a bethunei bányák egyik mérnökének lakása ellen. A rázkódás kiszakította a ház ablakait. Senki sem sérült meg. Azt hiszik, hogy bosszu művésztől van szó.

— **Az elégett tüzoltók.** *Semikó* Józsefnek, a Concordia-malom tüzében áldozatul esett tüzoltóknak tegnap felállt testrészeit az orvostani intézetbe vitték. Most a másik tüzoltó, *Herczegh* János maradványait keresik, hogy azokat *Semikóval* együtt impozánsan eltemethessék. A tüzoltó-lóparancsnokság megkérte az orvostani intézet igazgatóját, dr. *Ajtay* K. Sándor egyetemi orvostanárt, hogy a holttest addig, amíg *Herczegh* is előkerül, ott maradjon. A két tüzoltót a tüzoltó-lóparancsnokság Kun-utcai palotájából fogják eltemetni. A végtisztességadásán ott lesz a parancsnokság és a két szerencsétlen pályatársai. A ravatalt hivatásukhoz megfelelő módon fecskenőd kocsikon fogják felállítani és azon is viszik ki a temetőbe.

— **Öngyilkosság.** Egy előkelő uriaszsonyok öngyilkossága tartja izgatottságban Pozsony lakosságát. Mint nekünk táviratozzák, dr. *Bartal* György, a város köztisztviselőben álló közjegyzőjének felesége felakasztotta magát a lóterre nyíló ablakának keresztvasára s meghalt. Műveltségéről és szépségéről híres asszony volt aki a pozsonyi társaságban jelentős szerepet játszott s akinek játékonyságát az egész környék szegény lakossága dicsérette. A még csak 44 éves uriaszsony öngyilkosságának okáról a legkülönbözőbb, de ellenőrizhetetlen hírek keringenek. Az egyik híresztelés szerint pillanatnyi elmezavarában követte el az öngyilkosságot, a másik verzió szerint azon való bánatában, hogy legidősebb fia, aki huszárhadnagy volt, három évvel ezelőt meghalt.

— **Üzleti és egyéb hirdetések kifüggesztése a déli vasút állomásain.** A déli vasút üzletigazgatósága elhatározta, hogy eltérőleg az eddigi eljárásról, tolvó évi január 1-től kezdve az üzleti és más egyéb magánhirdetmények alárendelt állomásain való kifüggesztését a saját kezelésébe veszi és a kifüggesztéseket a saját közveivel fogja eszközölni. Minden ilyen hirdetések az állomások előcsarnokában, folyosóin és peronjain való kifüggesztéséért az elfoglalt iafelületnek minden négyzet deciméteréért évenként 6 fillérenyi illeték, mint legeseké-lyebb illeték azonban példányonként legalább 2 korona fizetendő. A kifüggesztendő hirdetés egy négyzetméternél nagyobb nem lehet. A hirdetéseknek szilárd anyagra leszítve vagy keretbe foglalva és felüggesztésre alkalmas készülékkel ellátva kell lenniük. Minden hirdetésnek csak egy cég hirdetését szabad tartalmaznia. A magyar állomásokon kifüggesztendő hirdetéseknek a magyar, ellenben a horvát állomásokra rendelt hirdetéseknek a magyar és a horvát szöveggel kell ellátva lenniük; meg van azonban engedve, hogy a hirdetéseknek a magyar, illetve a magyar és a horvát szöveg mellett más nyelvű szöveg is (a német, francia, angol, olasz stb.) lehessen. Azt, hogy valamely hirdetés kiüggeszthető-e, az üzletigazgatóság fogja elbírálni. A hirdetni szándékozók kéretnek, hogy hirdetésüket a cs. kir. szab. déli vasút-társaság üzletigazgatóságánál Budapesten (I. Vaspáros-utca 17. I. emelet 17.) vagy személyesen, vagy pedig egy kísérő irattal nyújtsák be. Az üzletigazgatóság által a hirdetés elfogadása esetén közölt illeték aztán a déli vasút Budapest állomásának állomási pénztáránál fizetendő be. Közlebbi felvilágosításokat az üzletigazgatóság ad.

— **Megmárt osaiak.** *Zágrábról* jelentik, hogy *Danzky* Zsigmond osztálytanácsos feleségét, fiát és két leányát megmarta egy veszett kutya. A család Budapestre utazott, hogy a Hőgyes-léle intézetben gyógyíttassa magát.

— **Eltűntek.** A rendőrségen a következő eltűnéseket jelentették be: *Molnár* Lajos sárvári születésű 19 éves könyvkötő segéd. Nefelejcs-utca 4.; *Palkó* János krepelai születésű 28 éves szabóságé *Király*-utca 38. és *Javecz* Simon galocsi születésű 45 éves éjjeli őr *Király*-utca 17. számú lakásáról eltűntek.

(x) **Uj! Internacionál szörvesztő.** Egyszeri használata után az aronól és kézről a szört észrevétel nélkül eltávolítja. 1 üvegtégely ára 6 korona. Főraktár: Dr. Kovács gyógytára, Budapest, Gyár-utca 17.

(x) **Jelmezes-fényképeket** készít művészes kivitelben és kedvezményes árban *Rivoli* fényképezési műterem Kerepesti-ut 80. Előjegyzések elogadhatnak bármely esti órára. Elegans jelmezek díjazatlanul, nagy választékban.

A herceg utazik.

— *Jelenet.* —

Az utóter szerint Henrik porosz herceg amerikai útján a Niagaraánál 2 óra 15 percig fog időzni.

A Niagaraánál.

A herceg: Ez elég szép.

A marsal: Ugy-e?

A herceg: E'ég ügyesen zuhog. Nem hajja ezt valami gép?

A marsal: Sőt ellenkezőleg.

A herceg: Ugyan ne tréfáljon. Tudom, hogy maga nagyon kedves ember és szerelme engem mulattatni. Mondja meg őszintén: ha én elmegyek innen, ugy-e, megáll a vizesés?

A marsal: Félek, hogy nem.

A herceg: Hát jó, nem bánom, hadd higgye, hogy felülök magának. Versaillesban is ezt mondták, mégis, mire a kocsiból visszazétem, már nem működött a székőket. *(Nézi a Niagara-t.)* Na hát ezt is láttam. Menjünk.

A marsal: Bocsnát, fenség, még nem lehet. Az utóter szerint önnök két órát és tizenöt percet kell a Niagaraánál tölteni. Még hátra van hat peró.

A herceg: Borzasztó ez az etikett. Hát addig mit csináljak?

A marsal *(papírt vessz elő)*: Addig legyen szíves ezt hangosan elmondani.

A herceg: Azt, ami ide van írva?

A marsal: Azt. A lapoknak már megtelegrafáltak, s holnap olvasni is fogják Berlinben.

A herceg *(olvassa)*: „Óh jaj, de gyönyörű!”

A marsal: Ez az. Most olvassa a többi elragadtatással, mert ugy lesz a lapokban.

A herceg *(olvassa)*: „Bámulatos! Ha herceg nem volnék, vizeses szeretnék lenni!”

A marsal: Kérem tovább.

A herceg *(olvassa)*: „Nem tudok betelni vele. Lebilincseli egész valómat.”

A marsal: Több érzessel.

A herceg *(olvassa)*: „Siessünk innen, mert agyonnyom ez a nagyszerű látvány”. — Mi ez? Agyonnyom? Nem is nyom agyon.

A marsal: Ez csak szónoki kép. Tovább, tovább.

A herceg *(olvassa)*: „Most megyek, mert nem bírom tovább ezt a gyönyörűséget.” — Ez már beszéd. Menjünk.

A marsal: Nem lehet, még hátra van egy perc.

A herceg: Hallatlan!

(Kis szünet.)

A herceg: Na elteit már?

A marsal: Még nem. Tíz másodperc hiányzik. Most már csak hét... most öt... most kettő, és most pedig...

A herceg: Ejnye, ejnye.

A marsal: Mehetünk.

A herceg *(hörülve)*: Ejnye, erre előbb kellett volna gondolni...

A marsal: Az istenért, fenség, menjünk! Az idő letelt!

A herceg *(nézeget jobbra-balra)*: Igaz, hogy erre előbb kellett volna gondolni... De utóvégre a herceg is csak ember...

—o—

FŐVÁROS.

(*) **Nincsenek érdekesoportok.** A főváros atyáit nagyon magára haragította a belügyminiszter azzal a leirattal, amiben a főváros háztartását kritizálta meg. A leiratnak különösen az a passzusra kellett nagy visszataszítást, hogy a közgyűléseken a váltakozó érdekesoportok ülésterü akarat a döntő olyan fontos kérdésekben, amelyek alaposan belevágnak a főváros anyagi érdekeibe. A tegnapi közgyűlésen már interpellációt is akartak intézni a polgármesterhez ennek a passzusnak a dolgában s csak azért állottak el a szándékuktól, mert a polgármester kijelentette, hogy amugy is a legközelebbi közgyűlés elé viszi a leiratot. Az interpellálók azt akarják bebizonyítani, hogy nem az érdekesoportok, hanem első sorban a kormány intézkedései sodorták bele az anyagi zavarokba a fővárost. Érdekesoportokról pedig szó sincs, mondják ok.

(*) **Nincs pénz a fővárosnak.** A közmunkatanács mindenáron szabályozni akarja a Fehérvári-utnak a Kelemenhegyi-ut és a kelenföldi átúts-ut között lévő szakaszt. A katonai ruharaktárnak van különösen szüksége az utra. Pénze azonban nincsen a közmunkatanácsnak s azért arra kérte a várost, hogy vegyes bizottságban állapítsák meg a szabályozás feltételeit. A város előbb tudni akarta, hogy mit óhajt a közmunkatanács, de az nem árulta el s újra megismételte a kérelmét. A város kiküldötte a képviselőit. A vegyes bizottságban aztán azt kívánták a közmunkatanács képviselői, hogy a város 850.000 koronával járjon a szabályozás költségehez. A város kiküldöttei nem nyilatkoztak, hanem jelentést tettek a tanácsnak. A tanács erre tudatta a közmunkatanácsosai, hogy a fővárosnak nincsen pénze s a szabályozásra egy fillért sem ad. A közmunkatanács ebben sem nyugodt meg, hanem azt kívánta, hogy a közgyűlés elé vigyék a dolgot. A tanács mai ülésén elhatározta, hogy azzal a javaslattal terjeszti a közgyűlés elé, hogy a költség viselésére ne vállalkozzék s a közmunkatanács kérelmét utasítsa el.

SZÍNHÁZ, ZENE.

** **Felekyné utolsó föllépése.** Éppen most olvasom, hogy az olasz király, II. Viktor Emánuel személyesen látogatta meg Rómában *Ristori* Adélt. Az olasz király személyesen gratulált a nyolcvan éves *Ristorinak*, az egész olasz nemzet ünnepeltjének. Monarchikus államban ennél nagyobb kitüntetés nem érhet színésznőt. Mert egészen bizonyos, hogy a királyi látogatás nem a *markinó*-*Ristorinak* szólt, hanem a *színésznő*-*Ristorinak*, aki évtizedeken át fényt és dicsőséget árasztott Itáliára. Az olasz király nem tartotta legfőbb méltóságával összeférhetetlennek, hogy személyesen adja át hódoló tiszteletét a jubiláló színésznőnek. S az olasz király voltaképpen nem is követelt el etikett-ellenes lépést a rangelyenség szempontjából, mert amikor *Ristori* Adélt meglátogatta: *szuverén* látogatott meg. Olyan asszonynál tisztelet az olasz király, aki maga is királynő. Akit a művészet kent föl s akinek a fejére a lángész tett koronát. De akárhogy

okoskodjunk is az abszolút emberi érték szempontjából: a kitüntetés mégis igen nagy. Különösen ha meggondoljuk, hogy nálunk, Magyarországon a legnagyobb magyar színésznők, amikor az ország tapsai közt jubilálnak, vagy ötvenévi ragyogás után visszavonulnak fényes pályájukról a magánéletbe: a nemzetől kapott tisztelet babérokhozhoz legfeljebb a koronás arany érdemkeresztet tűzhetik szemükre és művészi nagyságuk legmagasabb elismerése gyanánt. És nálunk már az is nagy kitüntetés, sőt a koronás arany érdemkeresztet a szubvenciók által színházak intendánsai személyesen méltóztatnak átadni az illető színésznőknek, néhány méltó szónok udvarias hozzáadásával. — Ezek jutottak eszembe, amikor *Felekyné-Munkácsi Flóra* ma este utoljára lépett föl a budai Várszínházban és a bucsuzás ünnepi momentumának emelésére hivatalosan átadták neki a kisebb katonák és polgárok, a veterán őrmesterek és komornyikok érdemeinek ismeretes fokmérőjét. Ez az ünneplés „en petit comité” történt; bizalmasabb jellegű volt, mint a tavalyi bucsuzás a *Nemzeti Színház* nagyobb színpadán. Ezen a szűkebbkörű családi bucsuzás — kevéssel a tőgynyi fülhúza előtt — csak a *Serge Panin*-ban közreműködő színészek kicsi gárdája, a Várszínház törzsközönségének néhány előkelő hölgy-tagja és két-három jó barát jelent meg. Az egész ünnepi aktus voltaképpen abból állott, hogy *Deóthy László*, a Nemzeti Színház igazgatója néhány szíves, meleg szóval üdvözölte *Felekyné*-t és átadta neki az arany érdemkeresztet, amire a művésznő a hála és hódolat rövid szavaival válaszolt. A színpadon hét-nyolc óriás babérok sorozottak felükre és minden asztalt, széket szebbnél-szebb virágborítékkal borítottak. Ezenkívül gyönyörűen munkált nagy ezüstkoszoru pihent egy bárszönyor párnán, ezzel a följárással: *Felekyné-Munkácsi Flórának háts tisztelete jeléül a Várszínház közönsége*. Mindezeket az ajándékokat az első felvonás folyamán a zenekarból nyújtották föl a bucsuzónak a közönség viharos tapsai közt. Amikor *Felekyné* — mellén a koronás érdemkeresztrel — kilépett a színpadra, percekig tartott az óváció és a szívből fakadt ünneplés minden felvonás után lankadalan szeretettel üjult meg. *Felekyné* ma zárta le végképpen és visszavonhatatlanul fényes emlékekben gazdag művészi karrierjét. Ma lépett föl utoljára, kiváló tehetségéhez, maradandó érdemeihez méltón, elárassza tapsal, babérral és a nagyrabecsülés minden jelével. *Desvarrenés* ma utoljára szólott hozzánk. Sohasem fogjuk hallani többé a színpadon hangjának a nemes zenéjét; sohasem fogjuk látni többé fehér hajjal övezett szépségének arcát. A nap leáldozott. Finita la commedia divina! (á. e.)

A m. kir. Opera ujdonságai. A m. kir. Operában ma tartották meg két ujdonságukat az első próbáját, mely egyazon estén fog bemutatásra kerülni. A két ujdonság *Hubay Jenőnek Moharász* című új, kétfelvonásos dalműve és a *Borua derü* című kis angol daljáték. Az utóbbit már előadták a Magyar Színházban.

Afrika-utazó az Urániában. Ma este *Bertraud Alfréd*, híres Afrika-utazó francia nyelven, vetített kép illusztrálásával előadást tartott az Urániában. A földrajzi társaság az Urániával együtt rendezte az estét, melyre az utolsó helyig megtelt a színház nézőtere. *Bertraud Alfréd* előadta a barotszik országában a felső zambézini telt fölfedező utazását.

Körülbelül negyven feketének élén, a zambézi egyik baparti mellékfolyójának a *Masilé*nek forrásán nyomult előre *Bertraud*. Egy éjjel az orszálok két nyerges lovát ettek meg. A *Masilé* forrásától *Bertraud* husz emberrel és egy öreg eleánt-vadászszal indult el barotszik országában azon a részén, mely *Lealonig*, *Levanikának* a barotszik hatalmas királyának székhelyéig terjed. *Lealonig*ban ismerkedett meg *Coillard* francia hittérítővel, akinek vendégkeresetét földkunyhójában három hétig lakott. A hittérítők befolyására *Levanika* király valódi rotormokot léptetett életbe. Visszamenet *Bertraud* ötszáz kilométert tett meg a zambézi folyón egyszerű fatuskókból vájt csónakján. A vízeselek, a vízi ragadozók, krokodilok napról-napra veszélyeztetik az életét, végül mégis ép egészében találkozza társaival, a *Viktória*-vízesést szemlélte meg. Itt találkoztak utóspatával is s innét délnyugati irányban nekiváltak egy körülbelül száz kilométeres széles homokterületnek, ahol egy csöpp vizet sem kaphattak. Három napon és három éjjel szomjaztak itt s ez volt expedíciójuk legrettenesebb időszaka. A *Gung* folyón átkelve, a matabelek országába értek és sok heti küzdelem után elérték a civilizáció első pontját, *Boulawayot*, honnan *Bertraud* kocsin tette meg a 800 kilométernyi utat *Pretoriáig*. *Johannisburgba* a *Jamesson*-féle betörés előestéjén érkezett s végre *Natalban* hajóra szállt. *Bertraud* előadását a közönség nagy tetszéssel fogadta.

Hangverseny. A *Grünfeld-Bürger* társaság hetedik hangversenye vasárnap, február 9-ikén délután öt órákor lesz a Royal termében. *Dohnányi Ernő* zongoraművész közreműködésével. Mivel *Dionysy H. Berta* közbefjött akadályok miatt nem működhetik közre, énekshimnait *Vavrinec* Mr. u. O. mol. vonós négyesével helyettesítik. A műsor többi számai és pedig *Dohnányi* gondonka szonátája és *Csajkovszky* vonós négyese (esz-moll) megmaradnak.

A Népszínház bérlete. A Népszínház bérletének régóta húzódó ügye jóval hamarabb jut dűlőre, semmint a legutóbb közudomásra adott részletek alapján hinni lehetett volna. *Heltai Ferenc*, a Népszínház Bizottsmány végrehajtó-bizottságának tagja ugyanis, legutóbb megjelent nyilatkozatában közölte, hogy a „végrehajtó-bizottság egyhangulag hozott határozattal kimondta, hogy a jelenlegi bérlet a bizottsmány határozatahoz képest fizessen be a főváros pénztárába február 14-ikéig készpénzben vagy biztosíték elfogadható értékű papirokban 94000 koronát”. A végrehajtó-bizottság eme határozatának immár elég vagyon téve, mert értesülésünk szerint a „jelenlegi bérlet”, *Porcsolt Kálmán* igazgató még ama nyilatkozat megjelentésének napján, azaz tegnap délután letett a Pesti Kereskedelmi Banknál 100.000 koronát *Porcsolt Kálmán népszínházi forgatókönyve* címmel kiállított két 50-50 ezer koronás takarékpénzeskérőre, fenntartás nélkül. *Porcsolt Kálmán* igazgató ezt a tényt, a könyvesek felmutatásával ma bejelentette *Kleh István* udvari tanácsos, bizottsági elnöknek, s holnap délelőtt az összeg — haterz koronával több, mint amennyi kívántott — a főváros pénztárában lesz. Mint-hogy így a „jelenlegi bérlet” a bizottság által kitűzött határidőt nyolc nappal megrövidítette és mivel — ugyancsak *Heltai Ferenc* nyilatkozata szerint — a végrehajtó-bizottság a kapott utasításhoz képest csak akkor tárgyalhat a többi ajánlattevővel, ha a jelenlegi bérlet az ímént említett (és immár teljesített) követelménynek meg nem felel: természetesen emelől gyorsasággal teljesítette a pályázati feltételekben nem is foglalt követelményeket és így így nincs egyéb hátra, minthogy a végrehajtó-bizottság a kapott utasításhoz képest *Porcsolt Kálmán*nal megkösse a szerződést és vessen valahára véget annak a bizonytalanságnak, mely a színház igazgatóját, épp úgy mint személyzetét oly hosszú idő óta kínos izgatottságnak tartja. Mi részünkről csak gratulálhatunk *Porcsolt Kálmán*nak ahhoz, hogy anyagilag is ily fényes sikerrel állotta ki ezt a — túrelmi próbát.

A Görbe nap főpróbája. Ma délelőtt tartották meg a Népszínházban *Csicséri Bors* és *Tsa.* énekes bohózatának, az *Egy görbe napnak* világításos és jellemes házi főpróbáját. A *Borszem Jankó* népszerű alakjai: *Wewrowszhegy Dávid*, *Kraxelhuber Tóbiás*, *Monokles*, *Mokány Berei*, *Bukovay Abszenti*, *Dicsőfi Lóránt*, *Tarjagos Illés*, *Titan Laci*, *Sanyargó Vendel*, *Tolyás Dániel*, *Hombár ügyvéd*, *Juci szabó-lány*, *Tinike* stb. mind a maguk jellemzetes maszkjaiban jelentek meg, amelyekről mindenki rájok ismerhet. Az első előadás szombatra van kitűzve, a második vasárnap este lesz. Holnap, pénteken, *Blum és Toché* operetteje, az *Ádám és Éva* kerül színpadra, *Károly Klára* és *Raskó Gézával* a páros címszerepben. Clyntha szerepét *Kápolnai Irén* fogja játszani.

A magyar Varieté kérdése. Mai színházi rovatunkban közreadtuk a *pozsonyi* társulat több jeles tagjának felhívását, melyet vidéki pályatársaikhoz a magyar Varieté-színpad megteremtése érdekében intéztek. *Békés Gyula* szegedi színész szintén felhívást intéz a vidéki színészekhez, melyben kikel az ellen, hogy az Országos Színész-Egyesület megengedje tagjainak a Varieté-színpadokon való működést. Nem kisebb a kívánsága, hogy az egyesület „egyszer s mindenkorra vegye le a napirendről az oriumban való működést, mert ezt engedélyezni valóságos abszurdum”. Egyebekben a színész-szaporodás megállítására azt javasolja, hogy az egyesület három esztendőre ne tartson felvételi vizsgálatot és azután is csak minden második esztendőben.

Szinügyi anket a belügyminisztériumban. A szegedi színész rendezése ügyében a belügyminiszter anketét hívott össze, amelyet ma tartanak meg a belügyminisztériumban. Az anketra *Szege*d város *László Gyula* helyettes polgármestert és *Balassa Ármin* drt küldte ki, egyuttal fölkérte dr. *László György* és *Polczner Jenő* szegedi országgyűlési képviselőket, továbbá dr. *Janovics Jenő* szinzigagatót, hogy az anketén szintén jelenjenek meg. Az ülésen *Bezerdj Viktor* miniszteri tanácsos fog elnökölni.

Gróf Festetichné Dömjén Rózi színház vendégjátéka. Gróf *Festetichné Dömjén Rózi*, a Nemzeti Színház művésznője a jövő hét folyamán a *Kassai* színházban fog vendég szerepelni.

Az énekhang mint töké. Egy angol színházi újság érdekes leíreltet közöl arra a kérdésre, hogy meennyit keresetek a híres, nagy énekesnők és énekesek a hangjukkal. A lap adatai szerint *Patti* *Adelina* husz millió koronát énekel össze. A két híres *Reszke*-fivér huszonöt év alatt szintén közel husz milliót szerezett a hangjával. *Nilson* asszony, a svéd csalógné, ez idő szerint a *Miranda* grófné, aránylag rövid énekesnői pályája alatt öt millió koronát szerzett. *Melba* ass. ony, ha úgy akarja, huszerz koronánál többet kereshet hetenként; a *párisi* nagy Opera volt esillaga ugyanis magánházakban soha sem énekel négyezer koronán aul. De kisebb kaliberű énekesnők és énekesek is abban a nagyon kellemes helyzetben vannak, hogy kicsinylőben mosolyoghatnak le arra a fizetésre, melyet egy angol miniszter kap.

Pör a Peleskei notárius miatt. *Gaál József* nek, a *Peleskei notárius* 1866. február 27-ikén elhalt szerzőjének örökösai: *Gaál Gyula* nyugalmazott színész, *Gaál* Ele leváltáros nyireghyázai s *Gaál Katalin* férjezett *Butytkai Sándorné*, árvaszéki ülnök neje szőlős-lancsikai lakosok két pürt indítottak ügyvédjük, dr. *Erános István* után a Magyar Színház Részvényszerűsége ellen szerzői jog bitorlása és 10.000 és 8000 forint kártérítési összeg megfizetése iránt. A pörre az szolgáltatót okot, hogy a Magyar Színház 1897. évi november 4-én és 21-én, 1898. évi január hó 2-án előzetes engedély nélkül előadatta *Gaál József* bohózatát, a *Peleskei notáriust*, amely az 1887. évi XVI. t. cikk értelmében a végrendelet hátrahagyása nélkül elhunyt szerző *Szerelm* és *Champagne* című vigjátékával együtt felpereseknek, mint az elhunyt szerző oldalai örökösének 50 évig — tehát 1916 évi február 27-éig — kizárólagos tulajdoná. A beprőit színház igazgatósági tagjai *Evva Lajos* és *Rákosi Szi*di azzal védekeztek, hogy a darab már közkinos s azt bármely színház szabadon, előzetes engedély kérése nélkül előadhatja. A ma megtartott tárgyaláson a budapesti törvényszék dr. *Janicsek* bíró előadása után elrendelte, hogy alperesek közelesek bizonyítani, hogy a *Peleskei notárius* közkinosé lett a nemzetnek, s ezt a darabot minden színház előadhatja előzetes engedély kikérése nélkül. Ennek megtörténte után fog a törvényszék íleletet mondani az egyesített két kereset tárgyában.

Díszelőadás Rainer főherceg tiszteletére. *Rainer főherceg* aranylakodalmának tiszteletére e hónap 16-án díszelőadás lesz a bécsi *An der Wien*-színházban. A e. óadás prologussal kezdődik s aztán az *Eljegyzés támpafény* című operettet adják elő.

Henry Lavedan új színműve. A párisi Theatre Français-ben tegnap tartották meg *Henry Lavedan: Priola marquis* című új színművének a főpróbáját. A darabot határozott bukás érte. A darab hőse, *Priola marquis*, nagyszájú don Juan, aki eldöcsökzik barátainak szerelmi kalandjaival, megmutogatja nekik a szerelmes leveleit s amellett a legkicsapongóbb életet éli. Alakja éppenséggel nem érdekes, de annál visszatartóbb. A darab végén eléri büntetése. Természetes fia, hogy megboszulja a marquis által megcsalt édes anyját, az orvosa jelenlétében közli vele, hogy nehéz beteg és menthetetlenül elvesztett. A marquis összeesik, mielőtt az orvos a jelenlétüknek megmondja, hogy kinos, hosszú vég vár *Priola marquis*-ra, amit kicsapongásainak köszönhet. A darab előadása nem volt éppén kifogástalan, de a darabot a legművészebb játéka sem menthette volna meg.

Clarette utóda. A párisi újságokban még mindig kísért a Theatre Français háborus ügye és *Clarette* visszalépésének a híre. Utódaul legújabbán a most Németországban vendég szereplő idős *Coquelin* emlegetik. *Coquelin* mellett *Févre*, a Theatre Français egyik részese (societaire) lenne a színház főrendezője.

Megbukott színház. *Berlin*-ből táviratozzák, hogy a nemrégiben megnyitott *Trion*-színház részvényszerűsége elhatározta felszólását. A vállalat nyolcvan ezer márkát tökélt nyelt el. A színház épülete mindössze ötvenhaterz márkába került, ami meglehetősen érthetővé teszi, hogy a különben jó színházi városban, a szegényes színház nem tudott boldogulni. Az épületet vendégs-ereplő francia társaságoknak iogják bérbbe adni, a *Trion*-társulata pedig külön impresszárióval vidéki körutra meg.

Magyar művésznő külföldön. *Sóler Izabella*, a Magyar Színház volt tagja március 22-étől három estén fog vendég szerepelni a drezdai operában és pedig *Faust*—*Margit*, *Hamlet*—*Ophélie* és *Büvös vadász*—*Anna* szerepeiben.

Százötvenesztendő színház. A metri városi színház a napokban érte meg fennállásának százötven éves fordulóját. A ritka jubileumot — minden színház átlag ötvenesztendőzik szokott megmaradni, — Metri városa megünneplelte. A színházban díszelőadás volt, melyen *Antigoné* adták.

Hangverseny a Telefon Hírmondóban. Ma este fél 9 órakor előzetes szórakoztatásra elite hangverseny rendez és közvetíti a Telefon Hírmondó. Közreműködésüket a hangversenyre megígérték: *Radó Ilona*, *Szentgyörgyi Miklósné* és *Zilahy S. Vilma* unok. *Broulik Ferenc*, *Baross Andor*, dr. *Hódy Lajos*, dr. *Kertler Kálmán*, *Moiret Pal*, *Ney Bernát*, *Takács K.* és *Zilahy Gyula* urak. A hangverseny után 10 óráig a legújabb híret olvastaja fel a beszélőújság, 10 óratól 11-ig pedig még *ciánzene* lesz hallható a kagylókon keresztül, melyet az *Lite*-és *Emke-kávéház*ból közvetíti a Telefon Hírmondó.

MŰVÉSZET.

□ **A király a Múcsarnokban.** A király itt-dőzése alatt látogatást tesz a városligeti Múcsarnokban, ahol meg fogja tekinteni az *Erzsébet* királyné emlékszóbrának pályázati mintáit, valamint *Feszy Árpád* bibliai nagy festményét.

□ **A Nemzeti Múzeum érmei.** A Magyar Nemzeti Múzeum alapításának századik évfordulójára, a múzeum igazgatósága arany-, ezüst- és bronzérmeket veret, melyeket *Beck Fülöp* szobrász mintázott. Az érmen domborműben van megörökítve az alapító, gróf *Széchenyi Ferenc* és *József nádor* mellképe és a Nemzeti Múzeum főhomlokzata. Az érmékből, amelyek készítését már megkezdték, egy-egy példányt fognak felajánlani a királynak, az alapítók családjainak, a

hai és külföldi múzeumoknak, valamint a tudományos testületeknek.

Magyarország a turini iparművészeti kiállítás. A turini nemzetközi iparművészeti kiállítás rendezési munkája serényen folyik. A magyar csoport Terében hét teljesen berendezett interieur foglal magába, amelyekkel legkiválóbb butortervezőink: Faragó, Horti, Raffai, Spiegel, Wiegand és Weismann lesznek képviselve. A csoport legszembeötlőbb helyén, a főbejáratnál átellenben lévő nyíláson, egy nagyszabású diadalkaput állítanak föl, amelynek főhelyét üvegmozaikból kirakott koronás magyar címer fogja el foglalni. A kiállítás költségeire Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter eddiggel nyolcezer koronát utalványozott és Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter szintén nagyobb összeggel járul majd a költségekhez.

Ösztöndíj festőművészeknek. A művészet egy nagylelkű pártfogója által alapított s jelenleg két 4200—4200 koronát kitevő festőművészeti ösztöndíjra a magyar országos Képzőművészeti Tanács pályázatot hirdet, az alapító szándékainak megfelelő következő feltételek mellett: Pályázhatnak a művészeti iskolai képzésen már túl levő oly festőművészek és pedig csak férfiak, akik magyar állampolgárok s főleg az által-, illetőleg a tájfestésben kivánják sikereikkel igazolni művészi képességüket tökéletesíteni.

A folyamodók kérvényében okmányokkal igazolandó: a) folyamodó életkora, b) magyar honosága, c) iskolai előképzettsége, d) művészi haladottsága, amire névze mutatónyelvűek (befejezett festmény, tanulmányok, rajzok [szímvázlatok] oly számban melléklendők, hogy tudásáról és tehetségéről teljes tájékozást nyújthassanak. Hivatkozhatik ezeken túl esetleg kiállítások műveire is. A folyamodóknak írásban kell kötelezettséget vállalniuk arra nézve, hogy amennyiben az ösztöndíjat elnyerik, tanulmányait és pedig a jelzett irányban Münchenben, vagy Düsseldorfban fogják folytatni. Másutt — Páris kivételével — szintén felhasználhatják ugyan további képzésük céljaira az ösztöndíjat, de ez csak kellőképpen megokolt esetekben a m. orsz. Képzőművészeti Tanács hozzájárulása alapján történhetik. Az ösztöndíj csak egy évre szól s második, esetleg harmadik évre egy és ugyanaz a művész csak oly esetben nyerheti el, ha tanulmányainak a m. orsz. Képzőművészeti Tanács előtt igazolt eredménye őt érdemessé teszi rá. A sajtóközleg írott folyamodványok a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumhoz intézve, a m. orsz. Képzőművészeti Tanácsnál (V. Bányó-utca 12. sz. a vallás- és közoktatásügyi miniszterium művészi osztályában) f. évi április 15-éig nyújthatók be. Elkészve érkező folyamodások a pályázatból feltétlenül ki vannak zárva.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

A Magyar Történelmi Társulat ma délután gróf Teleki Géza elnökelte alatt ülést tartott, amelyen dr. Karadon Imre felolvasta magyar fordításban *Erika Cselebi*, a XVII. századbeli török történetről művének egy részletét, mely a török seregnek 1661-ben Erdélyen való átvonulását tárgyalja.

A nemzeti asszony. Szigeti J. József ilyen című regényének érdekes a mesés szövege és mindvégig lekötő az olvasó figyelmét. Jó olvasmány a kis regény, bővekedik drámai fordulatokban.

FARSANG.

Társas-est. Kíváncsón sikerült társas-est rendeztet tegnap a Szászárkereskedők és Halmérok Társaságára. Az estén, amelyen díszes hölgyközönség volt jelen, a társulat ügyésze, dr. Hajdu Viktor ügyésnek előadását tartott a demokrácia kérdésének aktuális vonatkozásairól. A közönség mindvégig figyelő érdeklődéssel kísérte a fölölvásót magvas lejegyzéseit s az előadás befejeztével lelkes tetszésének adott kifejezést. A fölölvásás után vidám szórakozás közben soká együtt maradt a társaság. A jelen volt hölgyek névsora a következő:

Asszonyok: Goldfinger Gáborné, Büchler Lipótné, Perl Edéné, Neumann Józsefné, Widder Józsefné, Ligeti Lipótné, Schwarz Bernátné, Prohászka Sándorné. Leányok: Haupt Hermin és Jozefin, Singer Anna, Schliefler Rózsa, Wagner Frida és Etel.

Fehér bál a Fészekben. A Fészek művészotthon február 18-án, kedden, Kertész-utcai saját helyiségében fehér bált rendez, amelyen hölgyek kivétel nélkül fehér szatín dominóban, fehér szegfűvirágdíszekkel jelenhetnek meg. Az urak öltözéke frakk, fehér nyakkendő. Jegyek csak a meghívó fölmutatása mellett válthatók a Fészek háznagyai hivatalában.

A magyar vasúti és hajózási klub február 11-én — húshagyó kedden — Andrassy-ut. helyisége összes termeiben nagyszabású bohó-cjelmezestélyt rendez. A rendezőség bőségesen gondoskodott szórakozásokról; az estély egyik tréfas számából elért bevétel a Concordia-gőzmalom égésénél szerencsétlenül járt tűzoltók özvényének szánta. Részvételi jegyek 5 és 7 óra között kaphatók a klub helyiségeiben.

A magyar tisztviselői országos egyesülete saját palotájában (VIII., Esterházy-utca 4.) február 8-án szombaton táncestélyt rendez.

A budapesti hentes-ipartestület február 27-én a terézvárosi kaszinó termeiben táncvigalmat rendez. A tiszta jóvedelmet a hírlapírók nyugdíjintézete, a szerencsétlenül járt tűzoltók hátrahagyottai és az ipartestületi segélyalap javára fordítják.

A király a Vigadóban.

— A kereskedelmi bál. —

Budapest, február 6.

Fejedelmi vendége volt ma este a fővárosi Vigadóban, ahol az állásnélküli kereskedelmi alkalmazottak javára rendezett fényes bált a fővárosi kereskedővilága. Ő felsége a király tisztelte meg látogatásával a kereskedelmi bált s a magas látogatás a farsangi listában jó eleve elsőrangú helyet biztosított e kiválóan játékonyszerű mulatságnak. Kilenc órára hirdette a bál kezdetét a meghívó, de már nyolc óra előtt hatalmas kocsiaradtat vonult a Vigadó felé s fél kilencre zsufolásig megtelt a nagyterem és az előkelő közönség izgatottan várta ő felségének látásra bejelentett érkezését.

Tarka volt a Vigadó nagytermének amugy is színdús képe. A nagyszámú, fürgő és szinte tulbugzó rendezőség pálcás urai estüztűgő és virágokkal díszített feketé botjaikkal sorfal alakításán fáradoztak, amely között ő felségének az előcsarnokból a bálanyák díszes emelvényéig elhaladnia kellett. A keleti szőnyegekkel kárpított előcsarnokban a bálanyák testületileg várták a király megérkezését és közülük sereglettek a király fogadására megjelent notabilitások. Sorra jöttek Széll Kálmán miniszterelnök, báró Fejérváry Géza, Wlassics Gyula, Darányi Ignác, Plósz Sándor, Lukács László, Cseh Ervin, gróf Széchenyi Gyula, Hegedűs Sándor miniszterek, Gromon Dezső, dr. Nagy Ferenc államtitkárok, gróf Apponyi Albert házelnök, Lobkowitz Rezső herceg hedestparancsnok, Altoms és Gaudernich altábornagyk, Márkus József főpolgármester, Falk Miksa, Vészi József, Rakovszky István, Molnár Ákos, gróf Forgách Antal országgyűlési képviselő, Ballay Lajos miniszteri tanácsos.

A bál hölgybizottsága Széll Kálmánné, a bál védőnkönnye köré csoportosult, aki sok szeretetremélőséggel és előkelő fesztelenséggel töltötte be ezt a nehéz tisztelet. Mellette volt Hegedűs Sándorné, a bál díszelnökönnye és a hölgybizottság tagjai: gróf Andrássy Tivadorné, gróf Apponyi Lajosné, Basch Bélané, gróf Bathányi Lajosné, madarasi Beck Nándorné, hámosi Bíró Arminné, belatini Braun Arthurné, domonyi Brüll Miksáné, dr. Chorin Ferencné, Deutsch-Sándorné, domonyi Domony Ödöné, Dreher Jenóné, Egger Gyulané, Egyedi Lajosné, malomszegi Elek Pálné, gróf Esterházy Mihályné, dr. Falk Miksáné, Frankl Gottliebne, maróthi Fürst Jakabné, maróthi Fürst Lászlóné, Gomperz Károlyné, gelsei Guttmann Vilmosné, gróf Hadik-Barkóczy Endréné, Hagenmacher Arpádné, Halmos János, ómoravica Heinrich Ferencné, királdi Herz Zsigmondné, Holtscher B. Lipótné, Jálies Ferencné, gróf Karátsonyi Jenóné, Kohner Agostonné, Kunca Ferencné, Landauer Edéné, szobi Luczenbacher Pálné, dr. Nagy Ferencné, dr. Neumann Arminné, gárdonyi Neumann Frigyesné, ógróf Pallavicini Edéné, Sándor Pálné, dr. Schreyer Jakabné, Schimmelpeng Hans (Berlin), gróf Szápáry Pálné, gróf Széchenyi Imréné, csantavéri Törley Józsefné, Tschögl Gusztávné, baranyavári Ullmann Adolfiné, Weisz Bertholdné, Weisz Fülöpné, csepeli Weisz Manfrédné, dr. Wekerle Sándorné, gróf Wenckheim Frigyesné.

Ez alatt a nagyteremben egyre feszült az igazalom. Bachó karmester és derék honvédei teljes díszben készültek a Királyhymuszra, míg Radics Béla cigányzenekara a ropogós tap alá valót volt bemutatandó a magas vendég előtt. A sok szép asszony meg lányzen fényesen csillámlott, az idő egyre haladt s a hőség is egyre nagyobbodott a teremben.

Pontban kilenc óra harminc perc. A Királyhymusz akkordjai fölesendülnek Bachó karmester szoborszerű ütemeire s halk morajlás hangzik végig a tömegben:

— Itt a király!

Mosolygó arccal, viruló rózsás színben szállt ki a király kocsijából s a lépcsősarnok alján Széll Kálmán miniszterelnök. Hegedűs Sándor kereskedelmi miniszter, megyeri Krausz Lajos, Láncey Leó és Schödl Frigyes fogadták. Előbb a miniszterelnök, majd Láncey Leó üdvözölték röviden őfelségét, aki így válaszolt:

— Nagy örömmel jöttem el e bálra, már a jó-tékonycélra való tekintettel is. Hallow, hogy a bál nagyon szépen sikerült.

Majd őhaladva a lépcsőn, az előcsarnokban Széll Kálmánné üdvözlését fogadta, kit karonfogva a bálterembe vezetett. Hatalmas éjlenzés fogadta a magyar honvédszár-czerdesi ruhában belépő királyt, aki jószágos mosolyal köszönt mindenfelé.

Most a bemutatások következtek. Előbb a hölgy-

bizottság tagjai közül szólította meg a király Hegedűs Sándornét, Luczenbacher Pálnét, Bíró Arminét, Jálies Ferencot, Elek Pálnét. Majd Széll Kálmánnal beszélgetett hosszasan s azután a közelben álló Márkus József főpolgármestert szólította meg. Majd sorra kerültek a kereskedővilág előkelőségei. Kunca Józseftől cégének százéves jubileumáról tudakozódott s örömet fejezte ki, hogy egy magyar cég ilyen szép ünnepeket ilthet.

Maróthi Fürst Lászlótól azt kérdezte a király, hogy gyáros-e vagy kereskedő?

— Mindkettő felség, — volt a válasz.

— Van-e sok alkalmazásnélküli? — kérdezte tovább a király s a megnyugtató válasz láthatólag jól esett a felségnek.

Sorra szólította meg ezután Schödl Frigyes, Weisz Manfréd, Luczenbacher Pált, Jálies Ferencot, ki előtt nagy örömet fejezte ki, hogy most már ismét sok bor terem Magyarországon.

Heinrich Ferenc vaskereskedő előtt reményét fejezte ki a király, hogy az építőipar pangása immár meg fog szűnni s hogy ez által több dolguk lesz a vaskereskedőknek is.

Hagenmacher Róbertől azt tudakolta a király, hogy mi a foglalkozása.

— Malomtulajdonos, felség.

— Nagy sajnálattal értesültem a Konkordia-malom pusztulásáról, mondta a részvét hangján a király.

Mindenkihez volt egy rögtönzött alkalmoszerű szava a királynak, akivel csak beszélt. Így eszegett fesztellenül, vidáman, a fardászt minden jele nélkül. A szép asszonyoknak gavallérosan mondot egy-egy bókot s örömmel üdvözölte valamennyit a jótékony-ság szolgálatában.

Sorra mutatták be a királynak Dréher Jenónét, Szvegy domonyi Brüll Miksánét, Hagenmacher Arpádnét, Heinrich Ferencot, Kohner Agostonét, gelsei Guttmann Vilmosné, Nagy Ferencot, Fürst Bertalanét.

Az ünnepi Király-keringő elhangzása után, amelyet ez alkalomra D'Amant Leó irt s amelyet a csinos táncendekkel együtt minden hölgynek kiosztott a rendezőség, a cigány rázendített a csárdásra. Es igen hangzott a nóta:

Ezt a kerek erőt járom én . . .

S a sok szép leány és deli legény vigan járta a csárdást a király előtt, aki egy ideig gyönyörködve nézte a táncot. Majd lépett a lépcsőzetes emelvényre s az ott egy csoportban ülő hölgyek közül gróf Karátsonyi Aladárné, gróf Apponyi Lajosné, gróf Apponyi Albertné, gróf Bathányi Lajosné és gróf Esterházy Mihálynét szólította meg. Az emelvényről lejövet minden miniszterrel váltott néhány szót, majd valamivel tízenegy óra előtt, tehát közel másfélóra ottidőzés után, miután meg Széll Kálmánnának szívélyes szavakkal köszönte meg a kalauzólást, a közönség lelkes éjlenzése közben távozott kíséretével a bálteremből.

A király távozása után távoztak a miniszterek s az arisztokrácia tagjai is, de tulajdonképpen csak ekkor kezdődött meg az igazi bál . . .

Hadd álljon itt még végül a jelenvolt sok szép asszony és leány névsora:

Asszonyok: Dr. Arany Bélané, Alpár Ferencné, Auer Albertné, Auer Bélané, Braun Józsefné, Benoyvits Adolfiné, Brüll Mórné, Bühm Manóné, Brachfeld Sándorné, Braun Károlyné, Brett Zsigmondné, Beimel Gyulané, Berkovits Arpádné, Berozy Adolfiné, Beck Ignácné, Benedek Elekné, Bálint Jenóné, Bartók Farkasné, Braun Mórné, Brust Dávidné, Balla Vilmosné, Balló Lászlóné, Büchler Henrikné, Breuer Dezsőné, Blau Miksáné, Bauer Mórné, Beer Edéné, Classon Gyulané, Csipasi Gáborné, Czermann Dánielné, Deutsch Károlyné, Dán Leoné, Dunajek Dávidné, Dilmant Frigyesné, Déry Károlyné, Eppinger Lajosné, Eder Antal Gyulané, Eibenschütz Vilmosné, Eppinger Arthurné, dr. Briefner Zsigmondné, Falka Róbertné, Freund Sámuelné, dr. Frankl Gyulané, Fischer Józsefné, Flesch Alajosné, Fürst Adolfiné, Feiksz Mórné, Farkas Mendelné, Fleischsmann Adolfiné, Frey Kálmánné, Fischer Adolfiné, Fränkel Adolfiné, Frey Ferencné, Gergely Edéné, Grünhut Nándorné, dr. Grünstein Adolfiné, Grünhut Józsefné, Gajari Odónné, Gyúróf Manóné, Gruber Vilmosné, Grósz Zsigmondné, Gyulás Istvánné, Gross Henrikné, Grünhut Józsefné, Geiger Edéné, Galizstein Arminné, Gyulai Andorné, dr. Gramé dr. Imbenfeld Samuné, Hochmann Józsefné, Holzer Sándorné, Hecks Arminné, dr. Huszár Dezsőné, Hary Gyulané, Heimback Jakabné, Halász Miksáné, Hegedűs Dánielné, Horner Samuné, dr. Hofenén Arminné, Hollitscher Edéné, Hoffmann Sománé, Hlavasek Károlyné, Iványi Lajosné, Jung Lajosné, Jonas Bertalané, Krausz Mórné, Krautzer Lipótné, dr. König Miksáné, Mrstár kan Azhm Csikagó, Kanitz Ignácné, Kohn S. Vilmosné, Krausz Adolfiné, Klein Józsefné Kovács Bélané, Kann Jakabné, Katamika Károlyné, dr. Krausz Edéné, Kann Gusztávné, Keller Gerzonné, Klein Mórné, Kohn Emilné, Kajary Lászlóné, dr. Kreiner Hugóné, Klein Antalné, Kürti Manóné, Kanitz Zsigmondné, Kramer Rezsőné, Kondor Ignácné, Keiner Antalné, Krausz Adolfiné, Krausz Gáborné, dr. Krausz Ferencné, Keller Miklósné, Kusler Miklósné, Kertész Ignácné, Klakodás Lajosné, Kovács Lajosné (Dió-

szegről), Lintner Károlyné, dr. Löwenstein Sándorné, Lefkó Ignác, Leehrer Lórinóné, Lukács Gyuláné, Lóvi Dávidné, Látos Gizella, Szegvári Lázár Józsefné, Langfelder Ignác, Leitersdorfer Henrik, Láng Józsefné, Landauer Lipótné, Lábancz Józsefné, dr. Lersch Vilmosné, Löbl Samuné, Méró Lipótné, Minderleimán, Mangold Béláné (Kolozsvár), Müller Lipótné, Meisz Gyuláné, dr. Nobi Róbertné, Nág Lajosné, Nei Imréné, Neuschlos Emilné, Neuer Adolfiné, dr. Nagy Lajosné, Neumann Adolfiné, Várai Oláh Józsefné, Pirkner Konrádné, Fenderné, Präger Samuné, Pinkás Zsigmondné, Panda Józsefné, Polacsek, ifj. Politzer Mórné, Kvitt Lipótné, Rosenberg Imréné, Prisz Tivadarné, Rónai Elekné, Rosenfeld Adolfiné, öz. Rosenfeld Adolfiné, Reinfelder Izsóné, Roszti Ruszt Oszkárné, dr. Roth Miksáné, Reis Antonia, Redő Ignác, Rosenfeld Edéné, Redő Lipótné, Rosenberg Arminné, Radó Lipótné, Löver Malvin, Rosenfeld Józsefné (Kolozsvár), Robicek Sománé, (Mindszent), dr. Rónay Sándorné, Rosenfeld Salomonné, öz. Reiner Salomonné, Schlichter Mórné, Steiner Arminné, Zempler Sándorné, Sonnenberg Imréné, Schwartz Jakabné, Schwartz Ignázné Szana Károlyné, Scheffer Gézáné, Steiner Lajosné, Spitzer Miksáné, Steiner Arminné, Steiner Józsefné, Schlesinger Józsefné, Schönfeld Hermanné, Strasser Alfrédné, Sancier Ignázné, Szendrey Sándorné, Sándor Pálné, öz. Sajner Emilia, Streliszky Sándorné, Strasser Adolfiné, Strelinger Gyuláné, Stern Sándorné (Kolozsvár), Székely Lipótné (Jászberény), Spagatner Zsigmondné, (Jászberény), Toldy Lajosné, Teichert Józsefné, Stettner Elvira, Ugray Antalné, Vészi Józsefné, Virág Gyuláné, Vuk Gyuláné, dr. Vécsy Ignác, Vámos Gusztávné, Vajda Izidorné, Weisz Gyuláné, Werthner Zsigmondné, öz. Weisz Albertné, öz. Weisz Jaquesné, Váll Béláné, Weisz Adolfiné (Ujpest), Weisz Mórné, ifj. Wagner Jánosné, dr. Weisz Sándorné, Valter Dezsőné, Weisz Arminné, dr. Weisz Vilmosné, Winner Henrikné (Győr), Weitzner Józsefné (Bonyhád), Wirkmann Józsefné, Weisz Lajosné, öz. Waldmanné, Zsolnay Lipótné, Czerkowitz Zsigmondné.

Leányok: Auer Margit, Anguszi Olga, Benedikt Mariska, Breuer Rózsika és Blanka, Borsódy Olga, Borovitz Gizella, Bróza Palika, Braun Hermína, Brand Lina, Bruszt Ilonka, Balogh Janka és Szidónia, Brandtetter Irma, Brauer Girélla, Bauer Sárkika, Boros Ferike, Brüll Janka, Pakk Malvina, Bakk Szerén, Bachrach Olga, Czermann Luiza, Csipesz Juliska, Durmics Anna, Deutsch Zseni, Deutsch Olga, Davidovics Margit, Dunajetz Zsenike, Ehen Ida, Ehrentel Ika, Eichner Gizella, Elkán Elza, Emmerling Vilma, Eder Gizella, Faragó Ilona, Freund Margit, Friedmann Ilona, Farkas Helén, Freund Adél, Fürst Margit, Fürst Ilonka, Fiseher Gizella, Fialka Iluska, Fuohs Elza, Fanda Margit, Fleisohmann Erzsike, Fuohs Simegi Berta, Grosz Irén, Gertner Jolánka, Gajary Bözsike, Grünhut Berta, Goldshleger Annika, Gontar Katica, Gasner Pirokska, Hajdu Jolán (Keszthely), Heinbach Irén, Jung Róza, Kohn Neilke, Kuller Erna és Olga, Kohn Janka (Miskolc), Klein Aranka, Krausz Irma, Kellner Irma, Krausz Margit, Klein Tusika, Karsay Ferike, Krausz Róza, Krausz Sárkika, Krausz Paula, Krausz Gizella, Klein Margit, Károlyi Erzsike, Lakner Szerén (Pápa), Látos Gizella, Levettin Gertrud, Lubak Hilda, Lefkó Ignác Berta és Janka, Leipniker Magda, Margitay Irma, Buchwald Franciska Kanitz Irén, Mincherlein Anni, Mészáros Ilonka, Neumann Margit, Németh Margit (Győr), Nagy Margit, Paul Helén, Polacsek Neli, Pinkás Juliska, Piesoh Mirza, Prälóc Mariska, Rosenfeld Mariska (Kolozsvár), Rónai Mimi, Rosenfeld Zsófia, Réthi nővérek, Reichfelder Irma, Soman Józika, Steiner Katica, Székely Sárkika és Irén, Steiner Irén, Szőrényi Weisl Katica, Strasser Gizella, Smuhr Antonia és Ilonka, Singer Irénke, Scheiber Gizi, Sveiner Róza, Schwartz Ida, Schlesinger Ilona, Teplánszky Kornélia, Taub Margit és Kamilla, Taub Aranka, Yukits Ilonka, Vécsy Ilona, Weisz Franciska, Winner Elza, Weisz Janka, Wall Elza, Weisenstein Gizella, Weich Paula, Waldmann Margit, Weitzner Klára, Zsolnay Hoffmann Fanny.

SPORT.

Bajnoki mérkőzés. A vasárnap tartandó elsőnapú mérkőzésre mindkét egyesület csapatai erősen készülődnek. Bár a rossz időjárás nagyon nehezíti a csapatok készülődését (trainingjét) a millenáris pályán naponta élénk és élet s ugy a B. T. C. mint a M. U. E. alapos munkát végez, hogy vasárnapig csapataikat jó kondícióban küldhessék küzdelembe. Délután egy órakor a II. csapatok küzdenek a szövetség díjáért s ezt 3 órakor a I. csapatok mérkőzése követi, hol a tavaszi forduló helyezése mintegy eldőlt.

Nyitlér.

OCCLUSIV PESSÁRIUM

néli óvász belgyógyászlati 50987/901. számú rendelet értelmében csakis orvosi rendelésre kapható néma

SCHOTTOLA ERNO

Budapest, VI. Andrássy-ut, Váci-kört sarkán. (Fonókére-palota.)

Utólagosan értesülvén, hogy több fővárosi lapban egy Haas József nevű egyén sikkasztás miatt körözve lesz, bátorodom a t. szerkesztőségnek alábbi nyilatkozatot közzétételére felkérni: Aulipott ezennel kijelentem, hogy előbb több évon át Fischer Simon és tsai budapesti égnél lélvén, 1895. óta A. Garagross bécsi cég képviselője vagyok és a sikkasztás miatt körözött egyénnel sem azonos, sem semminemű rokonságban nem vagyok.

Haas József,
Bécs, VII. Mondscheingasse 12.

TROPON a gyomorhajosok legjobb tápláléka.

A gyöngeségi érzést, mely a rossz emésztésnek, a táplálék tökéletlen fölemésztődése következtében föllép, a Tropen hamar megszünteti.
Ez a könnyen emészthető fehérje, melyet a leggyöngébb gyomor is elbir, lehetővé teszi azoknak is, kiknek beteg gyomra a közönséges ételeket megemészteni egyáltalán nem képes, hogy szervezetüknek mindennap annyi fehérjét juttassanak, amennyi annak jó erőben tartásához szükséges.

Özv. Haas Jakabné szül. Deutsch Teréz, ugy a saját, mint gyermekei, unokái és a gyászoló családbeli rokonság nevében, fájó szívvel tudatja, felejtethetlen férjének

Haas Jakab

urnak, munkás élete 66-ik, boldog házasságának 40-ik évében, e hó 6-án hosszas betegség után bekövetkezett gyászos elhunytát.

A drága halott földi maradványai e hó 7-én délután 3 órakor fognak a gyászházból (V., Ferencz József-tér 8.) a Kerepesi-ut melletti izr. temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1902. február 6-án.

Áldás és béke poraira!

Hidas Emil,
öz. budai Goldberger Imréné szül. Haas Zsófia gyermekei,
Belmel Sándor veje,
Hidas Emilné szül. Ellas Valéria menyje,
Belmel Lily, budai Goldberger Ármán, Hidas Flóra unokái.
Csendes részvét és koszorúk mellőzése kéréstik.

(Az e rovat alatt közlötteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

EGYESÜLETEK.

(A Magyar Tanítók Kaszinója) mai apedagógiai vitacstélyén *Bardecz Pál* székesövárosi tanító tartott felolvasást az elemi iskolák segítő osztályairól. Tudással, alapos készütséggel fejtegette tételének fontosságát. Az előadást élénk és tartalmas vita követte, melyben részt vettek a gyögypedagógiai intézetek tanárai is.

TÖRVÉNYSZÉK.

§§ **A Borsszem Jankó póra.** Az Athenaeum kiadásában megjelenő *Borsszem Jankó* rajzolóművésze, *Faragó József* a mult év november végén megvált a lapról és a *Kakas Márton* társszerkesztője lett. A *Borsszem Jankó* kiadótulajdonosa, az Athenaeum, e miatt szerződészegés címén pörrel támadta meg *Faragó Józsefet* és 10.000 korona kártérítést követelt. A kereskedelmi és váltótörvényszékhez beadott keresetében az Athenaeum a következő érvekkel támogatja követelése jogosságát:

Alperes munkadíjárért szerződés szerint tőlünk évi 3600 forint, vagyis 7200 korona munkadíjat kapott, tehát oly nagy munkadíjat élvezett, amilyenhez hasonlóan Magyarországon magyar rajzoló nem részesül. Ezáltal is kitejezésre jutott alperes munkájának kiválósága, mely a maga nemében, t. i. élelap részére felhasználva, nálunk páratalannak mondható. Tekintve, hogy alperes még 1902. évi január 15-éig lenne köteles emlitett lapunkat illusztrációval ellátni, tekintve azonban hogy ezt megenni vonakodik s ezen szerződészegése következtében mi tetelem kárt szenvedünk, mert munkája hiányában lapunk színvonala alább száll s ekként a lap tulajdonának értéke lényegesen esöckent, annál is inkább, mert hozzá hasonló kiváló rajzólót egyáltalán nem, megfelelőt pedig csak hosszas utánáras után kaphatnánk s viszonyaink között ez sem remélhető: a kár, amelyet alperes szerződészegése folytán szenvedünk, számitásunk szerint igen nagy s annak összegét 10.000 koronában számítjuk fel.

Faragó József a perben leendő képviselővel ifj. dr. *Székely Dezső* fővárosi ügyvédet bízta meg, aki a perielvételi tárgyaláson kitögást emelt a kereskedelmi bíróság illetékessége ellen azon a címen, hogy *Faragó József* nem kereskedő, hanem rajzolóművész, aki az Athenaeummal nem kötött kereskedelmi ügyletet. A kereskedelmi törvényszék ellogadta alperesi ügyvéd érvelését helyt adott az illetékességi

kifogásnak a *felperest keresetével elutasította* s a költségek viselésére kötelezte.

§§ **Osuló ügynökök.** A törvényszék annak idején okirathamisításért, csalásért és sikkasztásért harmadélelvü bürtönrre ítélte *Weiner Lajos* pénzügynököt, és másélelvü bürtönrre társát, *Moskovicz Mór*t. A két pénzügynök több ezer forinttal megkárosította özvegy *Zenka* Antanét, aki váltóra kölcöcsöt akart szerezni. A királyi tábla most ítélkezett ebben az ügyben s *Moskovicz* büntetését leszállította egy évre, *Weiner*ét ellenben helyben hagyta.

§§ **Késéls a sötétben.** Ó-Budán két kompánia mulatott a korosmában, azaz mindegyik más-más korosmában. Egész közönséges mulatozás volt, mely semmi vonatkozásban nem állott az épp akkoriban lezajlott képviselőválasztással. A két kompánia, mely a korosmából jövet a Kis-Czelli-utóban találkozott egymással, nem a politikán különbözött össze, hanem — keresd az asszonyt. De végeredményében igen gyászos volt a kis-czelli-utcai öjjeli találkozás. Emberhalál lett belőle. Az ügyet ma tárgyalta a büntetőtörvényszék, de noha egész sereg tanu vonult a törvényszék elé, a tiszta tényállás kideríthető nem volt. Mindössze annyit tudunk meg, hogy a két kompánia a mámorlót ingerelve egymásba kötött. Az egyik mulató kompánia vezérémbere *Kürth* Gyula volt, a másiké *Forstner* Károly. A kötekedésből verekedés lett, melynek során a hatalmas termetű *Forstner* jól telkelpett egy osomó embert. Ezek közt volt *Kürth* Gyula is, kit az inzultus annyira felingerelt, hogy — a vád szerint — kést rántott és beleszurta *Forstner* nyakába. A surrás átmetezte a boldogtalan ember gerincének ütőerét és *Forstner* halva rogyott össze. A törvényszék *Kürth* Gyulát helyezte vád alá halál okozó súlyos testi sértésért. A mai tárgyaláson a vádat *Böhm* királyi ügyész képviselte, a vádlottat dr. *Kolocsányi* védte. A kihallgatásnál *Kürth* Gyula tagadta, hogy *Forstner* őt surta meg. Nem is volt nála kéz, hanem csak egy mesterségéhez való szerszám, egy ugynevezett *sublehr*. Azzal meg akarta ütni *Forstner*et, miután a földről löttápaszkodott, de egy barátja megiogta a karját, mondván: „Ne bánts, kapott az már eleget!” A tanuk közül egy sem vallott határozottan a vádlott ellen, egyik sem látta, hogy *Kürth* szurta volna meg *Forstner*et. *Haberler* Gyözö, akire a vádlott mint mentő tanura hivatkozott, azt vallotta, hogy őt kétszer ütötték arcul a sötétben. A többi polonokat nem várta meg, hanem elutott.

— Ismeri azt az embert, aki arcul ütötte? kérdezte az elnök.

— Nem ismerem, nem is akarom ismerni, szólt a tanu, mert egy olyan ember, aki nem rüstel engem a sötétben kétszer polonútni, nem méltó hozzám.

TÁVIRATOK.

Bécs, február 6. A költségvetési bizottság hosszabb vita után elfogadta a középiskolákról szóló címet és *Stürgkh* előadó indítványát a cillii gimnázium szölvén párhuzamos osztályainak Marburgba való áttétele tárgyában.

Bécs, február 6. *Schreiter* és *Kasper* képviselők kiléptek a nagynémet pártból.

Róma, február 6. *Ciasca* bitoros ma szívbaj következtében meghalt.

Berlin, február 6. A birodalomgyűlés elfogadta a rendkívüli költségvetés címet, amelyben munkások számára alkalmas kisebb lakások építésére 4 milliót irányoznak elő.

London, február 6. A *Times*nak jelentik Sanghából: *Li-Hung-Csang* halála óta feltűnően barátságos viszony fejlődött Kína és Japán között. A közeledés különösen Pecsili és a Jangoevidék alkirályainak magatartásában nyilvánul, akik reormkérdésekben nagyon hallgatnak Japánra.

Bukarest, február 6. A kamara 62 szavattal egy ellenében elfogadta azt a törvényjavaslatot, amely szerint a szilvapálinkát ezental nem szesztartalma szerint, hanem a szilvapálinkával betöltött terület nagysága szerint adóztatják meg. Az eedigi adórendszer, amelyet a *Carp*-minisztérium léptetett életbe, 1900-ban a falusi lakosság körében véres zavargásokra adott okot.

Konstantinápoly, február 6. *Drinápoly* mellett tegnep erős vízaradások állottak be. A vasuti összeköttetések meg vannak szakítva. A tegnapi elindult keleti utárvonatot kénytelen volt visszahítni.

A tüdővész ellen.

Berlin, február 6. A birodalomgyűlés mai ülésén a tüdővész tanulmányozásának előmozdítására és a betegség ellen való védekezés céljaira a költségvetésbe felvett 150.000 márka egyszeri kiadás tétéből *Singer* hangszolyta, hogy ily kis összeggel egyáltalában semmit sem lehet tenni. Erre a célra néhány milliót kellene előirányozni. Kérdi, hogyan gondolko-

nik a kormány a tüdőgyógyintézetek felállításának előmozdítására előirányzott 85,000 márka hovatartozásáról.

Posadowski belügyi államtitkár azt feleli, hogy erről a kérdéssel óvatosan kell nyilatkoznia, mert ő elnöke a tüdővész ellenes védekezésre alakult központi bizottságnak. Háromféle intézet létesítésére törekvésnek a tüdőbetegnek részére: a gyógyíthatatlanok részére, továbbá oly betegek részére, akik gyógyíthatók és olyanok részére, akiket kevésbé ártalmas foglalkozásokkal lehet ellátni. A mostani költségvetésbe a pénzügyi helyzet miatt nem lehet nagyobb összeget felvenni. Hálás volna, ha a legközelebbi költségvetésbe nagyobb eszközök lennének megadhatók.

Az olasz parlament szünete.

Róma, február 6. A hivatalos lap királyi rendeletet közöl, mely berekeszti a parlament ülését és elrendeli a két házban e hó 20-ára újabb való egybeülését.

A német vámtarifa.

Berlin, február 6. A birodalomgyűlés vámtarifabizottsága a vámtarifa-javaslatnak a fuvarlevelekről, a tiszta átmeneti raktárakról és a vegyes átmeneti raktárakról szóló címeit változatlanul elfogadta és a benyújtott módosítványokat elvetette.

A katonaszabadítók pöre.

Elberfeld, február 6. A katonaszabadítási pörben ma hozott ítéletet a bíróság. Bahmann vádlottat másfél évi vizsgálati fogság beszámításával két évi és két havi fogságra és polgári jogainak öt évre való elvesztésére ítélték. A többi vádlottat ímmentették.

A francia gyarmatok védelme.

Páris, február 6. A képviselőházban ma a gyarmati csapatok címénél felszólalt Decrais gyarmatügyi miniszter. Elismerie, hogy a katonai terheket csökkenteni kell, de hozzátette, hogy ebben óvatossággal járni kell. Gróf Montebello a gyarmatok védelmének kérdésével foglalkozott és azt mondta, hogy minden gyarmatnak saját eszközeivel kellene védelméről gondoskodni. A mostani helyőrségeket háború esete elégteleneknek tartja. A kormány képviselője kijelenti, hogy a hadügyi kormányzat és a gyarmatügyi kormányzat megjegyzésre jutott egy javaslatra nézve, mely Indokhina és Madagaskar védelmére vonatkozik. A gyarmatok általános védelmének kérdését tanulmányozták és a helyőrségek tényleges létszámát megállapították. Gróf Montebello a tárgyalás alatt álló fejezetnek a bizottsághoz való visszautasítását kívánta. A kamara a kormány-képviselő ellenére ilyen értelemben határozott, mire a gyarmatügyi miniszterium költségvetésének többi fejezeit elfogadták. Az ülést ezután berekesztették.

Köszgazdasági táviratok.

Bécs, február 6. A lapok közlése szerint a közgazdasági bizottság atbizottságában a kormány képviselője a gabona-határidőüzletre vonatkozólag a Pfaf által benyújtott javaslat általános tárgyalása során kijelentette, hogy a kormány ragaszkodik a maga javaslatához és nem járulhat hozzá az előadó tervezéshez, mint amely lényegében eltér a kormány javaslatától és ha formálisan nem is, de lényegében a gabona-határidőüzlet megszüntetését célozza.

London, február 6. Az angol bank a kamatlatbat 3%-ra szállította le.

New-York, február 6. (Terményárfák.) (Zárlat.)
Gyap: New Yorkban helyben 8 1/2 (8 1/2). Febr.-ra 8.20 (8.14). Májusra 8.24 (8.19). New-Orleansban helyben 7 1/2 (7 1/2). — Petroleum: Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphában 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — Zsír: Western steam 9.75 (9.70). Rohe és Brothers 9.90 (9.85). — Tengeri irányzata szállár. — Májusra 68 1/2 (67 1/2). Júliusra 67 1/2 (67 1/2). — Szept.-re —. — (—). Buza irányzata szállár. Piros őszli helyben 88 1/2 (87 1/2). Márciusra 84 1/2 (83 1/2). Májusra 84 1/2 (83 1/2). Júliusra 83 1/2 (83 1/2). Szept.-re —. — (—). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1 1/2 (1 1/2). — Kévé: fair Rio T. az. 5 1/2 (5 1/2). Febr.-ra 5.20 (5.25). Májusra 5.50 (5.55). — Liszt: Spring Wheat clear 2.95 (2.95). — Cukor: 3 1/2 (3 1/2). — Óm: 24.45 (24.25). — Rész: 13. — (12 1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, febr. 6. (Terményárfák.) (Zárlat.) Buza irányzata szállár. Májusra 73 1/2 (77 1/2). Júliusra 78 1/2 (77 1/2). — Tengeri irányzata szállár. — Májusra 68 1/2 (68 1/2). — Zsír: Februára 9.40 (9.30). — Májusra 9.55 (9.45). — Szalonna short clear 8.67 (8.70). — Sertésbuz: Februára 15.80 (15.60). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Z. H. Bizony nem szabad elhanyagolni az influenzát, éppenséggel nem olyan betegség ez, amely minden különösebb magatartás és ápolás nélkül elmulna. Orvosi szakmék szerint az influenza többféle formában jelentkezik. Egyik gyakori alakja az ideges forma; ilyenkor a beteg már a baj jelentkezésekor nagyon heves fejfájást érez, csaknem elviselhetetlen izomfájdalom gyötéri, nagyon elgyöngül, nyugtalanság és szédülés fogja el, álmatlan és szörnyen izgatott. Sokszor olyannyira levert a kedélye, hogy alig lehet megnyugtani, máskor folyton aludnék, sőt az is megcsik, hogy delirumba esik. A harmadik vagy a negyedik napon azonban beáll a hó izzadás, a láz megszűnik és a beteg gyorsan összeszedi magát. Az influenza másik formája a hurutos. Egy vagy két napig tartó bágyadság, lankadság után a testi hőmérsékét 39 fokra emelkedik. A derék táján és a végtagokban fájdalmak jelentkeznek, ezzel egyidejűleg nátha, köhögés és rekedtség. A köhögés gyakran görcsös, sulyosbitva lojtozgató érzéssel és szokató vagy fájdalommal a mellkasban. Hozzájárulnak még a következő tünetek: orrvérzés, gyulladt szemek és duzzadt szembéak. A láz háromöt napig (néhánykor hosszabb ideig is) tart, de aztán fokozatosan enged, míg egészen megszűnik. Az influenza harmadik alakja: a gasztrikus forma. Ennek a lélegzőszervek kisebb-nagyobb gyulladása mellett különösen az emésztőszervek vannak megtámadva. Ilyenkor a láz többnyire hidegleléssel kezdődik, de csakhamar átcsap forró lázba. A főfájás, valamint a fájdalom a derékban és a végtagokban nagyon erős, minek folytán a beteg kedélyállapota nyomott, az álom kerüli, gyomrában nyomást érez, melyet hányási inger követ. Ez az állapot is eltarthat egy-két napig, sőt néha tovább is, de bizonyos idő múlva csökken a láz (ülteve, hogy egyéb komplikáció nem áll be) és a beteg csakhamar gyógyulnak indul. Egymagában az influenza nem veszedelmes betegség és ha a beteg gondos ápolásban és gyors orvosi gyógykezelésben részesül, néhány nap múlva talpra áll. De végzetesebb válhat a baj, ha elhanyagolják és ennek folytán beáll a komplikáció. Ilyen a tüdőgyulladás, az agyhártyagyulladás, mindentéle fülbaj, vesebaj, hisztéria, sőt elmebaj. Nagyon tanácsos tehát, hogy ne engedjük a kisebb jelentőségű influenzát nagyra fejlődni és komplikálódni. Mihelyt érezzük fölépését, maradjunk otthon, óvakodjunk a hideg és nedves levegőtől, fordítsunk gondot a megfelelő táplálkozásra (italnak jó bort és konyakot használjunk) és ne érintkezzünk másokkal, mivel a baj ragályos természetű. Még jobban teszi az, aki ágyba fekszik, amint a betegség első tünetei nála jelentkeznek és azonnal orvosát küld.

Kivánsol. 1. A tolymódványok mindig augusztus 25-ig adandók be. 2. Egyszerre nem lehet folyamodni s végezni sem, mert a két tanfolyamon egy és ugyanazon időben vannak az előadások. 3. Azt csak a tanfolyam igazgatósága mondhatja meg. Ösztöndíjas hely egészen véve csak nyolcvan van. 4. A tanfolyam tantárgyai közt megtalálják.

Ónálló vámtarifalet. 1. Kérdéselő méltóztatásék a budapesti fővámbivatalhoz fordulni (IX. Fővámbház) ott megmondják. 2. Ott is elvámolják. 3. Nemzetközi postataiványal küldhet akármennyit is. Az átszámitást a postahivatal eszközli, napi árfolyam szerint.

G. J. Mező-Csáth. 1. Csak a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyével léphet át, íltéve, hogy a fölvételi vizsgát a gimnázium IV. osztályára előrt tantárgyakból jól leteszi. 2. Az összes tantárgyakból. 3. Szepesi J. latin nyelvtana. 4. Igen. tanulnak. 5. Alkalmas. 6. Az alakban 2 korona 40 fillér, a mondatban 3 korona 20 fillér.

K. A. 191.507. Méltóztatásék a Magyar Nemzeti Múzeum igazgatóságához fordulni (VIII. Nemzeti Múzeum). Ez idő szerint az összes állások be vannak töltve.

Szászrégen. Hallottunk egy olyan nevi amerikai püspök haláláról, de arról semmit sem tudunk, hogy maradt e utána valamelyes vagyon. Tessék ez iránt a budapesti amerikai főkonzulhoz: Chester Frank Dyer urhoz fordulni; a főkonzulátus irodája: V. Vigadó-ter, Thonet-téle házában van.

G. M. Csabrendek. Miniszteri rendelet értelmében a hitoktatást mindig az illető hitfelekezet fizeti, a hitoktató tehát a növendékektől külön tandíjat nem követhet. Másik kérdésre a napokban kap teletet.

G. E. Langos. Legtöbbjében valamely antikvárusnál kaphatja meg annak a folyóiratnak régebbi évfolyamait. Tessék például Vass József könyvkereskedőhöz (VII. Erzsébet-kört 38.) fordulni.

D. M. Balmazújváros. A beiratások már befejeződtek. Most már csak a vallás- és közoktatásügyi miniszter engedélyével iratkozhatik be.

S. Gy. Bereg-Szent-Miklós. Igen, van Budapesten az ág. ev. hitv. egyházközség leányiskolája (IV. Deák Ferenc-ter.) A fölvételi iránt méltóztatásék egyenesen az egyházközséghez fordulni.

Bizonyítvány. A község hivatalos bizonyítványa alapján a földmivélségi miniszterhez kell folyamodnia. Ezt most éppen harmadszor üzenjük meg.

D. L. Budapest. A beküldött versekről minden hónap elején együttes üzenetet írunk.

K. M. Tolnavármegye, Szegzárd. Szegzárd és Vidéke, Szegzárd, Tolnavegyei Közlöny, Szegzárd, Zala Nagy-Kanizsa. Zalai Közlöny, Nagy-Kanizsa, Zalamegye, Zala-Egerszeg, Keszthelyi Hirlap, Keszthely, Sopron, Soproni Hirlap és Sopronvármegye. mind a három Sopronban jelenik meg. Azonkívül jeennek meg kisebb helylapok, amelyeknek jegyzékét a budapesti főpostai hírlapjegyzéke közül, mely 60 fillértől ott kapható.

Rádus. 1. Igen néhet. 2. Csak orvosi tanácsra és orvos közbenjöttével használhatja azokat az eszközöket. 3. Méltóztatásék dr. Reich Miklóssal (VIII. Kerepesi-ut 2.) érintkezésbe lépni.

Professor. 1. Igen, okvetlenül kell. 2. 60 korona. 3. A tanári szakvizsga. 4. Négy évet, illetőleg nyolc évet kell hallgatnia. 5. Ha letette a tudori vizsgát. 6. Jó. 7. Nem, csak ha helyet kap pályázat útján. 8. Ötödvenkint korpótlék. 9. A pályázattól függ és a minősítésétől. 10. A lakbér kevesebb. 11. Poltzer Zeigmond könyvkereskedőnél (IV., Egyetem-utca). 12. Igen, választhatja.

D. P. A Bristol és Hungária egyenrangú szállodák, egy elsőemeleti szobának az ára 10—20 korona. A József. Ióherceg sokkal olcsóbb, ott az első emeleten 5—6 koronáért kaphat szobát.

Csorna. 1. Körülbelül egy hónap múlva a pályázat elődítése után. A folyamodást nem lehet úgy benyújtani, hogy bárhol üresedésben levő állásra reflektál.

Egy érdekelt. 1. A folyamodványon aláhúzza megjelölendő: *Tanfolyam bejegyzés.* 2. Csak a költségvetés megszavazása után folyósítják.

H. J. Berényi. Nem Orvos vagy ügyvéd csak gimnáziumi érettségi vizsgával lehet, ha a végzi az egyetemet. Tanítói oklevéllel ezeket a pályákat nem választhatja.

B. Zs. Bugyi. 1. Iskola és templom közelében a szesz italok e.árusítása tilos. 2. Igen, a pénzügyőröknek joguk van vizsgálatot tartani az üzlethelyiségekben.

P. Pelsöcz. Méltóztatásék az Országos Iparegyesülethez (Uj-utca 4.) fordulni, amely megbízható céget fog ajánlani.

B. J. Bossányi. 1. A Petrarca álnév viselője előtünk is ismeretlen. 2. Vési József, a Budapesti Napló írószekretője.

Előfőtő nővére. Hanyagság folytán keletkezett betegség. Nyilván meg kell mondani, mert azt gyógyítani kell.

H. J. Léva. Az Országos Iparegyesület, (Uj-utca 4.) ha levélben hozzáfordul, megbízható céget fog ajánlani.

Dr. L. G. Tovarisona. Szerezze meg Boskovics: *Lehrbuch der serbischen Sprache* című könyvet, 2 korona 80 fillértől megkaphatja ifj. Nágel Ottó könyvkereskedésében (VIII., uzeum-kört 2.)

Dr. N. J. Bpest. A vallás- és közoktatásügyi miniszterhez kell folyamodni, hogy szigorlatait letehesse.

M. H. 1. A csempészet büntetendő oleskmény lévén, elvehetik a korosmaengedélyét. 2. A sorsjáték huzását miniszteri engedéllyel elhalasztották.

E. E. Budapest. 1. A belépési igazolványt illetőségi helyének közigazgatási hatóságánál, az erkölcsi bizonyítványt lakóhelye illetékes kerületi előjáróságánál, a családi értesítő pedig az illetékes lelkesi hivatalnál kell beszerezni. 2. Ilyen gyalogezredek a 4. és 84., mind a kettőnél bőséges alkalmak lesz a német nyelv megtanulására.

F. V. H.-Mád. Illetősége helyén, a közigazgatási hatóságánál kell jelentkeznie.

B. F. 74. Méltóztatásék az Izraelita Országos Irodához (V. Fördő-utca) fordulni, onnan szivesen megküldik a névsort.

Kalander. Az expedició részleteiről nem tudunk. **G. F. Ó-Bessa.** Készönjük, el vagyunk látva. **Z. F. Zs. Kassa.** Két szó az a külön kell írni.

Napirend.

Napló. Péntek, február 7. — Római katolikus: Románid. — Protestáns: Rikárd. — Görög-ország: (január 26.) Nar. Gerg. — Zsidó: Schab. 30. Rosch. Chod. — Nap kel: 7 óra 3 percek. — Nyugszik 4 óra 53 percek. — Hoid kél: 5 óra 53 percek reggel. — Nyugszik: 4 óra 4 percek.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor.

Nemzeti Múzeum. Asványtár. — Nyitva délelőtt 9 órától délután 1 óráig. Többi tárai 1 korona belépődij mellett tekinthetők meg.

Országos Képtár és metszetkiállítás az Akadémiában d. e. 9—1 óráig.

Iparművészeti múzeum zárva.

Technológiai iparmúzeum délelőtt 9—1 óráig.

Műegyetemi Múzeum (Kerepesi-ut 72.) délelőtt 9-től 1 óráig.

A földtani intézet múzeuma zárva.

Az Akadémia Goethe-szobája nyitva délelőtt 10—12 óráig.

Zichy-kiállítás a Nemzeti Szalonban (Ferenciek-tere 9.) d. e. 9 órától este 8-ig. Belépődij 1 korona.

Festély-kiállítás a városi Igazgatóság Múzeumában, nyitva délelőtt 9 órától este 7 óráig. Belépődij 1 kor., 3 személynek 2 kor., 5 személynek 3 korona.

Magyar nők művelődési (Váci-utca 34.) d. e. 10 órától este 8-ig. Belépődij 60 fillér.

Múzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 1 óráig.

Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 órától 7 óráig.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órától 12 óráig és d. u. 3—7 óráig.

Altkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépődij 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig.

Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelemtörténeti gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetés árusításokat is eszközöl) a városi Igazgatóságban nyitva: délelőtt 9 órától 12 óráig és délután 3 órától 6 óráig. A külföldi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvénytársaság) V., Váci-kört 32. szám alatt.

KÜLÖNFÉLEK

Megváltás.

Céltalan ösvényen bolyongva élek én,
Lehervadt köröttem minden ifjú remény,
Álom a szememről elrepült rég messze,
Mehalt, hogyha élt is, szívemnek szerelme.

Golgotha az útam: keresztre feszítnek,
De az én lábammal nem térdelnek hívek,
Könny so pereg éretem asszonyi orcákon,
Nem vagyok megváltó, s nincsen megváltásom!

Egy lehetne mégis: ha oly nő találnék,
Ki követne híven, mint napot az árnyék,
Ki szent rajongással nézne a szemembe,
Még hogyha megtörmém, akkor is szeretne.

Kire az én szavam átkot vagy áldást hoz,
A kinek a szíve sosem fordul másbóhoz,
Lelke a lelkektől soha el nem válik,
Bármi ér is engem, hű marad halálig.

Dénes Tibor.

+ **Duse Eleonora levele.** *Ristori Adél* azoknak a nagy ünnepelemek középette, amelyekkel egész Olaszország körülvetve születése napjának nyolcvanadik forduló alkalmából, egy újságíró előtt *Duse Eleonora* művészetéről is nyilatkozott s a modern olasz színpad nagy tragikájáról egy kedvezőtlen megjegyzést is tett. Azt mondta róla, hogy nem művész, hanem virtuóz. *Duse Eleonora* erre a megjegyzésre hosszabb levélben válaszol, melyből érdekesnek tartjuk a következő részt közreadni:

Ó, aki oly nemes, bizonyosan jobban tudja, mint bárki más, hogy szellemem minő hit tartja fenn az erős küzdelemben. Amit én ma hazámban cselekszem, semmi egyéb, mint a kötelességem. Az idők megváltoztak... Az olasz irodalom már rég kinőtt romantikus és hazafias korszakából, amely oly gazdag volt szellemben, de oly szegény tartós formákban... A színpadon beérték rossz fordításokkal, vagy közepes vidéki drámákkal, melyek gyalázatos tájszólásokban voltak megírva. Most a régi deszkákon az újábreedt költészetet üdvözlik. A közvéleményben figyelemre méltó mozgalom megy végbe. Végre kezdik belátni, hogy egy szindarabnak nem kell okvetlenül rosszul megírotnak lenni, hogy jónak tartásuk s hogy az írónak legalább is annyi joggal szabad a színműirodalommal foglalkozni, mint az irodákban alkalmazott hivatalnokoknak. Elismerik szükségét egy olasz nemzeti színháznak. Legutóbb láttuk, hogy egy tragédiának a sorsa valamennyi társadalmi osztályt érdekli s az irodalmi harcban olyan hevességgel vettek részt, amilyet eddig csak választási küzdelmekben tapasztaltunk. Nincs az a legutolsó gyula-érme, aki el nem mondta volna a maga véleményét *Francesca da Rimini*ről. A harc már öfistjében nem lehet többé a mű vonalait megkülönböztetni. Holnap vagy később tán jobban meg fogjuk tudni ítélni, mert a tárgya maradó. De ebben a harcban van az élet. Mint művész és mint olasz asszony egyaránt nagy becsületnek tartom magamra nézve, hogy

a megújodásnak ezt a harcát nevémmel és akaratommal támogatatom. Mint művész és mint olasz asszony, csak a kötelességemet teljesítem hazámban, mikor egy szép és termékeny eszme szolgáltatába álok. Az okos emberek azt vetik szememre, hogy régi műsoromat, mely dicsőséget szerzett nekem, feledtem. Abban a véleményben vannak, hogy sok pénzt kereshetnék, könnyű dicsőséget szerezhettek és sok bosszúságot kerülhetnék el. Nem akarok virtuóz lenni, aki ügyességével parádézik. *Nem akarom alárendelni a művet személyes sikereimnek.* A mi művészetünkben is mutatkozik evolúció. Egy mű előadójának ma csak hűség és munkatársnak szabad lennie, figyelmes és ugyszólván átlátszó a maga egyszerűségében. A művész nem gondol ma többé arra, hogy a költőt helyettesítse, hanem egyszerűen igyekszik a költői alkotást a közönségnek közvetíteni a nélkül, hogy eltorzítaná. Azt mondták rólam a régi formulával, hogy új repertoáromban nem „kreáltam” szerepet. Eppen ez az, amire *büszke* vagyok s megérdemlem ezt a dicsőretet buzgalmam, a saját magam alárendelése s tiszta örömmel által is, melylyel meghajlok a költészet hatalmának. A léleknek ilyesajta hullámzásait senki sem értheti meg jobban, mint a heroius művész, aki *Ristori Adél*-nak nevezi magát. Tiszteletlen módon diszharmonikus szavakat adott az ajkára, mialatt mi mindnyaján hallgatagon és vidáman képezzük el őt az Apotheozisban, mint ahogy ez fennkölt lényekhez illendő.

Duse Eleonora.

+ **Egy híres cigányról.** *Dajna Balog* Bandi, a tegnapielőtt Debreczenben elhunyt híres gondolkás cigányzenikus apró, tömzsi kis emberke volt. Jó ideig a Nemzeti Kaszinó állandó cigánya volt, ahol főképp Szemere Miklós kedvelte nagyon az érdekes cigányt. *Dajna Bandi* már régen elkerült a fővárosból, de Szemere Miklós nem felejtette el az ő kedves cigányát s egyre-másra küldözte neki most, mikor *Bandi* nagybeteg volt, a pénzt, hogy gyógyíttassa magát. Hiába volt; az orvosi tudomány már nem tudott rajta segíteni.

Markó „Cigányzenészek albuma” című könyvében olvassuk róla, hogy eredeti termete állandó tárgya volt a megboldogult Jankó János karrierozó ónjának. Tömzsi alakja sokszor megjelent a Borszem Jankó, Bolond Istók és Üstökös hasábjain, ami *Bandi*nak igen tetszett. 1888-ban Rudolf trónörökösével fényes főúri társaság indult Budapestről a görögényi havasokba vadászatra s mikor a különvonat bársnyos párnáin Frigyes és Ottó főhercegek, Don Miguel branzai herceg, gróf Hoyos és Károlyi Pista gróf társaságában elhelyezkedett, az utóbbi nyomban bemutatta a velük utazó *Bandi* t. trónörökösnek és pedig ezekkel a szavakkal:

— Fenséges uram, ime a legjobb magyar cigány!

A trónörökös *Bandi*hoz fordult és mosolyogva mondta:

— Nem vagy te cigány, hanem cseh!

— Nem vagyok én cseh, fenséges uram, — felelt *Bandi* — csak az apám volt cigány.

Bandi ekkor abban a szerencsében részesült,

hogy a rákos-palotai állomástól egészen Nagyváradig folyton játszhatta a trónörökösnek a szebbnél-szebb magyar nótákat, 16képp az Édes anyám is volt nékem kezdeti nótát amely tudvalevőleg a trónörökös kedvence nótája volt.

1889-ben a vállalkozó szellemű *Dajna Bandi* kávéházat nyitott a Királyi Pál-utóban, amely, tekintettel az egyetem közelségéhez, Bukovay Abszintus-hoz volt címezve. Az üzlethez nem értő cigányt azonban a főpincére úgy becsapta, hogy a kávéház megbukott s a sok pénzbe került berendezésből nem maradt egyéb, mint a cégerül használt Bukovay-kép.

+ **Bonyolult történet.** A berni kanton egyik bírása elé fölított bonyodalmas ügy került, amely sokban hasonlít a böcs Salamon elé állított problémához. *Egy Meier* nevezetű szabad, aki három év előtt vett nőül egy svájci leányt, el akart válni a feleségtől, mert házasságukat nem áldotta meg az ég gyermekekkel. A mult év végén a férfi üzleti ügyben Németországba utazott s pár hónap mulva a felesége örvendetes eseményt adott neki hírül: gyermeke született. Az apa tulboldog volt s nyomban előkészületeket tett a hazautazására. Ám a gyermek röviddel születése után meghalt s a szegény asszony remegtet a gondolatól, hogy az urának megírja ezt. Hirdetést tett közlé, hogy ily módon szerezen egy újszülött gyermeket. Két nappal később jelentkezett is egy asszony a gyermekével. Az üzletet megkötötték, a gyermek a Meierné asszonyé lett. A férj mesokára megérkezett, de kevés ideje volt, csak megnézte az újszülöttet és boldogan indult vissza Németországba.

Pár nappal később azonban megjelent az igazi anya, a kapott pénzt visszafizette és követelte a gyermekét. Ebben a dilemmában Meierné újra hirdetést tett közlé s egy hathónapos leánykát keresett, akinek kívánt alakját tüzetesen leirta. Nagy öröme meg is jelent egy asszony a gyermekével, aki a másikhoz úgy hasonlított, hogy bátran íreknek lehetett tartani őket. Újra megkötötték az alkut s Meierné éppen azon volt, hogy első adoptált gyermekét visszaszolgáltassa anyjának, amikor szomorú eset történt. A kicsike meghült és meghalt. Az igazi anya (az első számu) ezt nem akarta elhinni, bár a halotti bizonyítványt is megmutatták neki. Követelte a másik gyermeket és megesküdött, hogy az az övé. Hogy a dolog még bonyolultabb legyen, megjelent az életben maradt gyermek anyja is és követelte vissza a gyermekét. Nem használt sem kérés, sem fenyegetés. Mind a két anya ugyanazt a gyermeket kérte. A szerencsétlen asszony kétségbeesésében mindent megírt az urának és elmondta, mily rettenetes helyzetben van. A férj másnap hazajött, de nem hitte el a dolgot nejjének. Mindent összehalkolt és asszonyával, gyerekekkel elindult Németországba. Férje kívánságára Meierné is bejelentette igényét a gyermeke s most a bírói

REGÉNY.

TÜZZEL-VASSAL.

Irta: SIENKIEWICZ HENRIK.

(160)

Wolodyjowski igazat adott neki és várt türelmesen, pedig az idő valóságga olomlában járt. A december vége felé beállott nagy fagy megszakította az örökös csétepetákat s az egész környék elcsöndesült. Egyetlen szórakozásuk az volt, ha az ország állapotáról beszélgettek.

A beszélgetés rendszeren a koronázásról folyt, meg az országgyűlésről, majd pedig arról, hogy *Jeremiás* herceg lesz-e a fővezér, mert hiszen ő érdemelné meg ezt a nagy méltóságot a legjobban. A két lovag gyakran földühödött azon az állításon, hogy a *Chmielnickij* való alkudozások folytán most már csak *Kisiel* lehet a fővezér. *Wolodyjovskinak* néhány párbaja is akadt már e miatt, *Sagloba* pedig az örökös vitaközásban el se mozdult már a korcsmaasztalok mellől úgy, hogy szinte iszákossá vált, mert nem csak a tisztékkel és a nemesekkel ült össze inni, hanem a polgárok társaságát sem vetette meg, sőt keresztelőkre és esküvőkre ellátogatott az alsóbbrendűekhez is.

Wolodyjowski sokat szidta e miatt, mert nemes emberhez csak még sem illet, hogy alsóbbrendű emberekkel pájtászkodjék és így megcsorbitsa az egész nemességnek a tekintélyét. *Sagloba* persze azt felelte, hogy azok a törvények, amelyek az alsóbbrendű embereknek is lehetővé tették, hogy olyan jólétben éljenek, amely tulajdonképpen csak a neméseket illetné meg, rosszak. Azt jövedölte, hogy ennek még rossz vége lesz, de azért az életmódján nem változtatott. Különbömit is tehetett volna mást az unalmas téli napok-

ban, a bizonytalanság, a várakozás és az unalom közepett?

Mindegyre több ezred vonult *Sbarasba*, amiből arra lehetett következtetni, hogy a tavaszon mégis csak lesz háboru. A bizalom is visszatért a szívekbe. Megérkezett *Longinus* a *Skrzetuski* huszárezredével. Azt a hírt hozta, hogy a herceg az udvarnál kegyvesztett lett. Ő hozta *Tyskiewicz*-nek, a kijewi vajdának a halálhíret is és erősítette, hogy valószínűleg *Kisiel* lesz a fővezér. Elbeszélte azt is, hogy *Dasye*, a krakói zászlós súlyos beteg.

A háborut illetőleg *Longinus* magától a hercegtől hallotta, hogy csak a legvégső esetben indul meg, mert a követek azt az utasítást kapták, hogy a kozákoknak és *Chmielnickij*nek a legmesszebbmenő engedményeket tehetik.

Longinus hírei nagy felindulást keltettek *Wisniowiecki* lovagjai között. *Sagloba* kijelentette, hogy tiltakozni fog az udvarnál és ha kell, összeküvést szít, mert ő nem végzett haszontalan munkát *Konstantinóv*nál.

Ilyen tanácskodások és bizonytalanság között telt el február hava, sőt már márciusnak fele is elmúlt, de még mindig nem érkezett semmi hír *Skrzetuskiról*.

Wolodyjowski még egyre sürgette az indulást. — Nem a hercegnőnek, de *Skrzetuskinak* tartozó kötelességünk, hogy megkeressük őt.

Saglobának azonban igaza volt, amikor napról-napra halogatta az indulást, mert március vége felé egy *Sakhar* nevű kozák jött *Kijewből* és levelet hozott *Skrzetuskitól* *Wolodyjovskinak*. *Mihály* rögtön elhívatta *Saglobát* s a kozákkal együtt bezárkózott, feltörték a pecsétet és olvasni kezdték a levelet:

„A *Dnyeszter* partján egészen *Jahorlikig* semmi nyomát se leltem. Abban a hitben, hogy talán *Kijewben* van eljrejte a hercegnő, a követekhez csatlakoztam és velük együtt *Peresjlawba* mentem. Miután minden reményem ellenére *Chmielnickij*től menlevelet kaptam, *Kijewbe* mentem és mindenütt kerestem *Helenát*, amiben a

metropoliata is a segítségemre volt. A mieinknek egész serege rejtőzködik itt a lakosnaktól és a klastromokban, de félelemből nem mutatkoznak, ezért nagyon nehéz a kutatás. Az Isten nemesak vezetett és védelmezett, de *Chmielnickij* is jóakarattal töltötte el; ezért most már remélem, hogy továbbra is segíteni fog és megkönyörül rajtam. *Mihowiecki* prépostot kérem, hogy olvasson értem ünnepi misét, ti pedig imádkozzatok értem *Skrzetuski*!”

— Dicsértessék az örökkévaló Isten! kiáltott *Wolodyjowski*.

— Itt még néhány sor írást látok, — szölt *Sagloba*, aki a kis lovag vállán át olvasta a levelet.

— Lássuk csak! — szölt *Mihály* és tovább olvasott:

„Levelem vivője a mirgorodi táborból való. Hűségesen ápol, amikor a *Siesben* fogságba esem, most is a segítségemre volt és vállalkozott rá, hogy levelemet az életének kockázatásával elviszi hozzátok. Vedd a védelmedbe, *Mihály*, hogy baj ne érje.”

— Látod, ez derék kozák! Talán az egyetlen, akit ismerek — szölt *Sagloba* és kezét fogott *Sakharral*.

Az öreg habozás nélkül jól megrázta a feléje nyújtott kezét.

— Tisztességes jutalomra számíthatsz! — szölt közbe a kis lovag.

— *Skrzetuski* ur valóságos hős, — mondotta a kozák — én nagyon megszerettem. Amit tettem érte, azt bizony nem pénzért tettem.

— Sok nemes ember megirigylhet a lovagias gondolkozásodért — szölt *Sagloba*. — Ti tehát odaát nem vagytok mindannyian vadállatok, nem mindannyian! De ez mellékes. *Skrzetuski* tehát *Kijewben* van?

— Igen.

— Es biztonságban van? Ugy hallottam, hogy a csöcsélek ott gyilkol és rabol.

(Folytatás következik.)

bölcsesség fog dönteni a fölött, hogy voltaképpen kió hát a gyerek?

Magas épületek. Egy amerikai lap a legmagasabb házakról kimutatást tesz közzé. A legmagasabb ezek között a legutóbb New-Yorkban épült Aetna-palota. Ez 30 emeletes és 148 méter magas; a Park Row-épület 29 emeletes és 116 méter magas. Ujabb időben már nemcsak Amerikában építenek ilyen méretű házakat, a telekérték emelkedése Európában is meghozza gyümölcsét. Nemrégiben kezdettek Párisban egy 14 emeletes házat építeni. Liverpoolban még ennél is nagyobb, bár szintén csak 14 emeletes házat emelnek.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Az Osztrák-Magyar Bank tegnapelőtt elhatározott kamatátlétszállás alkalmából bécsi és külföldi lapok egyebek közt azt írják, hogy a bankvezetőség ez elhatározása csak „a két pénzügyminiszter sürgetésére” és „a két kormányképviselő érlelyes közbelépésére” jött létre, akik állítólag kilitásba helyezték az alapszabályok 52. cikke értelmében őket megillető felszólalási jog gyakorlását. Amint a Budapesti Tudósító a legilletékesebb helyről értesül, ez a hír nem felel meg a valóságnak, éppoly kevéssé, mint az a további híresztelés mintha az igazgatási bizottság a kamatátlétszállás iránt nem terjesztett volna javaslatot a főtanács teljes ülése elé. A bank a hivatalos kamatátlétszállás 3 1/2%-ra való leszállítása kérdésében, amit az igazgatási bizottság és pedig ugyancsak a kormányzó elnöklésével már elhatározott, elejétől fogva teljes egyetértésben járt el a két kormányfővel, akiknek tehát a főtanács elhatározására semmiféle kényszerű gyakorolniuk nem kellett.

A képviselőház nyomatványai. Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársaság igazgatói ma délelőtt megjelentek gróf Apponyi Albertnél, a képviselőház elnökénél és aláírták a folyó országgyűlésen szükséges összes képviselőházi nyomatványok előállítására vonatkozó szerződést.

A Belvárosi Takarékpénztár Részvény-Társaság ma tartotta 9-ik rendes közgyűlést dr. Münch Aurél országgyűlési képviselő elnökölte alatt. Előnk megnyitván a gyűlést konstátálja, hogy arra 110 részvényes 4042 darab részvényt letétmenyézett és hogy az ennél fogva határozatképes. A jegyzőkönyv vezetővel dr. Dainoky Béla, az intéző ügyésze bizatot meg, annak hitelbesítésére pedig Marton Alajos és Novák Sándor részvényeseket küldötte ki. A Székely Ferenc vezérigazgató által előterjesztett igazgatósági jelentés üdvözlő a részvényeseket a takarékpénztár új helyiségében és kiemeli, hogy az intézőt a lefolyt évben is sikeresen működött és kielégítő eredményeket ért el, úgy, hogy az évi nyerevény végösszegeben 458.153-78 korona, a múlt évi 453.222-63 koronával szemben, tehát még valamivel kedvezőbb. Az intézőt 1901-ben körülbelül 40.000.000-korona váltót számított le, míg az előző évben csak 33.000.000-koronát. A kibocsátott záloglevelek összege körülbelül 20.000.000-korona. Betétek állománya a 7.000.000-koronát meghaladja. A zárszámadások kello leírása után 453.153-78 korona tiszta nyerevényként eredményeznek, mely összegből 70.530-24 korona az igazgatóság, választmány és a tisztviselő jutalékára fordítandó. Az igazgatóság azt javasolja, hogy a maradvékból 60.000 korona a tartalékalaphoz, 7000 korona a nyugdíjalaphoz osztaltassék, 300.000 korona, azaz részvényenként 12 korona (6%) osztalékul fizetessék ki, 20.053-54 korona pedig új számlára vittessék elő. A közgyűlés az összes javaslatokat egyhangyalan elfogadta és a kilépő igazgatókat, felügyelőbizottsági és választmányi tagokat újból megválasztotta. Az igazgatóságba újonnan maróthi Fürst Bertalan választatot meg. Végül Mandel Samu részvényes úgy az igazgatóságnak, mint a tisztviselői karnak köszönetet mondott az elért szép eredményért.

Az Országos Iparegyesület végrehajtó bizottsága legutóbb Falk Zsigmond elnökölte alatt ülést tartott. A kereskedelmi muzeum igazgatóságga megkeresete az egyesületet, hogy Coriban (Irorszag) rendezendő nemzetközi kiállításon a magyar házipar bemutatását együttesen szervezzék. A végrehajtó bizottság a megkeresésnek eleget tett és megbizta Gelléri Mór igazgatót, hogy a kiállítás szervezése céljából a muzeum igazgatóságával érintkezésbe lépjen. Egy budapesti lakos a perzsa és szumra szőnyegek oleso előállítását a fegyházak munkarejének felhasználásával óhajtván meghonosítani, e célra állami támogatás kieszakölését kérte az egyesülettől. A bizottság kijelenteli, hogy nem járulhat hozzá a szőnyegkészítésnek a fegyházakban leendő meghonosításához. Fügymelőbe ajánlja azonban az ajánlatot vállalkozónak, hogy tervének megvalósítására célszerű módnak kínálkozik a szőnyegkészítésnek a leveldi szegény nép körében háziparilag való meghonosítása. E célból remélhető valamely állami segély elnyerése is, amelyre néve az egyesület szivesen nyújt támogatást.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik február 5-iki kelettel: Az értéktőzsde eleinte szilárd volt. Az aranykivitelre szóló tranzakciók miatt azonban az árfolyamok nem emelkedhettek. Az Amalgamated Cooper-részvények hanyatlása miatt eleinte nem

fejlődhetett egységes irányzat, később azonban a részvények és más papirok javulására emelkedtek az árfolyamok. Southern-Pacific-részvényekben a spekuláció nagy tranzakciókat végzett e vasut új tőkekiadásátának hírére. Zsrlat szabálytalan. Részvényforgalom 560.000 darab.

Fizetésektelelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésektelelenségeket jelenti: Löwy Ignác kereskedő Kadarkut, Bacanovic Péter kereskedő Vukovar, Haring Szaniszló kereskedő Prága, Jelen Vencel kereskedő Skornan, Schneller Adolf kereskedő Temesvár, Mocsary Kálmán Budapest (Váci-utca 12.).

Szeszárak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben pénzben 39.- korona, áruban 39.50 korona. Bécsben az irányzat szilárdabb. A nyersszesz ára 37.60 korona pénzben, 33.20 korona áruban.

Borjувásár. 1902. évi február hó 6-án. (A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár részvénytársaságtól.) Felhajtás: Belöldi 616 borju 456 drb, leölt borju 15 db, bécsi borju — db, — db, — növendékmárha 39 darab, bárány 616 187 darab, leölt bárány 1459 darab. Árjegyzések. — Belöldi 616 borju I. rendű 76—82 l.-ig, kivételes 84 l., II. rendű 60—74 l.-ig, I. kilóknint, leölt borju I. r. — l.-ig, II. r. — l.-től — l.-ig, kivét. — l. kilóknint levonas nélkül. Rugott borjúkért — l.-ig. Növendék márha 50 f.-től 53 f.-ig, I. r. — l.-ig, középminőségű 44—48 l.-ig, alarendelt 38—42 l.-ig, I. kilóknint. Bárány 616 10—14 1/2 k., leölt bárány 9.—14.— k. kivételesen ár — k.-ig páronkint. — Lanya irányzat mellett az árak 3—4 fillérel kilogrammonkint esőkenkentek.

Szarvasmarhavásár. (A budapesti marhavásártéri vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák. Magyar ökor 1191 darab, magyar tehén 558 darab, szerbiai ökor — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökor — drb, boszniai tehén — drb, bivaly 31 drb, bika 161 darab, összesen 1941 drb. Gazdasági marhák: Igás- és hizalmi való ökor — darab, fejős tehén 136 darab, igaz bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártáig; vágómarhákért: Magyar hizott ökor, legjobb minőségű 60.— K.-től 66.— K.-ig, kivételesen — K., 100 kilóknint 60-é sulyban, középminőségű 52.— K-től 58.— K.-ig, silányabb minőségű 45.— K-től 50.— K.-ig. Magyar legelőmárha jobb minőségű 50 K-től 54.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Silányabb minőségű 42 K-től 48 K.-ig. Tarka hizott ökor, legjobb minőségű — K-től — K.-ig, kivételesen — K.-ig, középminőségű 54 K-től 60.— K.-ig, silányabb minőségű 46 K-től 52 K.-ig. Szerb és boszniai ökor legjobb minőség — K-től — K.-ig, kivételesen — K.-ig, silányabb minőség — K-től — K.-ig. Bika jobb minőségű 50 K-től 64.— K.-ig, kivételesen 65.— K.-ig, silányabb minőségű 42.— K-től 48.— K.-ig. Bivaly 34 K-től 42 K.-ig, kivételesen — K.-ig. Magyar tehén 40.— K-től 64.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Tarka tehén 40.— K-től 60.— K.-ig, kivételesen — K.-ig. Mind 100 kilóknint 60-é sulyban. Gazdasági marhákért: Igás ökor elsőrendű — K-től — K.-ig. Métérmásánknint, kivételesen — K-től — K.-ig páronkint, közép minőségű — K-től — K.-ig 100 kilóknint — K-től — K.-ig páronkint, silányabb minőség — K-től — K.-ig 100 kilóknint, — K-től — K.-ig páronkint. Hizalmi való ökor fehér 50 kg.-kint — K-től — K.-ig. Fejőstebhen keresztetett szines 130 K-től 210 K.-ig darabonkint, bonyhádi faj 220 K-től 320 K.-ig darabonkint, kivételesen — K-től — K.-ig. Igás bivaly — K-től — K.-ig páronkint.

Változatlan felhajtás mellett az irányzat jóval élénkebb volt a mulhetinél s az árak általánosságban 2—3 koronával métermásánknint emelkedtek, mert külföldi vevők nagyobb számmal jelentek meg a vásáron s mivel a konzervgyárnak is nagyobb volt szükséglete; különösen keresett áru volt a bivalytehén, melyeket Porosz-Sziléziába szállítottak. Fejőstehenekre az üzlet kedvező.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1902. évi február 6-án. Készlet 377 darab, Erkezett 259 darab. Összesen 636 darab. Eladatott 565 darab. Maradt 81 darab. Napí árak: 120—180 kilogramm sulyban 96—99 koronáig, 220—280 kilogramm sulyban 96—100 koronáig, 320—350 klg. sulyban 96—99 K.-ig Öreg nehéz páronkint 400—500 kilós 90—95 koronáig, Malac 64— korona. Az irányzat lanyha.

Bécsi juhvásár. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Február 6. A mai juhvásáron a főlhajtás 1905 darab juh volt. Az árak 2—3 fillérel kilogrammonkint javultak. Árak kilogrammonkint: kiviteli juh: 45—48 fillér, kivételesen 50 fillér, anyajuh 40—44 korona páronkint.

Bécsi vágómarhavásár, február 6. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhajtás: 4464 darab borjut, 16028 darab 615 sertést, 23165 darab levágot sertést, 409 darab levágot juhot, 16002 darab bárányt.

A borjувásár nagy kereslet miatt élénk volt. Az elsőrendű ára 4, a középminőségűeké 6—8 fillérről emelkedett. A vágot juhvásáron szintén emelkedtek az árak. Eladási árak: Levágot borju 80—84 fill., elsőrendű 96—108 fillér, legeleje 110—124 fillér, 616 borju fillér, elsőrendű — fillér, legelsőrendű 110—120 fillér, fiatal sertés 64—82 fillér, kivételesen — l., levágot nehéz sertés 96—106 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsirra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 88—100 fillér, elsőrendű süldő 86—94 l., 616 juh — l., levágot juh — fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonkint. Bárány 22—26 korona páronkint.

A budapesti gabonátzsde.

Budapest, február 6. Tartott irányzat mellett 10.000 métermázsza buza került forgalomba változatlan árakon. Más gabonaneműekben nem történt árváltozás. Eladatott: Buza. Tiszavidéki: 100 mm. 79 k. 9 K. 85 f., 100 mm. 78 1/2 k. 9 K. 85 f., 100 mm. 78 k. 9 K. 82 1/2 f., 200 mm. 77 k. 9 K. 80 fillér. Fejérmegyei: 500 mm. 76-5 k. 9 K. 75 f. Tolnai: 225 mm. 77 k. 9 K. 70. Szivcsai: 3000 mm. 75-5 k. 9 K. 65 f. Raktárúru: 2500 mm. 77-5 k. 9 K. 75 f., 2500 mm. 77 k. 9 K. 80 f. Mind három hónapra. Rozs: 100 mm. 8 K. 10 f., 100 mm. 8 K. 5 f., 500 mm. 8 K. 02 1/2 fillér. Arpa: 250 mm. 6 K. 15 f. Zab: 100 mm. 7 K. 70 f. Tengeri: 300 mm. 5 K. 15 f., 100 mm. 4 K. 70 f., 100 mm. 5 K. 45 f., 6-áru. 400 mm. 5 K. 42 1/2 f., 6-áru. Készpenzfelet mellett. A készáru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokásai szerint készpenzben 50 kilogrammonkint. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonkint.

Table with columns for Buza (Tiszavidéki, Fejérmegyei, Felsővidéki), Bányágt, Borsókai, and other categories, listing prices in K and f.

Table titled 'Egyéb gabonaneműk' listing prices for items like Rozs, Arpa, Zab, Tengeri, Repe, and Kása.

A határidőüzlet folyamán a következő kitések történtek:

Table listing market transactions for Aprilis buza, Októberi buza, Aprilis rozs, Aprilis zab, Májusi tengeri, and Augustuszi repe.

Déli egy óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Table listing official closing prices for Aprilis buza, Októberi buza, Aprilis rozs, Aprilis zab, and Májusi tengeri.

Délután fél 5 óraker zárul:

Table listing closing prices for Buza áprilisra, Buza októberre, Aprilis rozs, Aprilis zab, and Májusi tengeri.

A budapesti értéktőzsde.

A külföldi tőzsdék tegnap esti magas árfolyamainak hatása alatt az előtőzsde igen szilárd irányzatot követett és összes értékeik lényeges emelkedéseket értek el. A déli tőzsde ugyancsak kedvezően indult, berlini adások folytán azonban a hangulat később kissé ellanyhult. Államvasut-részvények nagyobb figyelemre méltattak.

Előtőzsde. Osztrák hitelrészvény 690.—693.50. Magyar hitelrészvény 708.—711.—. Leszámitolóbank részvény 452.50—455.—. Jelzálogbank részvény 432.50—435.—. Rimamurányi részvény 495.—498.—. Koronajáradék 97.82—97.85. Államvasuti részvény 678.50—682.—. Városi villamosvasut részvény 324.50—327.—. Közüti vaspálya részvény 653.—667.—. Salgótarjáni közszénbánya részvénytársaság 590.—591.— korona. A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: Koronajáradék 97.80—97.85%. Fővárosi kölcsön 93.25%. Magyar hitelbank részvény 707.75—711.—. Jelzálogbank részvény 453.—455.—. Leszámitolóbank részvény 464.—455.—. Osztrák hitelrészvény 691.25—694.50. Magyar aszfalt részvény 210.—212.—. Országos központi takarékpénztár részvény 1445.—1450.—. Salgótarjáni közszénbánya 590.—591.—. Ujlaki téglagyár részvény 160.—. Rimamurányi vasmű részvény 495.50—498.—. Közüti vaspálya részvény 663.—665.50. Városi villamosvasuti részvény 326.50—330.—. Államvasuti részvény 680.—684.— korona. Utőtőzsde. A 4 órai záróárak maradtak:

Osztrák hitelrészvény 695.—. Magyar hitelrészvény 711.—. Leszámlítóbank részvény 685.75. Himamurányi vasmű-részvény 496.50. Osztrák-Magyar államvasúti részvény —. Közúti vasút részvény 665.—. Városi villamosvasút 830.— korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonzerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ártályamokat állapította meg:

Jegyzések: Heremag: lucerna magyar 45.—53.— korona, vörös aprószemű 42.—46.— korona, vörös erdélyi — korona, vörös bányási — korona, közép szemű 47.—49.— korona, nagyszemű 50.—56.— korona. Disznózsír: budapesti 63.—53.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna légenszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 43.—43.50. korona, 3 darabos 45.50—46.— korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai szokás szerinti minőség 14.25—14.50 korona 120 darabos — korona, 100 darabos 16.—16.25 korona, 85 darabos 18.25—18.75 korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 18.50—14.— korona, 100 darabos 15.75—16.— korona, 85 darabos 17.50—18.— korona. Szilvaiz: sláviai 19.—19.50 korona, szerbiai 17.50—17.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi gabonatőzsde.

Bécs, február 6. (A Budapesti Napló telefonjelentése.) Ambátor New-Yorkból kedvező jelek érkezték, az itteni piacon kevés vételkedv és gyünge kínálat mellett a forgalom oszkenesse volt észlelhető. Az irányzat szilárd maradt. Kötetett: Buza tavaszra 9.71—9.72, rozs tavaszra 8.0—8.10, zab tavaszra 7.78—7.79—7.80, tengeri május—júniusra 5.72—5.73 korona. Zárlatkor maradtak: Buza tavaszra 9.71, rozs tavaszra 80), zab tavaszra 7.79, tengeri május—júniusra 5.71 korona.

A bécsi értéktőzsde.

Az előzőszen általában kedvező volt a hangulat. A forgalom élénk volt.

A déli tőzsdén szilárd irányzat uralkodott. Későbbi folyamán általában csöndesség mellett bonyolódott le az üzletmenet. Egy óra 30 percor szilárd, két óra 30 percor oszondes volt az irányzat.

Bécs, február 6. (Magyar értékek zárlata.) 4%-os aranyjárdék 119.90. Tiszai és szegedi kölcson sorsjegye 156.—. Magyar vasúti kölcson ezüsten 100.70. Magyar kőveti vasúti állami kötvény 119.—. Magyar leszámlító- és pénzváltóbank 453.—. Rimamurányi vasműrészvény 497.—. Magyar koronajárdék 97.65. 4%-os Magyar földterherm. kötvény —. Magyar hitelbank részvény 705.—. Magyar nyeregemény kölcson sorsjegye 185.75. Kassa-oderbergi vasút részvény —. Magyar keresk. bank 2595. Magyar cukoripar 1750. **Bécs, február 6. (Osztrák értékek zárlata.)** 4 2/3%-os

papírjárdék 101.30. 4%-os osztr. aranyjárdék 121.—. 1860-os sorsjegye 149.50. Osztrák hitelrészvény 410.—. Angol-osztrák bank —. Bécsi bankjegyek 469.—. Osztrák-magyar bank 1651. Déli vasút 77.—. Dunagőzhajózási részvény 888.—. Dohányrészvény 302.50 Császári és királyi arany 11.34. Német bankváltók 117.17. 4 2/3%-os ezüst járdék 101.10. Osztrák koronajárdék 98.50. 1804-iki sorsjegye 232.—. Osztrák hitelintézet részvény 692.—. Unionbank 586.—. Osztrák Länderbank 434.—. Osztrák-magyar államvasút 684.50. Elhavölgyi vasút 480.50. Alphei bányarészvény 386.50. 20 irank. arany 19.94. Londoni váltóór 239.42 Bécsi Tramway Litt B. 282.—. Bécsi. Tramway Litt A. 286.15. Lapót köhő 378.—. Az irányzat igen szilárd.

Bécs, február 6. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 493.—. Magyar hitelrészvény 106.—. Angol-Osztrák bank 280.—. Bécs: bank-egyesület 469.—. Union bank 666.50. Länderbank 436.50. Osztrák-magyar államvasút részvény 685.50. Déli vasút 76.50. Elhavölgyi vasút 480.50. Északnyugati vasút részvény 469.—. Dohányrészvény 303.—. Rimamurányi vasút 493.—. Alphei bányarészvény 387.—. Május járdék 101.50. Magyar korona járdék 97.65. Török sorsjegyek 112.25. Német birodalmi márká 117.22—117.25. Napoleon d'or 19.04.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, február 6. (Zsebes tudósítás.) A mai tőzsde-forgalomban a bankrészvények tegnapi emelkedése folytatódott. Okul megint a magyar pénzügyi tranzakciókat emlegették. Vasutak is emelkedtek. Bányarészek nagyon megsérültek. Később bankrészek kissé nyugultak, de azután ismét javultak. Zárlat szilárd. Magánkamatlal 2 1/2%.

Berlin, február 6. (Zsebes.) 4 2/3%-os papírjárdék —. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.25. Elhavölgyi vasút —. Magyar koronajárdék 98.60. Osztrák-magyar állam-vasút 146.75. Kassa-oderbergi vasút —. Bécsi váltóór 85.25. Magyar vasúti beruházás kölcson 100.40. Alphei bányarészvény —. Disconto-Commandit 183.10. Altalános villa-mossági Edison 197.—. Gelsenkirchen 172.—. Laura-kohó 201.75. 4 2/3%-os ezüstjárdék 101.40. 4%-os magyar arany-járdék 101.25. Osztrák hitelrészvény 218.—. Déli vasút 20.10. Károlyi Lajos vasút 101.—. Orosz bankjegyek 216.25. 4%-os új orosz kölcson 96.25. Török dohányrészvény —. Olasz járdék 101.—. Magyar hitelbank —. Dynamit Trust 174.75. Harpemi 165.60. Az irányzat szilárd.

Berlin, február 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 101.20. Magyar koronajárdék 98.60. Osztrák hitelrészvény 218.75. Osztrák-magyar államvasút 146.40. Déli vasút 20.10. Északnyugati vasút 216.25. Elhavölgyi vasút —. Orosz bank-jegyek csékpézn —. Buschtiehradi —. Orosz bankjegy —. (Ultimo) Lombard —.

Páris, február 6. (Zárlat.) Osztrák-magyar állam-vasút 137.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.65. Osztrák Länderbank 473.—. 3%-os francia járdék 101.20. Ottoman-bank 572.—. 3 1/2%-os francia járdék 102.15. Alphei bányarészvény —. Déli vasút —. 4%-os magyar arany-járdék 102.25. Párisi bankrészvény 1031.—. Olasz járdék 100.30. Francia törleszt. járdék —. Osztrák földhitel-intézet részvény 1310.—. Török dohányrészvény 320.—. Az irányzat bgyágd.

Frankfurt, február 6. (Zárlat.) 4 2/3%-os papír-járdék 101.60. 4%-os osztrák aranyjárdék 103.15. Magyar koronajárdék 98.55. Osztrák-magyar bank 117.60. Déli vasút 20.20. Elhavölgyi vasút 121.60. Londoni váltóór 204.17. Bécsi bankjegyesület 119.30. Villamos részvény —. 3%-os magyar aranykölcson 86.60. 4 2/3%-os ezüstjárdék 101.40.

4 2/3%-os magyar aranyjárdék 101.45. Osztrák hitelrészvény 218.20. Osztrák-magyar államvasút 146.—. Északnyugati vasút 114.70. Bécsi váltóór 85.20. Párisi váltóór 81.90. Uno bank —. Alphei bányarészvény 189.—. Az irányzat szilárd.

Frankfurt, február 6. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Artoivamok január. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 218.20. Német bank 211.40. Disconto 193.30. Berlemi kereskedelmi bank 152.75. Gelsenkircheni 161.75. Harpemi 166.—. Laura-kohó 202.40. Olasz járdék —. Szilárd.

Hamburg, február 6. (Zárlat.) 4 2/3%-os ezüst-járdék 100.25. 1860. sorsjegye 150.30. Déli vasút 20.—. 4%-os osztrák aranyjárdék 102.70. Osztrák hitelrészvény 218.70. Osztrák-magyar államvasút 146.60. Olasz járdék 100.70. 4%-os Magyar aranyjárdék 101.15. Az irányzat szilárd.

Budapest-köbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Február 4. A sertésüzlet irányzata szilárd.
A) **Ízestü sertések ára:** I. A) Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronkint 400 kilogramm felüli súlyban) 90—92 fillérig. Oreg közép (páronkint 300—340 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Fialat nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) 94—96— fillérig. Fialat közép (páronkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 94—96— fillérig. Fialat könnyű (páronkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — II. Magyar szedett: Nehéz (páronkint 280 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 240—280 kilogramm súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — III. Romániai: Nehéz (páronkint 320 kilogramm felüli súlyban) — fillérig. Közép (páronkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — IV. Romániai eredeti (Stachl). Nehéz (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillérig. — V. Szerbiai: Nehéz páronkint 260 kilogramm felüli súlyban) 90—91 fillérig. Közép (páronkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 88—90 fillérig. Könnyű (páronkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 86—88 fillérig.

Sertésliésztám 1902. február 4. napján volt készlet 25.501 darab. — 1902. február 5. napján elbaltatott 633 darab. 1902. február 5. napján elszállított 1381 darab, 1902. február 6. napjára maradt készletben 25.753 darab.

Időjelzés.

— Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. —

Budapest, február 6.

A maximum Oroszországba nyomult, az alacsony légnyomás pedig Nyugat- és északnyugat felől közeledik Európa felé.

Közép- és Kelet-Európában a hőmérséklet alacsony. Nyugat- és Dél-Európában azonban jelentékenyen emelkedett, különben pedig az idő jobbra szaraz; kisebb esők voltak Franciaország nyugati és Olaszország déli részlein.

Hazánkban az éjeli a hőmérséklet mindentűl a fagy-pont alá szállt. Az északi Kárpátokban — 22 C°-ot is mutatott a hőmérő. Az idő egyébként tulnyomóan száraz volt, kevés csapadék csupán délen fordult elő.
Küldés. Nyugatról terjeszkedő hőemelkedéssel enyhe idő várható, éjjeli fagygal (főleg keleten) és elvete csapadékkal.

!! UJDONSÁG !!

CEKACO

Sz. 142 EF és F szürke

Bejegyezve!

LEGFINOMABB TOLL írda és levelező

Rendkívül tartós és erős! Legfinomabb és finom hegygyell! Kapható minden jobb írószerszűben.

CARL KUHN & Co. in WIEN

ALAPITTATOTT 1843.

Most jelent meg!

HEDIN SVEN!

Ázsia sivatagjain keresztül.

E világhírű útleírás, melyben az ifjú svéd utazó Ázsia óriási sivatagjainak rejtelmeit tárja fel a világ előtt.

Dr. THIRRING GUSZTÁV

dolgozta át magyarra. Változtatás, élvezetes olvasmány, mely mindvégig lebilincsel minden rangú és koru olvasót és egyes fejezeteiben szinte a regények érdekfeszítő voltával vetekszik.

A díszes címképpel ellátott, illústr. erős, vászonkötésű kötetet 50 kép és 2 térkép díszíti. **Ára 6 kor.**

E szenszációs munka első kötete a **Magyar Földrajzi Társaság Könyvtára** cz. házagptólú új gyűjteményes vállalatnak.

A gyűjtemény második kötete: **A mennyei birodalom története** írta: **Dr. LÖCZY LAJOS** **Ára 7 korona.** sajtó alatt van. Megrendelhetők **LAMPEL RÓBERT** (Wodianer F. és Fia) cz. és k. udv. könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21.

Tekintetes Friedrich János

gyógyszerész urnak **Malaczkán.**

Van szerencsém tudatni, hogy az én kítűnő labdacsaít az előbbi években és most is használom és mindig nagyon jó hatásuaknak bizonyultak. Azért kérek 4 tekeressel postátanvát mellett.

Derecske, 1900. május 26.

Legnagyobb tisztelettel **Györfly Lajos,** földbírtokos.

Raktár Budapest, Török József gyógyszerésznél. Király-utca. Egy tekerés ára 6 dohoz tartalmazva 2 kor. 10 fill., 1 ft 05 kr., 1 dohoz ára 43 fill., 21 kr.

TITKOS BETEGSÉGEKET

meggyógyításokat és sokakat, az Sinfertóztatás utó-bait, az szgyengült férőzr, magúniásak, a bujakór utókövetkezményeit, nőknél fehérfolyást, harmónyire idűtke is, valamint mindazon női betegségeket, melyeknek a magriániaság egyik főokozója és bűrbetegségeket gyógyít új győzelmű szeriat, biztos sikerrel, gyorsan és alaposan

Dr. Garai Antal

orvos, sebész, szemész- és szülés-tudor, volt oszák. kir. oszt. főorvos.

RENDEL: naponta d. e. 10 órától egész délután 6 óráig, este 7 órától 8 óráig.

Díjazott levelekre legnagyobb figyelemmel válaszolhatik és gyógyszeréről is gondoskodva lesz.

Nőknek külön váróterem.

Ugyanott megjelent és a szerzője: **Dr. GARAI ANTAL** népszerűen megjelent és a nemzeti betegségeket és azok egyszerű gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 ft 50 kr., most csak 90 kr. A könyv jól becsomagolva lesz cirkulár, 1 ft bűkűben, mellett hűtőmezei vagy 90 kr. utaváltó mellett.

Kataphorese

gyógymód

IDEG és NEMI BETEGSÉGEK.

radikális gyógyításra legjobban ajánljuk

Dr. MITZGER

kiváló gyógyhatásairól elismert intézet

Budapest, VI., Teréz-körtút 44. I. em

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.
Péntek, 1902. február hó 7-én.
Zárva.

NEMZETI SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. február hó 7-én.

Julius Caesar.

Szomorújáték 6 felv. Irtá: Shakspeare. Fordította: Vörösmarty Mihály.

Személyek:

Julius Caesar	Gál	Cinna	Somló
Octavius	Horváth	Lucillus	Faludi
Antonius	Beregi	1. polgár	Vizvári
Brutus	Szaccvay	2. „	Gabányi
Cassius	Gyenes	3. „	Ujházi
Metellus	Császár	4. „	Rózsahogyi
Popilius	Magyari	Calpurnia	Fáy Sz.
Decius Brutus	Pálffy	Portia	Hegyesi

Kezdete 7 1/2 órakor.

MAGYAR SZÍNHÁZ.
Péntek, 1902. február hó 7-én.

Lotti ezredesei.

Énekes bohózat 2 felvonásban. Irtá Rudvár Stone. Fordította Faragó Odón. A dalok versszövegét írta Mérei Adolf.

Személyek:

Ton Dawentry	Sziklai	Barley	Szilágyi
Harriet	Sziklainé	Mister Morvay	Iványi
Jean Dickson	Boros	Mister Bibb	Kalocsay
Kitty	Turcsányi	Miss Kate	Sellő
Ramajannah	Ráthonyi	Esmeralda	Iványiné
Lotti	Fedák	Elsie	Tomcsányi

Kezdete 7 1/2 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. február hó 7-én.

A Gyurkovics-lányok.

Vígjáték 4 felvonásban. Irtá Herczeg Ferenc.

Személyek:

Radányi	Hegedüs	Klári	Falász
Horkay Feri	Góth	Sándorffy	Halassy
Mici	Csillag K.	Terka	Balogh
Katalin	Csillag T.	Gida	Tanay
Ella	Pécsi P.	Sára	Kalmár
Liza	Révész	Gyurkovicsné	Rostagni

Kezdete 7 1/2 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. február hó 7-én.

Ádám és Éva.

Operett 3 felv. Irták Blum és Toché. Zenéjét szerz. G. Serpette. Ford. Bálint Deza és Makai Emil.

Személyek:

Ádám	Raskó	Corbonionius	Szerdahelyi
Éva	Küry	Cynthia	Kápolnai
Adramalek	Kovács	Marcellus	Delli
Lucifer	Németh	Galena	Kovács K.
Asmódi	Harmath	Benoit	Szabó
Gábor	Nyári M.	Régálgard	Ujvári

Kezdete 7 órakor.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. február hó 7-én.

Nápoly.

Irtá dr. Radó Antal.

Kezdete 7 1/2 órakor.

Ober-Seltersi ásványvíz-forrás
természetes Selters-víz

Az Ober-Seltersi ásványvízforrás vize hírneves gyógyvíznek van elismerve, különösen mell-, gége- és húrtünetek bántalmásként. Az idegeket erősíti és az emésztési szervek működését helyreállítja.

Kapható minden fűszerkereskedésben.
F-Grattár:
Budapest, VII. Huszár-utca 5. sz.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vigaszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Tristán és Izolda	Trollus és Kresszida	A dáda	Egy görbe nap	Lotty ezredesei
d. u. Vasárnap este	—	Hűség próbája Pártütők	A képviselő ur	Milliók a hó alatt	Svinhók
	Hunyadi László	Karácsonyi álom	A Gyurkovics lányok	Egy görbe nap	Lotty ezredesei

Téli üdülő- és gyógyhelyek a déli vasut mentén.

Vonatszekítettések és menetárak Budapestről (déli vasut pályaudvara).

Állomás	Menet	Időpont	Ár
Abbazia	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este Abbazia-Matuglie érk. 9.37 este, 9.17 d. e.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 104-16 K., II. oszt. 74-66 K., III. oszt. 47-78 K.
Görz	N.-Kanizsa-Pragerhofon át	Bpest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 és 9.55 este Görz — érk. 10.00 este, 10.08, d. e. 6.34	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 111-58 K., II. oszt. 80-16 K., III. oszt. 51-16 K.
Bozen-Gries	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este Bozen-Gries — érk. 6.00 , 1.45 d. u.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 124-68 K., II. oszt. 89-32 K., III. oszt. 57-30 K., továbbá 90 napig érvényes menetjegyzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 128-20 K., II. oszt. 80-40 K., III. oszt. 63-18 K.
Meran	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este Meran — érk. 7.45 d. e., 3.00 d. u.	Menetérti jegyek 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 124-68 K., II. oszt. 89-32 K., III. oszt. 57-30 K., továbbá 90 napig érvényes menetjegyzetek megszakítható utazásokra, gyorsvonatokra: I. oszt. 128-20 K., II. oszt. 80-40 K., III. oszt. 63-18 K.
Arco	N.-Kanizsa-Pragerhof-Marburgon át	Budapest d. v. ind. 8.00 reggel, 8.00 este Arco — érk. 9.50 d. e., 5.09 d. u.	Menetérti jegyek Morl Álomásig 30 napig érvényesek gyorsvonatokra: I. oszt. 132-10 K., II. oszt. 94-92 K., III. oszt. 61-54 K.

Royal-pörköltkávét
NEUMAN és ROSENBAUM
gyarmatára és déligyümölcs nagykereskedéséből
BUDAPEST, V. Alkotmány-utca 24. szám.
a legzamatosabb!

FŐVÁROSI ORFEUM
Nagymező-utca 17.
Minden este
Konohra asszony
és a
fényes februári műsor.
A télkerben reggel 5 óráig Vörös Elek kedvelt cigányzenekara hangversenyez.

Nélkülözhetetlen minden háznál, a hol nagyobb Lexikon sincsen!
AZ ATHENAEUM KÉZI LEXIKONA.
A tudományok encyclopédiája, különös tekintettel Magyarországra.
Szakértői közreműködésével szerkesztő:
Dr. ACSÁDY IGNÁCZ.
Két díszes félbörkötésben 20 korona.
Az Athenaeum Kézi Lexikona az emberi tudomány és ismeret összes ágait felöleli. A Kézi Lexikon első sorban magyar olvasók számára készült s minden részében, egész tartalmában magyar.
A Kézi Lexikon kiállítása rendkívül fényes, 16 remek színes melléklet, 32 térkép, 34 kétoldali fekete képtábla és 14 táblázat díszíti.
A Kézi Lexikon összesen 120 ívet, vagyis 3840 hasab szöveget tartalmaz s úgy mint önálló encyclopédia, valamint a német Lexikonok kiegészítésé gyantán is nélkülözhetetlen olvasó áru ismeretteremtő képez.
A nagymélt. vallás- és közokt. minisztérium által az iskoláknak, a nagymélt. belügyminisztérium által a közágazatok beszerzésére ajánlva.
Kapható az ATHENAEUM kiadóhivatalában Budapest, VII. Kerepesi-út 45., valamint minden könyvkereskedésben.

Somossy-Mulató
Király-utca 71. Igazgató: Somossy K.
Csak rövid ideig! Csak rövid ideig!
Ma
Frizzó Fregoli
olasz átváltozó művész első vendégjátéka a „RELAMPAGO“
tréffás jelenetben (7 személyben ábrázolva)
ELDORADO
Varietében, 3 részben 18 személyt ábrázolva,
zárlatú!
FRIZZOGRAPH.
Pont 8 órakor a szenzációs Varieté-műsor kezdete: Les Favorit, Tartakoff-csoport, Johnson-csoport, Darles-Jana, The Zolar's, Les Callinis stb. stb.
Az emeleti kávéházban Dajna Balogh Rudi cigányzenekara játszik reggel 5 óráig.

BUTOR
kőszepért vagy
részletfizetésre
legolcsóbban
FUCHS
BODOG-nál
BUDAPEST,
József-körút 26.
Képes árjegyzék ingyen és bérmentve

UTRAVALÓ
THURY ZOLTÁN
legújabb könyve.
Ara egy korona ötven fillér.
Kiadóhivatalában
„Budapesti Napló“
József-körút 18.

A legjobban ajánlt
gyümölcsfa- és faiskolák
W. Klenert, Graz
(tulajd. Klenert Vilmos, ezelőtt Klenert és Geiger)
ajánl: gyümölcsfákat minden nomen és formában, nemes gyümölcsöket, vadon-cokkát és bogys gyümölcsöket, sorfákat, harasztosokat, tülevélket és rózsákat, sövény-növényeket, sparganóvénny stb.
Katalogus ingyen!

DÉLI VASUT.
A háló és közvetlen kocsi forgalma Budapest d. v. pályaudvarról az 1901/1902. évi TELI menetrendben.
I. II. oszt. hálókocsi. Budapest d. v. Velence (Venezia) között.
Pragerhof-Nabresina-Cormonson át.
Bpest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. — 2 óra 10 perc
Velence — érk. d. u. 2 , 10 Budapest d. v. érk. d. e. — 9 , 53
Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 1/4 óra.
I. II. oszt. közvetlen kocsi két I. oszt. hálókocsival.
Budapest d. v. — Ala között. Pragerhof-Marburg-Franzosenfösten át.
Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Alából indul d. u. 1 órá 57 perc
Alaba érkedik d. u. 4 , 14 Budapest d. v. érk. reggel 9 óra 53 p.
Menettartam: 20 1/4 óra. Menettartam: 20 óra.
I. II. oszt. közvetl. kocsi. Bpest d. v. Velence (Venezia) között
Pragerhof-Nabresina-Cormonson át.
Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Velence ind. d. u. — 2 óra 10 perc
Velence — érk. d. u. 2 , 10 Budapest d. v. érk. d. e. 9 , 53
Menettartam: 18 1/4 óra. Menettartam: 19 1/4 óra.
Budapest d. v. Abbazia-Fiume között. Pragerhof-St.-Peteron át.
Budapest d. v. ind. este 8 óra 00 perc Fiume — ind. este — 7 óra 52 p
Fiume — érk. d. e. 9 , 38 Budapest d. v. érk. d. e. 9 , 53
Menettartam: 13 1/2 óra. Menettartam: 14 óra.
Budapest d. v. Triest között. Pragerhofon át.
Bpest d. v. ind. reggel 8 óra 00 perc Triest — ind. reg. — 8 óra 00 p
Triest — érk. este 9 , 00 Budapest d. v. érk. este — 9 , 20
Menettartam: 13 óra. Menettartam: 13 1/4 óra.
Budapest d. v. Pakrác között. Nagy-Kanizsa — Barscon át.
Budapest d. v. ind. este 9 óra 55 perc Pakrác ind. d. u. — 2 óra 50 p.
Pakrác — érk. d. u. — 1 óra 20 Budapest d. v. érk. reggel 6 , 23
Menettartam: 15 1/2 óra. Menettartam: 15 1/4 óra.

MOST JELENT MEG:
Egy gazdátlan csónak története.
REGÉNY
Irtá: MOLNÁR FERENC
KAPHATÓ A
„BUDAPESTI NAPLO“
kiadóhivatalában.
Ára 2 korona.

Anämin Vérszegénység!
Sápkór!
Nincs gyomorfájás!
Nincs székrekedés!
Kapható gyógyszerárakban. — 500 grmos palack 3 kor.
J. Paul Liebe, Tetschen a. d. Elbe.

Kwizda Ferenc János
cs. és kir. ausztr.-magy., rom. kir. és bolg. fejed.
udvari szállító
ker. gyógyszerész
Korneuburg, Bécs mellett.

KWIZDA FLUID
Kigyó védjegy.
(Touristafluid) (Kwizda közsvényfluid)
Ez a gyógyszer a legújabb és leghatékonyabb az összes ízületi, ízületi, ízületi és ízületi betegségek kezelésére.
Nagy üveg ára K. 2,-. Kis üveg ára K. 1,20.
Bedörzsolésre csúsz, rheuma és ideg-fájdalmak ellen, az inak és izmok erősítésére.
Gyógyszerárakban vásárolandó. Főraktár:
Török József gyógyszerár Budapest, Király-utca 12. és Andrássy-út 26.

Minden szö egyszeri beiktatása nonpareille betűkből 4 fill. Vastagabb betűkből 6 fillér.

PRÓHÍRDETESEK

A hirdetésekre díjmentesen ad fölvilágosítást a kiadóhivatal: József-körút 18. szám.

Lévélebeli tudakozására ingyen adunk felvilágosítást, csak a válasza szükséges bélyegyet kell mellékelni. Tudakozásoknál a hirdetés számát a kiadóhivatallal mindig közölni kell.

Apró hirdetések központi irodánkban és eredeti nyugalom mellet még a következő években lehet folytatni.

- Benda Józsefné** Andrássy-ut 59.
Breuer nővérek dohányüzedeje Teréz-körút 54. szám alatt.
Deutsch Miksné Andrássy-ut 28.
Eckstein Bernát hirdetői iroda V. ker. Fűző-utca 4. szám.
Ergebnan Mór gyorsrajtgyőztes IV. ker., Kálvin-ter 2. szám.
Franké Pál könyvkereskedő IV., Gróf Cziráky-főle palota.
Fischer J. D. hirdetői iroda IV., Zebirau-utca 7. szám.
Goldberger A. V. hirdetői iroda IV. ker. Váci-utca 17. szám.
Goldgruber Mór könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 2. szám.
Hasenstejn és Vogler hirdetői iroda V. ker., Dorottya-utca 9. szám.
Jambrikovits dohányüzedeje Kerepest-ut 59. (Tákarék-épüld)
Kernberg Rozália könyvkereskedő VIII. ker., Múzeum-körút 18.
Leopold Gyula hirdetői iroda VII., Erzsébet-körút 54. I. em.
Messe Rudolf hirdetői iroda VII. ker. Károly-körút 9. szám.
Mezei Antal hirdetői iroda IV. ker. Eszék-ut 9. szám.
Nemetsék A. J. könyvkereskedő IV. ker. Fejőd-ter 3. szám.
Öff. Nagel Ottó könyvkereskedő Múzeum-körút 2. sz. (Nemzeti Színház bérház).
Rohozni Ilona dohányüzedeje VI. Andrássy-ut 48. szám.
Sikráy Samu hirdetői iroda VI. ker., Váci-körút 53. szám.
Sopronyi S. V. dohánygyár VIII. ker., Kerepest-ut 1. szám.
Szántó Mór dohányüzedeje IV., Keckezmál-utca 14. szám.
Schwarz József hirdetői iroda V. ker., Marokkó-utca 4. sz.
Schönbald Ferencné dohányüzedeje Ferenc-körút 2. szám.
Tanczer Gyula hirdetői iroda IV. ker., Serrvált-ter 8. szám.
Toldi Lajos könyvkereskedő II. ker., Fő-utca 2. szám.
Wetzelndel Jakab király-utca 1.
Zipser és Könyv zeneműkereskedő VI. ker., Andrássy-ut 4. szám.
Minden apróhirdetés, melyet íté ez és 6 óráig fogadjunk, már másnap megjelenik a Budapesti Naplóban.

Gyrosvonal. Ott voltam, miért nem jelent meg? Levél választ kérek ísmeret jellegre a kiadóba. 11874

KERESLET. Francia bonne ki varni tud és a házi tendóknak járta, felvitelük Kigyú-u. 6. I. 2.

Könyvpolc keresztes megvételre a Magyar-lexikonok számára. Ajánlatok alkalmi vétel" jelleg alatt Blockner J. hirdetői irodájába (IV., sűtő-utca 6.) kérek.

Zeneművek jó állapotban megvételre Zala Mór zeneműkereskedőnél Teréz-körút 2.

4 testvér egy intelligensabb irrasztás család a V. és VI. kerületben keres a teljes család, Teljes családok "A testvér" címen a kiadóba.

KINÁLAT. Demolselle, francose chevre de les leons le... P. VI. David-utca 6. III. 27. 4163

Fuvollista. Egy kezdő fuvollista, ki még zenekarban nem járott, ajánlkoz nagyobb zenekara teljes díjjal. Ellenszolgálat fejében csak azt kívánja a karrierből, hogy a gyászok szombatjából 5 hétet hetekint meghallgassa. Cím: Ellenbogen Samu, Holló-utca 1. sz. II. 4.

Kiadó a Magyarországi Hírlapok Nyugdíjintézet V. Alkotmány-utca 24. sz. házában a II. emeleten egy 8 utcai, 1 udvari szobából álló nagy urasági lakás, a III. emeleten egy 2 utcai és 1 udvari szobából álló lakás majna 1-ére és a IV. emeleten 2 udvari szobából álló lakás azonnal. Bővebbet dr. Fekete Ignác intézetit kiáltva V. Béla-utca 2.

Fővárosi tanító házi tanítónak ajánlkozok elemi, polg., real és gymnasium 4 alosztású tanító munkát. Tanulja a magyar és német nyelvet valamint a néber tárgyakat is. VII. Hernád-ut. 27. I. 2. 4160

Kárpitos ki régebbi idő óta foglalkozik nékül van, oleon vállal el minden szobát, mint a kiadóhivatalban keresetere rögtön jelentkezik.

Temetkezési-intézet városban, nagyvídi vidéki városban, legelőre, eledelem. Cím a kiadóhivatalban. 11209

Eladós Hélyeske miatt oleon eladó egy csak rövid ideig használt barnafestésű fősok gyermekvasfély. Megtökélhető I. Márvány-u. 18., a hátsóul.

Cimzalag-írást és irkántást elfogad egy megközpont, ki több éven át a jelenleg is a irkántási alkalmára van. Cím a kiadóban. 11268

Vizslák idomításra elfogadjak. Hubertus Kennel Gődöllő. 11370

Borsopró sajtolt és folyékony, csak nagyobb mennyiségű, megvételre keressetek ajánlatok a központi irodánkban, Nagydió-utca 4. alsó istendők.

Bycikl jó állapotban, azonnal oleon eladó, VIII., Winczorgó Nagyváro-utca 7. II. em.

Ügyvédek, orvosok vagy oly urak, kiknek két elegáns és kényelmes butorozott listra, különbejárattal szobrába van szükségesek, megvételre meg Sándor-utca 30/B 1/2. sz. alatti lakás. Azonnal és oleon kiadó.

Kereskedő a réffes és fűszer szakmából (régebben önálló), 29 éves nő em rakományt pénzbeszedés, vagy bármilyen állás elfogadására Kíttűnő referenciákkal. Bezzél és ir magyar, német, szerb és horvát nyelvet. Krusz Lajos Szercezen-u. 20. I. 7.

Cimozsan butorozott külön bejárattal udvari szobás az állatorvosi akadémia felületén, esztendő teljes ellátására, eledelem kiadó. Bemetskly-utca 4. I. em. 23.

Fűzők készítését és javítását ellátálja ügyes fűző készítői Judányi irak mellett. Védők megrendelésnek pontosan és gyorsan eleget tesz. Cím: Ellenbogen Józsa Budapest, Holló-utca 1. II. emelet 84.

Butorok. rendkívüli alkalmi vételbőlki jutányos eladatokhoz részletre és készpénzre, ugyazint véteteket. Hunyadi-ter 8. sz. az udvarban. 10327

Privát kutató. Iroda Váci-körút 30. Kinyes megbízásokat, megjelöléseket, nyomozásokat ellátall, ugy maga, mint család-ügyekben: Kossza Magyar Gyö. Található 10-2-ig. 1309

Öreg szilviorium nagy mennyiségben, oleon kapható. Tíztagúagért kéresemeket vállalkoz. Cím: Müller Ferenc, Temovvár, vár. 3 fekete 10.

Kíttűnő szabónő ajánlkozok a legújabb házi és tavaszi ruhák készítésére, jutányos árak és izlezes kivétel mellett. Öf. Sternberger D. né Budapest, IV., Gizele-ter 3. sz. 11259

Szabónő kíttűnő gyakorlatlall, ajánlja magát elegáns ruhák készítésére saját lakásán. Dívatos faconok 5 fűtől feljebb. Egy kettőre kérek. Esztékirly-utca 22. II. 26.

Kíttűnő szabónő, bácel és budapesti eledelem azonos volt művezetésre, ellátálja minden fajta toldatta házában vagy el készítését. Widder Johanna VI. Lovóda-ter 5. I. 5.

Butorozott szoba kiadó! Szép butorozott, egészen külön bejárattal a folyosóról intelligens gyermekien családánál havi 12 fűt azonnal kiadó. VII. Garay-u. 21. II. 19. (a Kispipai pályaudvar közelében.)

2 elegáns butorozott különbejárattal utcai szoba, fűrdőszoba használatú, esztendő ellátással, kiadó. Andrássy-ut 15. III. em. 5. 4143

Singer-varrógépek a legoleosabb árakkal, eledelem fűtött fűteltekkel szállítanak. Lang J. és fia kerekaput Budapeston, József-körút 41.

Kíttűnő szabónő, kíttűnően járta, oleon ellátall munkát, melyet a saját lakásán készít el. Renoválatok is vége kíttűnő módon, öf. Lócsegy Lipótné. Wesseleny-utca 54. II. em. 26.

Kétiablak udvari szoba különbejárattal és fűrdőszoba használatú febr. 15-től kiadó. József-körút 22. II. em. 16. 4161

Ügyvédi irodába kínálkozok értelegizézet, 40 éves férfi, ki hat éven át bizalmi állásított be egy fővárosi ügyvédi irodájában és a irodai teendőket ellátta körül nagy jártasággal bir. Cím: Steiger Rezső III. Lajos-utca 202.

Kerékpárokat szolgálatra kvtalozom. 85 forinttal kaphatok Hegecsis Zsigmondnál. Andrássy-ut 17. sz. u. m. olajfeszmények, aquaretek, acélmetszetek, keretek, florentin és velencei tükörök, etagerek, fali consolok, oszlopok, szalon állványok és szekrények, párnázók, dohánysző, kártyázó szerzői. jour szalon és diszes női írós-izalok, órák, kandelaberek, szobrok, várak, iró és szivar készletek, művezési kivitelű bronz, porcellán és üveg-tárgyak stb.

Minden tárgyon a legoleosabb szabott ár számok-ka van föltüntetve.

Használt fűrdőruhákat legmagasabb árban vesz Weisz Lipót, IV., Kristóf-ter 2. Kivánatra a vég a helyszínen megjelnek.

Ügynökök kik sorsjegyek részletfészére való eladásával foglalkozni akarnak, magas jutalék mellett felvétetek.

Fleissig Sándor BANKHÁZA Budapest, Erzsébet-körút 2.

Sérvkötő rugó nélkül. 1900-ban 8 aranyérem és legnagyobb kíttűnő az érdemkorszó.

Nincs többé sérv. 2000 korona jutalmat annak, ki az én rugó nélküli sérvkötőm használatát mellett sérvjából teljesen kiem gyógyul. Teszk óvatosan értékeljen utazásoktól. Kivánatra leírás ingyen és bérmentve. Cím: Pharmaceutische Bureau Valkenburg, Holland 171.

Látványosságot képező, keveset használt butorok

1. Schidmayer-féle harmonium, 1 remek barokk cimbalom, 1 teljes barokk háldszoba dupla belga márványtal 260 fűt. 1 nagy 8 ajlós barokk kredenz. 2 nagy búf-fot-szekrény rózsaszín márványtal, 1 ebédőszal barokk lábakal, 6 borzsek, 1 nagy díszített barokk ebéddiván, finom szőnyegek és valódi gobelin képpel 395 fűt. 1 nagy aranyozott francia garnitúra legfinomabb francia szövetből, 1 nagy aranyozott barokk tükör, 1 aranyozott asztalka pellszettel 200 fűt. 1 barokk urali íróasztal, barokk urali fotel, valódi bűrel 1 kanapé, 4 fotel urali garnitúra szőnyegpöl 160 fűt.

Szmitra, valódi perzsa szőnyegek, képek híres mesterektől, valamint mahagoni és diófa díszutorkok megpöl oleo ár-áron 40 fűt. Kérek értelegizézet. Kíttűnő butorok kedvező árban azonnal, készpénzfészére mellett véteteket, esztendő comissio eladásra is elfogadjatok.

Butorraktár Szerezen-utca 1. I. em. az Andrássy-ut mellett, Váci-körút sarok.)

Szép búkkaszén vagonozottan eladó. Bővebb felvilágosítást Braun Ede, Duna, u. p. Temova.

Remekirók Képes Könyvtára. A magyar és a világirodalmi kincsesháza.

Szerkeztő: RADÓ ANTAL. Kíadja a Lampel R.-féle (Wodianer F. és Fial) sz. és kir. udv. könyvkereskedő (Budapest, VI. Andrássy-ut 21.)

E gyűjtemény nemcsak a magyar irodalmat, hanem az egész világirodalmat is fölölíti. A remekirók költés, eledelem szakfértakról írt bevezetésekkel és magyarázatokkal jelennek meg. A képekkel oledelem magyar festők készítik.

Az 50 kötetre terjedő eladó sorozat adja egyebek közt: Petőfi Győzőmarty. Madách, Kossuth, Deak munkái, a külföldi irók közt: Shakespeare, Moliere, Homeroszt, Virgiliust stb. A teljes lista, melyben a bevezetések szerzői és az illusztratórok is fel vannak sorolva, ingyen kapható a kiadóhivatalban vagy bármely könyvkereskedésben.

Az első hét kötet már megjelent: két kötet Petőfi, két kötet Kisfaludy, egy-egy kötet Shakespeare, Moliere és Tóth Kálmán. E kötetek bevezetését Perényi Zoltán, Junius, Alexander Bernát, Harsányi Gyula és Endrői Sándor írták.

Aki megrendel három korábbi havi részletre az egész sorozatot, a kiadóhivatalban rögtön megkapja. Az az 50 kötetnek fűze 200 kor., színyomatú diszkótésben 250 kor.

Megrendelhet bármely könyvkereskedésben és kiadóban.

Elzalogosított sorsjegyek és értékpapírok bárholon kiváltatnak, azokra lehet legmagasabb kölcsön adatik igen oleo kamat mellett. Vidéki megbízásokra különös gond fordítatik.

fr. Schön Armin bankháza, Erzsébet-körút 48. (Royal szállóval szemben.) Alapítva 1884. évben.

Zálogház cédulákat. Eladók 13 intos ezüst évkészlet telje 12 színyol 140 fűt, 6 szo mélyre 65 fűt kezdő és feljebb. Mindennemű honozást tárgyak barokk és francia stílyban. Nagy raktár arany fűrdő láncokból, massz arany fűrdő 6 forint 40 kr. arany fűrdő 13 fűt, arany női órák 9 fűtől kezdve 12 darab massz évszékők 6 fűt 50 kr.

Képes árjegyzéket bérmentve és ingyen.

Grünberger A. Béla örökösai Budapest, Ha risbazár. Váci-utca 30. I., em. 23.

Mindenkin segítve lehet az összes zálogcédulák fölölségével, vidéki is, Wyshogradnál, Nagyváro-utca 7. II. 24. Vezsek öf. nagy hamis fogakát és szápadlásokat, használt ruhadarabokat, egyenruhákat, valamint minden elfogadhatót. Levelezőlap eledelem, rögtön jövék.

Butor valamit venni vagy eladni akar o o o stb. stb.

Veszek zálogházi cédulát régi arany ezüst árút brillant és gyémánt árút a legmagasabb árak mellett

FRIED A. óras és ékszerész Kerepest-ut 2. szám.

TÓTH KÁLMÁN * * * * * ** ÖSSZES ** KÖLTEMÉNYEI.

A nagy költő diszes új kiadás. Eletttraji bevezetéssel ellátta: ENDRŐDI SÁNDOR. Két remek diszkótétű kötet, nagy 8' alak, a költő dombornyomása arczképpével.

*** Rendkívül *** alkalmas ajándékmű. Ara 16 korona. Megrendelhet Lampel Róbert-féle (Wodianer F. és Fial) Cs. és Kir. udvari könyvkereskedésben Budapest, VI., Andrássy-út 21.

En Csillag Anna! 188 em. b. óras Loroly-bahammal, mely az általam föltalált kenőcsöl 14 havi használat után kaptam. Ezen kenőcs az egyedüli szer, mely hajhullás ellen, a növekedés előmozdítására a hajtalaj orozására alkalmasnak találtott. Uraim! szep löki szakkönyvet a más rövid használatot egy a haj, mint szaklalk természetesen fényt és sürűséget kölcsönöz a gyorra ezüstölt legmagasabb korig megővja.

Egy téglá ára 1, 2, 3 és 5 forint. Szűkítés naponta a pénz eledelem beklédes vagy utánvétel mellett az egész világba a gyárból, a hova a rendelések eledelemek.

Csillag Anna BECS: 1. Sollerpassé 5. BERLIN: Friedrichstrasse 58.

T. Csillag Anna urnőnek! Sziveskedjen 6 téglélt elismert hajnövesztő kenőcsöböl küldeni utánvétel alatti címre: Gavnian-Aussperg grófna Schloss Gleichenberg-Graz.

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem címre ísmejt 2 téglélt kítűnő hajnövesztő kenőcsöböl postautánvétellel küldeni. Baumgarten Emil Steyer.

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem címre egy téglélt kítűnő kenőcsöböl küldeni. Lovag Liebig Lajos Reichenberg.

Tek. Csillag Anna urnőnek! A észmre szállított kenőcs kíttűnő szolgálatot tett s örömeimre szolgálat, hogy oly rövid használat után már annak eledelem hatásáról értesíthetem. Végül meggyeztem, hogy minden barátomnak és ismerősömnek szivesen ajánlom. Sandrock Adél szinészón.

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcsöböl 3 téglélt küldeni. Ebensteinal Girardi Jakab Trioszt.

T. Csillag Anna urnőnek! Kérek egy téglélt Csillag-féle hajnövesztőt, mint már volt olemoner postautánvétellel küldeni. Hohenlohe hercegné, szül. Salmhgné, Alt-Aussee

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem 2 téglélt kítűnő kenőcsöböl postafordultalva címre küldeni. Reindorf Schweng L.-né, cs. és kapitány neje, Prága.

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcsöböl 3 téglélt küldeni. Gróf Courcy Félix Bécs,

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcsöböl 3 téglélt küldeni. Gróf Courcy Félix Bécs,

T. Csillag Anna urnőnek! Kérem nekem kiváló kenőcsöböl 3 téglélt küldeni. Gróf Courcy Félix Bécs,